ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1370

6 динара

31.3.1978. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXIX

КОМПЛЕТАН СТРИП **МАНДРАК**

БРУС ЛИ

СТРАНЕ 20-21

ИЗМЕЂУ ЛЕГЕНДЕ И СТВАРНОСТИ

RIPLEY

Веровали или не!

ТОБОЛАЦ ОД ЗМИЈСКЕ КОЖЕ

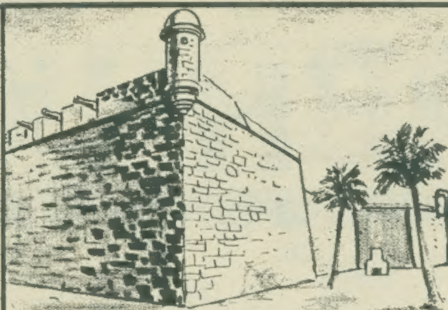
ПУН СТРЕЛА ПОСЛАЛИ СУ 1821. ГОДИНЕ НАРАГАНСЕТ ИНДИЈАНЦИ БРАДФОРДУ, ГУВЕРНЕРУ КОЛОНИЈЕ МАСАЧУСЕТС КАО ЗНАК ОБЈАВЕ РАТА. МЕЂУТИМ, ИНДИЈАНЦИ СУ ОДУСТАЛИ ОД РАТА КАДА ИМ ЈЕ БРАДФОРД ВРАТИО ТОБОЛАЦ НАПУЊЕН БАРУТОМ И САЧМОМ.

1241

ГВОЗДЕНИ СТУБ

У ДЕЛХИЈУ (ИНДИЈА) НИЈЕ ЗАРЂАО ЗА **1600** ГОДИНА СВОГ ПОСТОЈАЊА.

КАСТИЉО ДЕ САН МАРКОС

У СЕНТ ОГЕСТИНУ (САД) КОЈУ СУ ПОДИГЛИ ШПАНЦИ 1672. ГОДИНЕ **НАЈСТАРИЈА ЈЕ ЗИДАНА ТВРЂАВА** У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА.

МАЛИ КАПЕТАН ЏЕФРИ ХАДСОН

(1619–1682)

БОРИО СЕ КАО КОЊИЧКИ КАПЕТАН У БРИТАНСКОЈ ВОЈСЦИ... ИАКО ЈЕ БИО ВИСОК СВЕГА **45** САНТИМЕТАРА.

Жене

ИЗ НУБИЈСКОГ ПЛЕМЕНА **БИШАРИН** МАЖУ КОСУ СМЕШОМ БЛАТА И РИЦИНУСОВОГ УЉА.

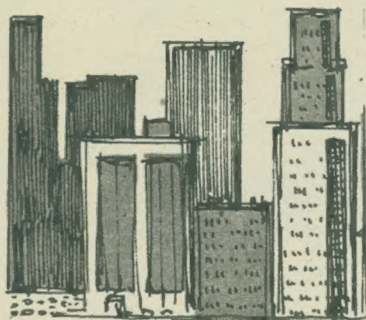

ПОРТСМАУТ

ВЕЛИКА КОЛОНИЈА ОСНОВАНА 1623. ГОДИНЕ У ЊУ ХЕМШИРУ ИМАЛА ЈЕ ПОСЛЕ 30 ГОДИНА ЈОШ САМО ОКО 50 ПОРОДИЦА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• први облакодер подигнут је у Чикагу 1884. године. Данас је то зграда са десет спратова у којој се налазе просторије једног осигуравајућег друштва.

• стручњаци америчке фирме Хјулет Пакард конструисали су апарат који обавља тридесет различитих операција. То је најпре нека врста вечитог календара — век му је две стотине година — затим бројач секунди, електрични будилник, регистар телефонских бројева а уз то и рачунар.

• изгледа да се Месец удаљи од Земље двадесет метара за сваких хиљаду година. Ова појава приписује се постепеном смањењу јачине Земљине теже.

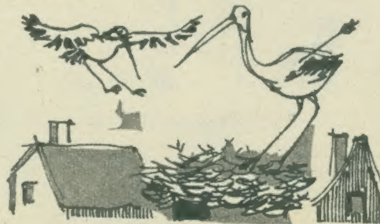

• Џорџ Ривес Смит (1860 — 1941) био је толико добар шеф сале да су власници лондонског хотела „Савој" по сваку цену хтели да ради код њих. Међутим, како је Смит већ радио у хотелу „Баркли" и његове газде нису намеравале да га пусте, то су власници хотела „Савој", да би се домогли Џорџа, морали да купе и хотел „Баркли".

• рекорд у брзом фарбању зграде поставило је сто људи из Челзија, у савезној америчкој држави Мичиген. Било им је потребно само три минута и девет секунди.

• две роде, иако прободене стрелама, три године су узастопно свијале гнездо на истом месту у близини Дрездена, у СР Немачкој.

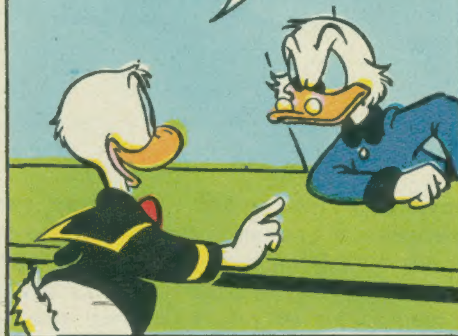
• један замак у Екс-ан-Провансу, у Француској, који је припадао барону Де Булијеу био је пуне тридесет и две године цео осветљен сваке ноћи јер је барон очекивао да ће му у посету доћи Маргарета од Валоа. Када је 1615. године Маргарета преминула, барон је умро од туге и светиљке су угашене.

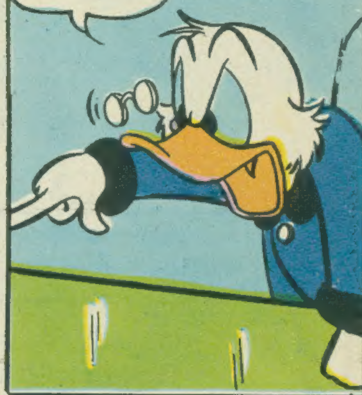
• на западу Индије остриге расту на дрвећу. У ствари, за време плиме остриге се „закаче" за дрво мангров и доцније их мештани „беру" као и сваки други плод.

Walt Disney

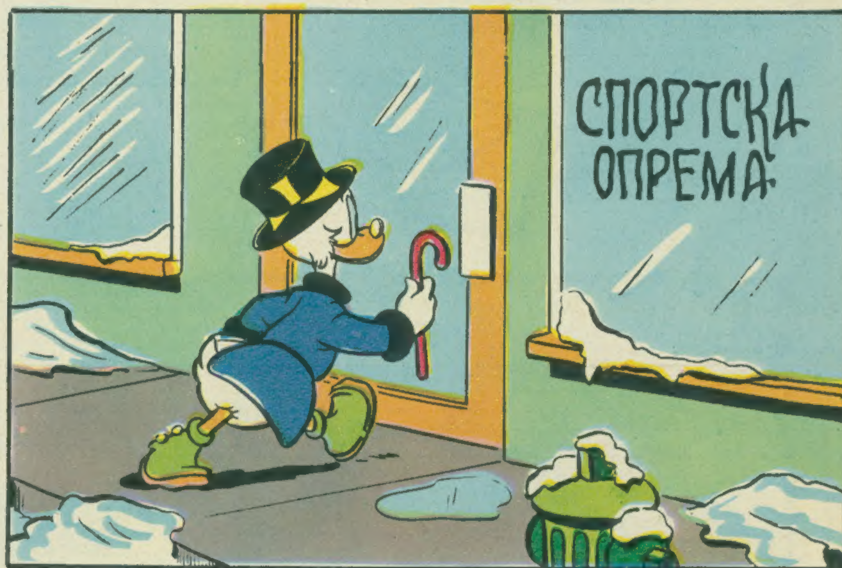
ПАЈА ПАТАК

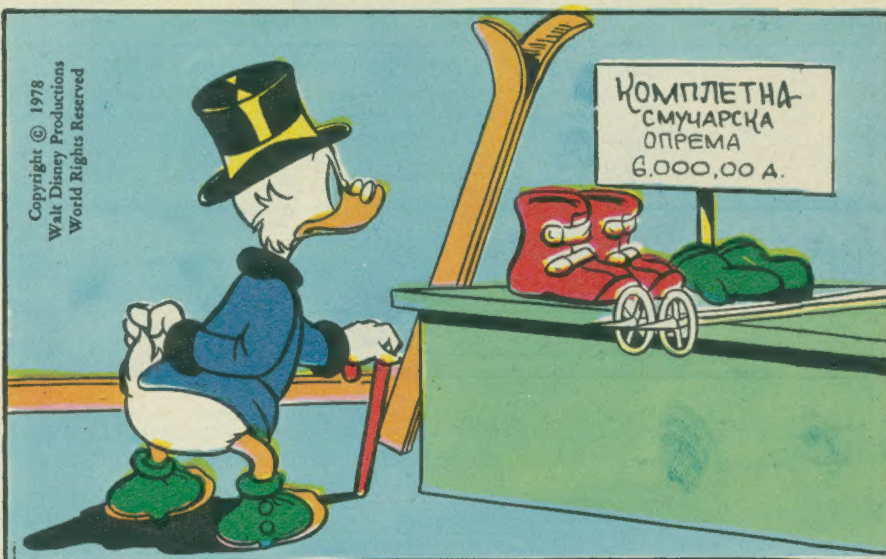

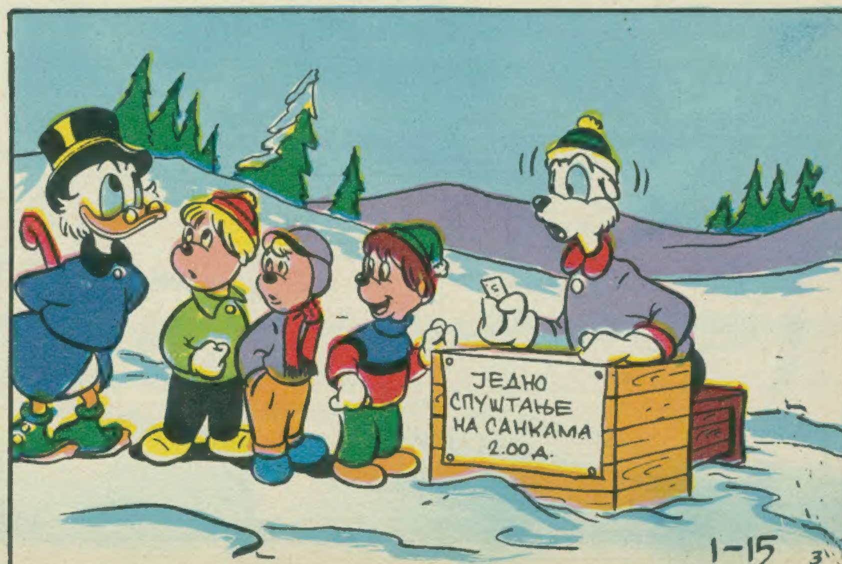

7 СВЕТСКИХ ЧУ

Драги Забавниче,
Молим те да ми кажеш имена свих чуда свијета.
Предраг Шкрињар,
Опатовина бр. 14
41000 Загреб

Прву листу светских чуда, најлепших грађевина или скулптура, ремек-дела архитектуре или уметности, направио је грчки песник Антипатрос из Сидоне, у другом веку пре нове ере. Интересантно је што већ у његово време није више било шест, од укупно седам светских чуда. Заправо, на местима где су она била постављена или направљена пронађене су само њихове рушевине или су постојале реконструкције у старим записима, цртежима или на металним новчићима. Овом Грку мора се признати објентивност, јер је из своје земље једино узео статуу Зевса Олимпијског, док су остала чуда из Азије или Египта.

АРТЕМИДИН ХРАМ У ЕФЕСУ — Храм грчке богиње лова имао је површину основе 73 x 141 метар, а окруживало га је 137 стубова, украшених скулптурама — према подацима које је оставио Плиније. Дуго се сумњало у њихову веродостојност, али када је енглески инжењер Вуд пронашао место на коме се налазио тај храм, показало се да приче о његовој лепоти нису биле претеране. Према предању, 356. године пре нове ере, запалио га је неки душевни болесник, да би после десетак година на истом месту била подигнута слична грађевина, према старим плановима. Међутим, 262. године, после једног страшног земљотреса, читав храм је потонуо у земљу.

КЕОПСОВА ПИРАМИДА — „Најпре је утабан пут, да би се по њему довлачило камење са либијских планина, до реке Нила. Ови претходни радови трајали су десет година, а за то време су ударани темељи пирамидама и одајама у које је требало да се ставе саркофази са мртвим и балсамованим фараонима" — писао је Херодот, 450. године пре нове ере. Захваљујући његовим записима, свет је и успео да сазна о начину настанка огромних гробница фараона у долини реке Нила. Кеопсова пирамида је прва од седам светских чуда, висока је 147,9 метара, а у њу је уграђено око 2.300.000 камених блокова, тешких и неколико тона.

ВИСЕЋИ СЕМИРАМИДИНИ ВРТОВИ — Када је немачки археолог Роберт Колдвеј почео 1819. године ископавање древног града Вавилона, пронашао је у његовом североисточном делу остатке засвођене грађевине са дубоким бунарима. — Налазим се пред темељима висећих вртова! — објавио је свету. До данас ову његову тврдњу нико није оспорио, мада су од чудесног врта остале само гомиле цигала. Током векова многи су покушали да реконструишу њихов изглед, међу којима и — сликари. Тако је још у 16. веку Бројгел направио ову слику која је касније доста утицала на представе о висећим вртовима асирске краљице Семирамиде, познате по својој лепоти и мудрости. Многи научници верују да је она и основала Вавилон.

Дивимо се светским чудима старог века, али која су највећа чуда маште, ума, руку и машина нашег времена?

Драги читаоци,

Шта ви мислите која су чуда нашег века?

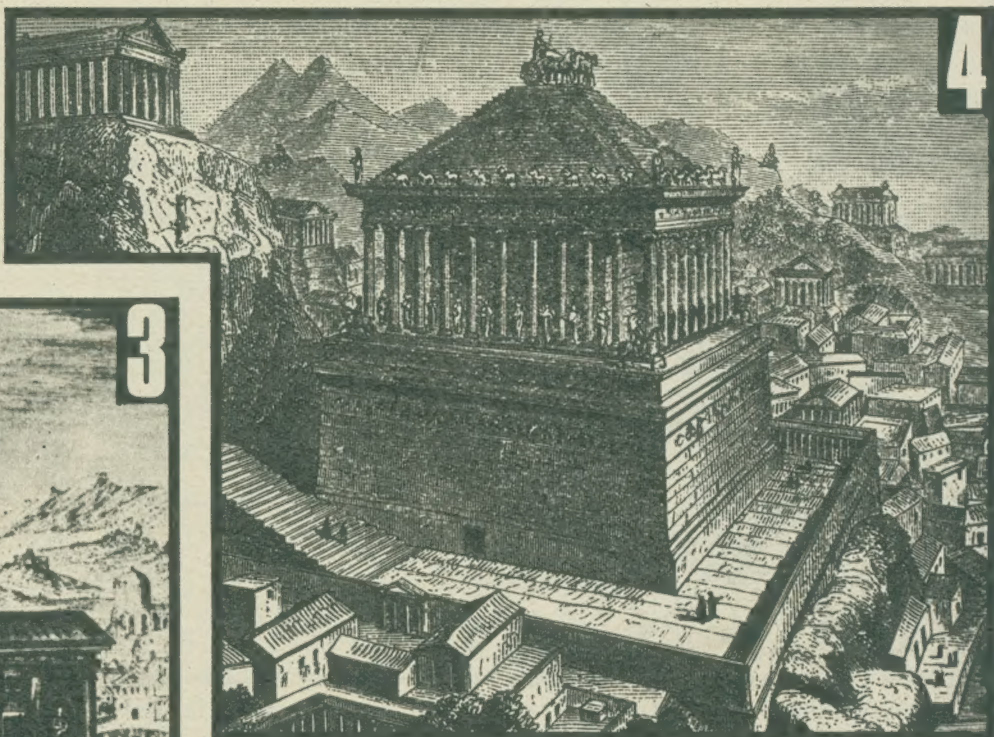
Пишите нам — набројте тих 7 нових светских чуда. И реците зашто тако мислите!

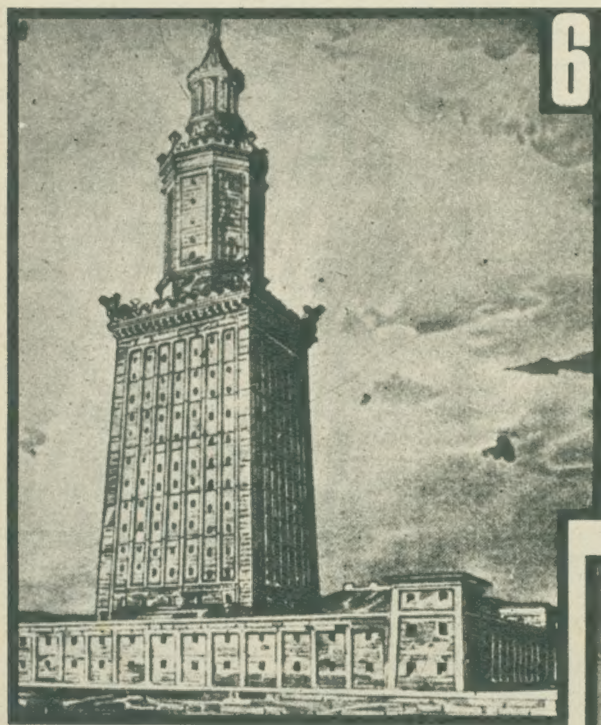
ДА

МАУЗОЛЕЈ У ХАЛИКАРНАСУ — Халикарнас је био антички град у југоисточном делу Мале Азије, југоисточно од острва Самоса, на месту где данас лежи турски град Бодрум. У 4. веку пре нове ере каријски краљ Маузолеј одлучио је да себи подигне велелепни споменик. Али, умро је пре него што су радови на њему завршени, а посао је окончала његова жена Артемизија. Током ратова овај маузолеј (назив за све сличне надгробне споменике) био је пустошен, па су од њега остале само рушевине. Докрајчен је у 14. веку, када су витезови реда светог Јована користили овај споменик као — мајдан да би направили своја утврђења. Претпоставља се да је тај маузолеј био висок 50 метара, а имао површину 33 х 39 метара.

СВЕТИОНИК НА ФАРОСУ — Ово мало острво налази се испред Александрије а са копном је повезано мореузом Хептастадијумом. На највишој платформи осмоугаоног светионика (подигнутог између 300. и 280. године пре нове ере) високог преко 100 метара, сваке ноћи горела је ватра заложена дрветом потопљеним у смолу. Легенда каже да је градитељ овог светионика дуго трагао за материјалом отпорним на слану воду и ветрове, па је напокон дошао на идеју да у темеље те куле угради огромне — staклене блокове. Изгледа да је то било кобно, јер је ускоро земљотрес срушио кулу, а последњи њени остаци нестали су у сличној катаклизми 1375. године.

СТАТУА ЗЕВСА ОЛИМПИЈСКОГ — Овај кип, направљен од злата, слоноваче и абоносовог дрвета, био је висок 15 метара и представљао је последње дело славног вајара Фидије. Почетком 456. године пренесен је у храм испод Олимпа, а људи из свих крајева античке Грчке долазили су му на поклоњење. Зевс је имао намрштено чело и оштар поглед, па „кад би спустио веђе почињао би да дрхти и Олимп, а његов поглед морао је да узбуди и особу без разума" — каже се у записима Хризостома.

КОЛОС СА РОДОСА — Према старим записима, у античко доба на острву Родосу постојало је око 3.000 разних скулптура, а неке од њих су биле високе и више десетина метара. Ипак, највећа скулптура је била Колос са Родоса која је представљала бога сунца Хелиоса. Била је висока око 40 метара и тешка 70 тона, а стајала је с раширеним ногама на два камена постамента постављена на улазу у луку. Према предању, ову скулптуру направио је 291. године пре нове ере вајар Карес, али је његово дело било кратког века. Остало је на том месту само 50 година, јер је Колос пао у море после једног земљотреса. На улазу у луку остала су само његова стопала која је, десет векова касније, откупио неки јеврејски трговац да би их — претопио.

ХАЈДЕ Д

Летеће уметнично дело! Овај кинески змај с детаљно разрађеном конструкцијом и декорацијом најбоље сведочи о мајсторству старих поклонина овог спорта.

Рибари с неких острва у јужном Пацифику користе оваквог змаја уместо рибарског штапа. Начињен је од уплетеног лишћа. С њим они успешно рибаре са обале и из чамца.

У многим градовима се организују изложбе змајева и такмичења, док произвођачи журно избацују на тржиште гомиле ових „играчака" с детаљним упутством за склапање по систему уради сам. Пословни људи Далеког истока задовољно се смешкају и окрећу змаја јер, све је почело баш тамо.

ВАЗДУШНИ ОКРШАЈ

Прича се да су кинеске војсковође, још око 200. године пре наше ере, пуштали змајеве према противничким утврђењима, да би одредили раздаљину. Вековна је традиција да Кинези, у време појединих фестивала, имају и такмичарски „Дан змајева". Тада змајеви прекрију небо и на све стране се разлежу поклици задовољства многих ентузијаста.

После толико година традиције Кинези су постали ненадмашни у прављењу змајева. Један од најомиљенијих типова им је змај за борбу. Уже дуго више десетина метара, ојачано порцуланом у праху или стаклом, омогућује такмичарима да усмере змајеве један на други и да у „сукобу" покушају да пресеку уже један другом. Кинези праве и музикалне змајеве који, уз помоћ ветра, производе пријатне тонове као и мноштво других врста змајева — најнеобичнијих облика и боја.

Наклоност према змајевима Кинези деле с Јапанцима, Корејцима и Малајцима. Јапанци су својевремено правили највеће змајеве који су икад виђени. Њихов „wan-wan", змај имао је око 20 метара у пречнику и био је тежак три тоне. Свих 150 људи морало је да га опслужује. Толико је успешно летео да је било немогуће вратити га на земљу. Једини излаз био је да се пресече уже и да тако — сам падне.

ПРЕТЕЧА АВИЈАЦИЈЕ

Тек у XVIII веку пуштање змаја освојило је Европу и друге крајеве света. Међутим, нису само деца била одушевљена овим спортом. Научници тог времена видели су у змајевима велике могућности. У истраживањима из области електрицитета, змаја је користио познати амерички научник Бенџамин Френклин. Пуштао га је по олујном времену и запазио да електрицитет из атмосфере, преко влажног ужета, стиже до металног кључа на земљи и проузрокује варничење као и електроударе, кад год је приносио прст. Овим и сличним експериментима Френклин је доказао да природа има богате резервоаре електрицитета у атмосфери.

Већ при крају XIX века змајеви су нашли примену у метеорологији; коришћени су за мерење температуре у висинама. И први покушаји летења везани су за змаја...

Експериментишући с кутијастим обликом змаја, научници су конструисали једрилицу која је касније еволуирала у авион са пропелером. Ако пажљиво погледате слику неког од првих авиона запазићете сличност његових крила са змајем четвртастог облика.

Ако се из данашње перспективе осврнемо на про-

ДА ПУШТАМО ЗМАЈА

ПУШТАЊЕ ЗМАЈЕВА ЈЕ ЗАБАВА ЗА КОЈУ МОЖЕМО РЕЋИ ДА СЕ ВИНУЛА У НОВЕ ВИСИНЕ. ТО ЈЕ САД МОДА КОЈА ЈЕ ЗАХВАТИЛА ЧИТАВ СВЕТ.

Летење змајем је нови спорт који је стигао из Америке. За ову сврху користи се змај кога зову »rogalo« крило. Довољно је савитљив да може да стане у неки омањи контејнер.

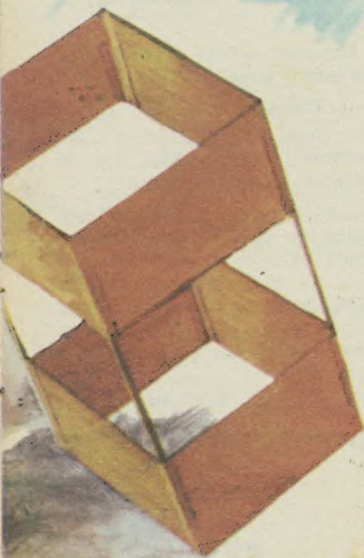
шлост змајева видећемо да су их људи користили за летење, риболов и једрење, за сигнализацију и преношење порука, за постављање телефонских жица и радио-антена, за фотографисање из ваздуха и као саставни део метеоролошке опреме.

Данас се змајеви користе на сличан начин — за мерење брзине ветра, за испитивање висинских и приземних струјања ваздуха као и за сакупљање ваздуха на одређеним местима, у циљу проучавања његове загађености. Међутим, праву револуцију изазвала је употреба змаја за летење. То је тренутно омиљени спорт и хоби хиљада људи широм света.

ИПАК ОПРЕЗНО!

У многим земљама забрањено је пуштање змаја на висину већу од седамдесетак метара. То је због тога што, у противном, представља опасност за авионе, поготово млазњаке које може озбиљно да оштети ако се заглави у неку од ваздушних црпки мотора. Змајеви такође могу да изазову забуну ако се догоди да се појаве на радарском екрану контролног торња неког аеродрома. Опасност вреба и онда ако се змај пушта у близини електричних жица, нарочито ако је уже влажно или је ојачано металном нити. Зато вас молимо, будите пажљиви!

Д. В.

Многи авијатичари дугују спас четвртастом змају. Он је у II светском рату, често сачињавао део авионске опреме. У случају да је пилот морао да искочи из авиона на отворено море, надувао би свој мали гумени чамац, а затим пустио четвртастог змаја који је био снабдевен радио-антеном. Тако је могао да контактира са обалским спасилачким центром и објасни им положај.

За многе источњаке пуштање змаја има религијско значење. Ово је малезијски змај кога пуштају само у време великих празника или фестивала.

ВОДУ НОСИ ВОДОНИК

Радне акције! Е, некад је то било сасвим друкчије него данас — помало са сетом присећа се Ђурђе Миковић.

Није било брзих возова и удобних аутобуса. Ни кревета с душецима. Ни машина за прање веша. Ни бригадир није могао свако да буде: требало је бити не само добар омладинац већ имати и — снажне мишице! Јер, морало се запети добро, свом снагом.

Полазак сваке смене нису обележавале само заставе и песме бригадира, већ и сузе оних који нису могли на акцију. Никаква објашњења и образложења нису помагала, па ни обећања да ће им се следеће године и-ме сигурно наћи на списку оних који иду.

Не би ли се како-тако нашли у радној бригади, одбијени омладинци довијали су се на разне начине. Покушавали су да се „прошверцују". Добро се сећам једног од таквих „случајева", некадашњег омладинца Боре Симића, а сада функционера у Извршном већу СР Србије.

ФУРГОН ЗА 8 КОЊА

Почетком јула 1947. године одржана је смотра београдске омладинске радне бригаде „Ђуро Стругар" у дворишту IV мушке гимназије. Требало је одабрати омладинце који ће учествовати у изградњи пруге Шамац-Сарајево.

Смотру је вршио командант бригаде Вукадин Вуле Стамболић. Корак по корак, ишао је дуж строја и пажљиво одмеравао сваког омладинца. Тако је стигао и до Боре Симића, петнаестогодишњака, малог раста и ситне грађе.

— Хеј, ти, изиђи из строја! — рекао му је.

— Али, зашто? — упитао је Бора, правећи се невешт.

— Зато што су нам на градилишту потребни снажни омладинци, — одговорио је Вуле.

— Ма, јак сам ја, — покушао је Бора да га разувери. **— Ево нека ти другови кажу. А био сам и на прегледу: рек'о је лекар да сам здрав.**

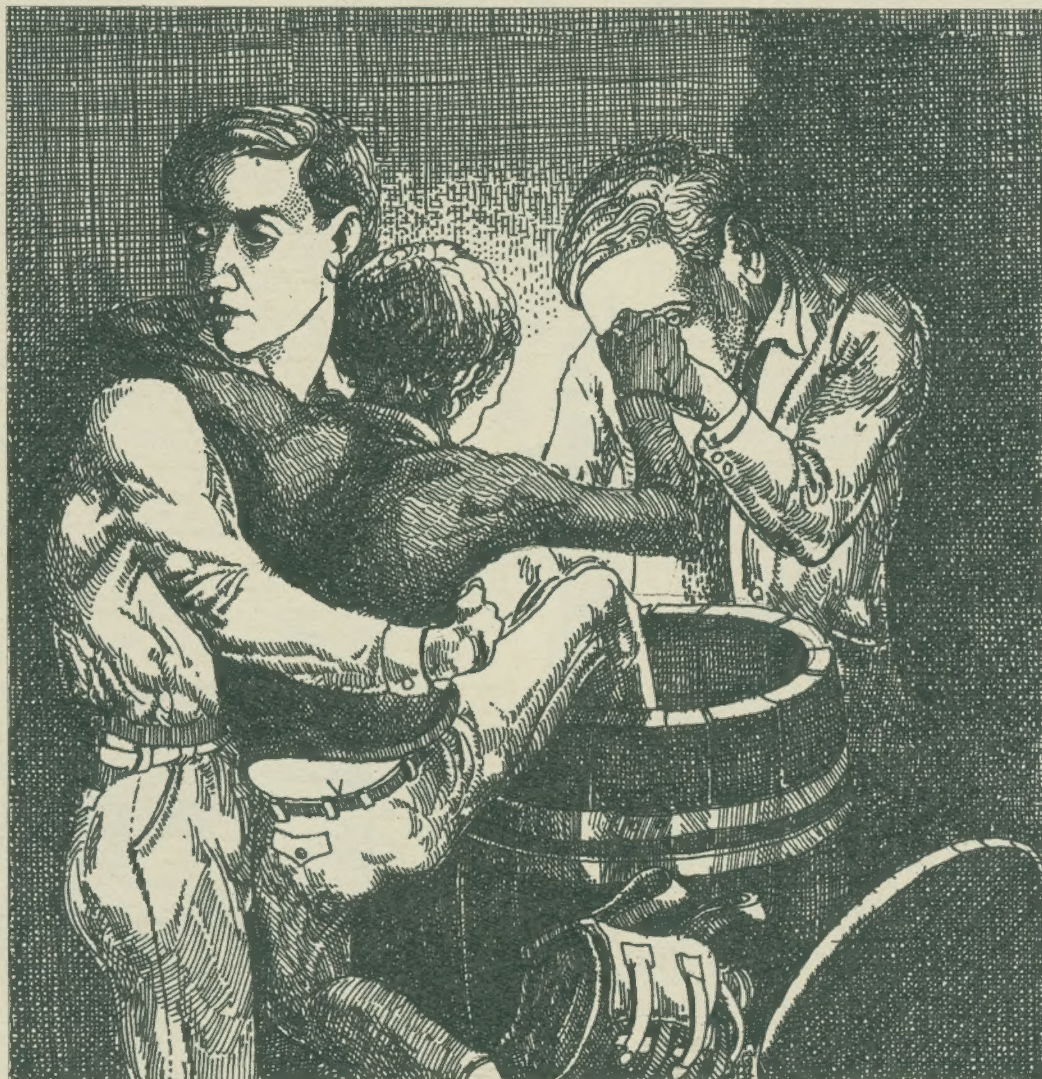
— Без дискусије! — одсече му Вуле и пође даље.

— И вакцину сам примио! — избаци Бора и свој последњи адут, надајући се да ће та његова „жртва" поколебати команданта.

— Не може, рекао сам! — био је упоран овај.

Бори грунуше сузе на очи и изиђе из строја.

Нас неколицина, који смо га добро познавали, одлучисмо да нешто предузмемо. Једино решење било је да га убацимо у вагон као „слепог путника", али то није било нимало једноставно. У Зеницу се путовало возом, и како у то поратно време није било довољно путничких вагона, користили су се фургони на којима је писало да стаје „8 коња или 40 војника". Седело се на обичним дрвеним клупама, без наслона.

У БУРЕТУ ЗА МЛЕКО

Како измаћи погледу чланова штаба који су пратили укрцавање акцијаша?

До поласка воза остало је још само неколико сати кад се неко од нас досетио да бисмо целу ствар могли да изведемо тако што ћемо Бору да сакријемо у — буре. Наиме, у истом возу са акцијашима налазио се и сав потребан „провијант" — хлеб, млеко у праху, мармелада и путер из ђачких кухиња. Срећом, у кухињи IV мушке гимназије, осим неколико пуне буради млека у праху, било је и једно готово празно. Е, у њега смо решили да сместимо Бору.

Пошто смо преостало млеко спаковали у кесу, избушили смо рупе са стране да би могао да дише и рекли Бори да уђе унутра. Тако смо стигли до станице и без проблема сместили све ствари у фургон па и буре с нашим сакривеним другом.

Мада се с времена на време из бурета чуло стењање, нисмо се усуђивали да га отворимо све док воз није изишао из станице. Тек негде у Земун-Пољу отворили смо поклопац и згрченом Бори, коме је већ било присело, и онако ваљаном у бели прах, помогли да изиђе напоље.

Када смо следећег дана стигли у Зеницу, на састанку штаба је одлучено да се упорном петнаестогодишњаку ипак дозволи да остане на акцији. Пронађен му је и одговарајући посао: био је задужен да носи воду. То му је и донело надимак — Бора Водоник!

— У живом сећању остао ми је и догађај са радне акције на изградњи Београдског сајма 1955. године, наставио је своју причу Ђурђе Миковић.

Те године, главни штаб радних акција, одредио је мене да обавим смотру и формирање чета и бригада, као и на ранијим акцијама и сада се поновила иста слика: пријављених омладинаца било је много више него што је требало, а међу њима било је и праве деце.

КНЕДЛЕ КАО МИТО

У једној бригади било је 120 места, а пријавила су се 152 омладинца, па смо морали да одбијемо најмлађе и физички најслабије. Али, требало је то учинити тако да их не повредимо. Из искуства сам знао да разлози које будем навео морају бити јаки и прихватљиви... Једноставно, рећи ћу да немамо довољно алата, да располажемо са само 120 лопата. То сам и урадио. Прекобројни нима није преостало ништа друго него да се разиђу кућама. Мало касније на вратима санитетског вагона, у коме је био смештен главни штаб, зачуло се куцање.

— Добар дан, — процаркутала је девојчица којој сам два часа раније рекао да изиђе из строја — **јер нема довољно алата... Ево, ја сам донела лопату од куће. Је л' могу сада да останем?**

И пре него што сам успео било шта да кажем, пришла је столу и из торбе извукла тањир још топлих кнедли са шљивама...

Ето, и тако се некад долазило на радне акције.

ЦРНА СЕ ЉУТИ

Пошто се на радној акцији на Београдском сајму сваког јутра обавезно радила фискултура, затражили смо од Средње фискултурне школе да нам пошаљу неколико инструктора. Послали су нам три девојке.

Оне су имале посебан статус: нису биле бригадирке, а ни чланови штаба. Наравно, и за њих је важило правило да у град не могу кад то зажеле, већ само онда кад сви имају излаз. Пошто сам ја увек по себно инсистирао на томе, то су ме њих три увек гледале мало попреко. Ствар је стигла дотле да ми је једног дана друг из штаба пребацио:

— Ето шта радиш, оне три беже од тебе, па сад више неће ни да ручавају с нама! И да знаш, она мала, црна, се највише љути на тебе.

Помало љутит, пошао сам да потражим девојке.

— Слушај, ти, — обратио сам се „црнки" — **не можеш у град кад ти то хоћеш, је ли ти јасно!**

Данас то исто каже она мени и увек ми пронађе неки посао у кући, завршио је своју причу Ђурђе Миковић, данас генерални директор Југословенског речног бродарства.

О. Вукадиновић

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ОДИСЕЈ ИЗ БАОШИЋА

КАД ЈЕ У НОЋИ 26. ЈУНА 1941. ГОДИНЕ ТАЈАНСТВЕНА СВЕТЛОСТ ОБАСЈАЛА БРОД »ВЕЛЕБИТ«, ПОСАДА НИЈЕ НИ СЛУТИЛА ДА ПОЧИЊЕ ЈЕДАН ОД НАЈНЕОБИЧНИЈИХ ДОГАЂАЈА У ИСТОРИЈИ НАШЕГ ПОМОРСТВА.

Снажан сноп светлости из рефлектора пресекао је тмину спарне тропске ноћи и обасјао југословенски брод „Велебит“ који се, пловећи с теретом из Рангуна у Коломбо, налазио око 920 километара далеко од Цејлона, данашње Шри Ланке. Заповедник брода, капетан Иво Штук, одмах је дао узбуну.

У другачијим временима командант „Велебита“ сигурно не би поступио овако. Међутим, била је касна ноћ између 25. и 26. јуна 1941. године, други светски рат све више се разбуктавао, а морске линије и пространства даноноћно и подмукло су угрожавали Хитлерови бојни бродови и подмрснице. После слома краљевине Југославије, „Велебит“ је на далеком југоистоку превозио робу и терет за савезнике.

Командант овог великог трговачког брода, заједно са Васом Сладовићем, првим официром палубе, стајао је на командном мосту и узбуђено посматрао црну силуету непознатог брода на којем су све сијалице, чак и оне позиционе, биле погашене.

И док се буновна посада од 22 Југословена и 12 Индијаца ужурбано припремала за евентуално спасавање, с непознатог брода синуо је блесак а тренутак касније одјекнула јака експлозија. Био је то почетак топовске канонаде на ненаоружани и немоћни „Велебит“ и почетак једне од најчудеснијих одисеја у историји нашег поморства.

У ПЛАМЕНУ НА ОКЕАНУ

После првог треска грана та у крму, полуобучени морнари су, уз вриске и паничну вику, појурили ка чамцима за спасавање.

У ваздуху се већ осећао мирис нагорелог људског меса, челична оплата брода громогласно се рушила и падала у море, кад је следећа граната разнела средину брода.

Непријатељски брод није престајао са паљбом. Нови погодак потпуно је уништио радио-станицу а пламен је захватио и командни мост.

Без радио-веза, тешко оштећен ватром, „Велебит“ је био обезглављен. Неколицина морнара настрадала је већ од првих погодака. Кад је увидео да на броду више нема опстанка, капетан Штук је наредио да се посада укрца у чамце за спасавање. Међутим, једна од граната разнела је и чамац и шест морнара у њему. Друга група, заједно са заповедником брода, имала је више среће, али само у почетку: ускоро их је заробио исти брод који их је и напао, немачки „Корморан“.

На запаљеном и разореном „Велебиту“ остало је само осам чланова посаде, међу којима је навигацију познавао само тешко рањени Васо Сладовић. Сав у крви, на ивици свести, окружен успаниченим морнарима, овај поморац из Баошића, у Бококоторском заливу, ипак није ни помишљао да се препусти очају.

Јака струја онела је плутајућу олупину у неизвесност.

НАПУШТАЈ ОЛУПИНУ!

Десет немоћних, престрашених и израњављених људи, изгубљених у бескрају Индијског океана без речи је слушало тихе наредбе и упутства рањеног Сладовића. И даље их је на исток, ка Андаманским острвима, носила струја. На броду је трећег дана почео да се осећа снажан задах тела у распадању и преживели су са тугом бацили своје мртве другове у море.

Следећег дана на видику су се указала непозната острва. Биле су то западне обале Андаманског архипелага, пусте и ненастањене.

Ускоро је струја брод нанела и насукала на гребене острвцета Норт Риф. Вода и храна били су на измаку, преживели бродоломници такође, и официр Сладовић затражио је од јачих и издржљивијих да направе примитиван чамац којим би се Индијци пребацили на суседно острво, удаљено око четири километра. Намерно је за овај подухват одредио ове људе јер би се у случају сусрета са домороцима могли лакше споразумети.

Кад су преживели са „Велебита“ видели да се њихова извидница не враћа већ неколико дана, у две велике боце, које је струја однела на копно, ставили су храну и воду.

Шест дана касније изасланици са непознатог острва су се вратили и саопштили да је острво ненастањено и с малим изгледима за опстанак. Међутим, ипак је одлучено да се олупина брода напусти. Начињен је још један чамац и у њега укрцан бедни остатак хране и воде. У једној конзерви пажљиво је преношена и ватра.

РАКОВИ БРЖИ ОД ЉУДИ

Циљ им је био да стигну до увале другог малог острва, удаљеног око једанаест километара. После дан и ноћ пловидбе, по узбурканом мору, приспели су уз непознато острво и са разочарењем закључили да је и оно пусто и негостољубиво. Зато су решили да, иако потпуно исцрпљени, наставе пловидбу даље, ка око шест километара удаљеном другом острву. Али, кад су били надомак копна, Сладовићев чамац таласи су разбили о стење и бродоломници су крајњим напором испливали. Били су полуголи, без трунке хране и капи воде. Коначан крај био је сасвим близу.

Деветог дана откако је „Велебит“ настрадао, изгубљени чланови његове посаде, на челу са неуморним Васом Сладовићем, скупљали су шкољке по плићацима и то им је била једина храна. Ипак, морал и жеља за животом нису их напуштали.

Неколико дана касније поправили су разбијени чамац и запловили ка следећем острву, претпостављајући да на њему има кокосових ораха. Али таласи и јака струја седамнаест пута су онемогућили исповљавање.

Тада је наишло ново зло — комарци. Изгладнели и измучени људи, сад су били крвави од уједа и чешања. Иако су се сви с муком кретали, глад их је натерала да истражују острво. Наишли су на копнене ракове, али су и они били бржи од људи. Јели су и копнене пужеве који су, уз неколико ораха од кокоса, били једина храна измученим људима.

Првог дана новембра, пре ко четири месеца од напада на брод, умро је један од преживелих. Неколико других било је сасвим непокретно и сви су се питали ко је следећи. Смрт је била врло близу, стварнија од било каквог спаса.

КАНИБАЛИ СПРЕМАЈУ ГОЗБУ

Међутим, следећи дани донели су зрачак наде. У муљу поред обале нашли су потонули домородачки чамац, извадили га и средили за пловидбу. Дали су му и име: „Последња нада“.

Како је једино Васо Сладовић мало боље познавао ћуди мора и навигације, сви су у њега гледали као у једину могућност спаса. „Последња нада“ је испловила 13. новембра 1941. године и после три дана пло-

видбе бродоломници су угледали необичан призор: прилазио им је дугачак, витак чамац пун тамнопутих људи наоружаних стрелама.

И уместо да се Сладовић и остали уплаше домородаца, они су се пренеразили гледајући мршаве непознате људе зарасле у огромне браде. Међутим, приближили су се тек после дужег времена споразумевајући се знацима и неповерљиви једни према другима. На крају су им људи са стрелама ипак дали спасоносно корњачино месо. Како их домороци нису могли укрцати у свој чамац, вратили су се у логор. Следећег дана допловило је шест чамаца и најзад су били спасени. Али, нису ни слутили да су спасиоци — људождери.

Предводила их је једна велика наоружана жена. Играјући око бродоломника и спремајући ватру, домороци су се спремали за гозбу. И кад је жена напела лук да их устрели, Сладовић је затражио воде. Уместо да их убију, домороци су се смиловали. Повели су их на своје острво, одакле их је 29. новембра спасао један енглески брод и пребацио у болницу у Калкути. Васи Сладовићу рука је била сасвим онеспособљена.

После оздрављења, Сладовић се укрцао на југословенски брод „Драва“ и отпловио у Карачи. До краја рата био је на енглеским противподморничким бродовима. Са флотом је учествовао у великим офанзивама на Бурму, Малају и Хонконг да би се најзад, 1946. године, обрео у Лондону.

У његовим родним Баошићима још живи успомена на Васу Сладовића и његову одисеју. Кажу да још плови.

И. Лончар

Игра с временом

НЕКИ ЉУДИ СЕ НЕ ЗАДОВОЉАВАЈУ ТИМЕ ДА ИМ ЧАСОВНИК БУДЕ САМО ПОКАЗИВАЧ ВРЕМЕНА. ЗБОГ ТОГА СУ СЕ ЈОШ У СЕДАМНАЕСТОМ ВЕКУ МНОГИ ОБРАЋАЛИ НИКОЛИ СЕРВИЈЕРУ

Кад је у 17. веку, увођењем клатна, сатни механизам постао поуздан мерач времена, људи који су у то време могли себи да приуште куповину часовника желели су истовремено да он буде и нешто више од тога — да има занимљив изглед и да је довољно компликован за руковање да многи пред њим остану збуњени.

Тако се догодило да су се у Француској са оваквим и сличним жељама људи обратили не мајстору часовничару већ професионалном војнику који се звао Никола Гролије де Сервијер и био познат по неким изумима који су служили за пробијање у утврђења као и за њихову одбрану од нападача.

Корњача као казаљка

Пошто се повукао у пензију, Сервијер је почео да се бави изумима уопште. Тако је конструисао брод са бочним точковима, ручни млин, ветрењачу, разноврсне хидрауличне уређаје. Али, више од свега волео је часовнике. А они које је он конструисао били су познати по изузетној прецизности мада нису имали клатно.

„Знам, ви желите часовник који ће да показује тачно време и уз то забавља ваше госте“, рекао је Сервијер на крају разговора једној муштерији. „Идите и не брините, направићу тачно оно што желите“.

Резултат је био његов часовник с косом равни и бројчаником у облику калема који се лагано спушта низ стрмину. Необичан је по томе што показује време на два начина: коса раван је обележена часовима (понекад и данима) па се тачно време утврђује према положају калема у односу на ове ознаке. Истовремено, фиксирана казаљка показује часове на бројчанику који се непрекидно окреће.

Убрзо су се пријатељи власника овог часовника појавили са жељом да и они имају необичан показивач времена.

Један Сервијеров изум ове врсте користи гравитацију као погонску снагу: метална лопта која лагано клизи низ централни стуб означен часовима показује време положајем горње ивице у односу на ове ознаке.

Николу су једном замолили да конструише часовник који би био прикладан за љубитеље животиња. Он је и овој жељи изишао у сусрет — направио је више оваквих часовника. Код једног, на пример, метални миш био је тако уклопљен у механизам да је, уз помоћ магнета, могао непрекидно да се креће дуж корнизе у соби (пругасти гипсани украс, одмах испод плафона) завршавајући круг у року од 24 часа. Иако стручњаци тврде да је овакав часовник могуће направити, мало ко је убеђен да је Никола де Сервијер заиста његов први конструктор.

Поуздано се зна, међутим, да је он направио часовник код кога улогу казаљки има моделирана корњача која плива у посуди с водом. У овом случају такође важну улогу игра магнет који делује на парче гвожђа причвршћено за корњачу тако да се ова креће у круг ивицом посуде на којој су исцртане ознаке за часове. Овакви часовници се и данас производе.

Осам дана без навијања

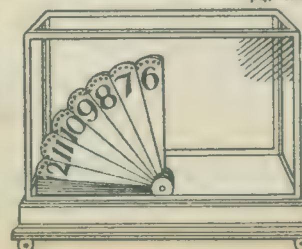
Један други часовник обавља своју функцију уз помоћ двеју „змија“ постављених на равну подлогу, једну изнад друге. Положај и контролисана покретљивост змије са горње стране омогућује да се лоптица ставља у њена уста скотрља кроз вијугаво тело до репа где је прихватају уста доње змије која својим положајем омогућује да се лоптица нађе на почетку пута.

Сервијер је направио и часовник код којега статуа Атласа носи „свет“ на глави и може да подиже руке. Покреће га механизам смештен унутар глобуса. Време се мери висином руке изнад Атласове главе.

Неки драгуљари и часовничари привукли су пажњу на себе приказујући часовник са котрљајућом лоптом. Дуго се тврдило да га је измислио Вилијем Конгрив 1808. године. У ствари, било је то идејно решење више људи међу којима и Сервијера. Овај часовник осваја посматрача начином на који се велика челична лопта котрља цик-цак издубљеном траком, с краја на крај плоче која лежи под одређеним углом. Када стигне на крај пута, лопта ставља у покрет механизам који одиже нагнуту страну и она почиње кретање у супротном смеру. Котрљање у једном правцу траје 7,5 секунди. Овај часовник може да ради осам дана без навијања.

Недавно је једна лондонска фирма огласила продају ограниченог броја часовника са котрљајућом лоптом по цени од 1480 фунти, далеко више од цене коју је Д'Сервијер тражио у Лиону где је и умро октобра 1689, у 93. години.

Д. В.

ШТА ЈЕ ОВО?

Последњих година све више има фото-аматера који трагају за необичним снимцима. То је случај и са овим снимком који је начињен у Турнеу, у Белгији.

На први поглед рекло би се да је ово Пустиња смрти у Калифорнији... или на Месецу. Међутим, ово је обично градилиште... односно терен који је преорао булдожер. Важно је сетити се!

НАЈВЕЋИМ ДЕЛОМ 3700 КИЛОМЕТАРА ДУГОГ ПУТА ЈУКОН ПРОТИЧЕ КРОЗ АЉАСКУ, ТЕРИТОРИЈУ КОЈУ ЈЕ РУСКИ ЦАР АЛЕКСАНДАР II 1867. ГОДИНЕ ПРОДАО САД ЗА СУМУ ЈЕДВА НЕШТО ВЕЋУ ОД СЕДАМ МИЛИОНА ДОЛАРА

Цена коју су САД тада платиле износи једва стоти део од онога што је до данас, само у злату, ледом покривено тле Аљаске донело својим новим власницима. Сада је ту пронађена и нафта...

Две реке, Луис и Пели, које извиру у Стеновитим планинама у америчкој држави Британска Колумбија, спајају се код канадског града Форт Селикирк у реку која се од тада па до краја свога тока зове Јукон. Водени џин севера тако, у огромном луку, савлађује пространство од пацифичке обале Британске Колумбије до Беринговог мора, у ствари, мореуза између Северне Америке и Азије.

У прастаром начину живота првих људи који су населили ово подручје Ескима и Индијанаца, ни до данас нема значајнијих промена. Живе бавећи се углавном ловом и арктичким сточарством. Проналазак нафте измениће, сигурно, много. Многи се питају да ли ће то бити промена на боље.

Први белци почели су да насељавају ове крајеве после открића злата 1896. године. Долазило их је на хиљаде и многе је прогутала ледена пустош. Само мали број успео је да се обогати.

У доба грознице на обали Јукона, тако рећи преко ноћи, никао је и Досон. Од брвнара и шатора неколицине копача створен је за света дванаест месеци град са 40 хиљада становника. Данас је то мало рударско насеље које ни по чему не одаје своју бурну и сјајну прошлост.

Недалеко од обала Јукона, на Аљасци, лежи и Фербанкс. То је крајња тачка до које се протеже најбрже изграђен ауто-пут на свету — Аљаски ауто-пут, дуг 2 450 километара. Изградила га је америчка војска у току другог светског рата бојећи се јапанске инвазије, до које никада није дошло.

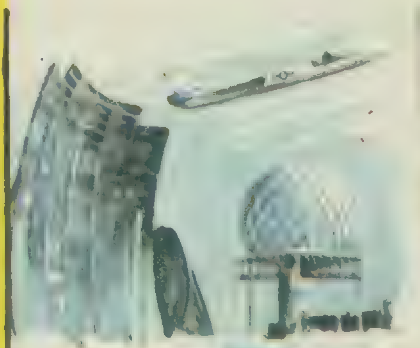
За Аљаску и Јукон будућност тек треба да почне. Огромна хидроенергија реке још је неискоришћена. Нафта је тек недавно пронађена. Какве ће то промене донети у ово подручје које представља један од последњих резервата нетакнуте природе на земљи? Да ли ће то бити планирани прогрес или прогрес по сваку, можда и погубну цену?

М. И.

Горе: Пре 40 хиљада година први људи прешли су из Азије на Аљаску. У то доба два континента била су спојена природним мостом. Доле: на Аљасци су изграђене војне базе.

Горе: Пре двеста година на подручју Аљаске цветала је трговина крзном. Немали број ловаца на крзно долазио је из Русије.

Међу првим ове крајеве населили су Ескими.

Аљаски ауто-пут је и данас важна саобраћајница и веза са светом.

ЂНИ ЈУКОН

Досон је данас рударско насеље од 1.000 становника.

Моћни Јукон почиње као поточић у Стеновитим планинама Британске Колумбије.

У сливу Јукона живе и Кучин Индијанци.

Усамљене копаче злата заменили су пловни јаружари који јаким млазевима топле воде одмрзавају тло и тако отварају пут до драгоценог метала.

Лево: Други град по величини на Аљасци је Фербанкс, завршна тачка великог ауто-пута. Плашећи се јапанске инвазије, америчка војска изградила га је у невероватно кратком времену: од марта до новембра 1942. године, што је у просеку износило око 10 километара дневно. Изнад града види се и чувена појава поларног неба — северна светлост. Горе: све је мање пароброда на Јукону.

Злато је пронађено 1896. Вест о томе продрла је у свет тек годину дана касније, када се лед на Јукону отопио.

ШАКА С ПРСТЕЊЕМ

— ЗАВИДИМ МУ — НАПИСАО ЈЕ ХАРИ ХУДИНИ НА ВЕСТ О СМРТИ СВОГ ПРИЈАТЕЉА, ВЕЛИКОГ МАЂИОНИЧАРА ЛАФАЈЕТА. — И У СМРТИ ЈЕ ПОВУКАО ПУБЛИКУ ЗА НОС!

Велики Лафајет родио се под именом Сигмунд Нојбургер 24. фебруара 1872. године у Минхену, у породици богатог трговца свилом.

У дванаестој години напустио је дом када му је отац наредио да избаци из куће свог омиљеног пса. Од тога дана чувао је своје право име у најстрожој тајности. Једном је чак одустао од покретања судског спора да не би морао да га каже.

Пошто је прекинуо везе с породицом, Лафајет је отишао у Америку и у Чикагу почео каријеру забављача — која ће га увести у историју опсенарства. Био је изванредан мимичар и имао врло спретне прсте. Али, таленат није јамчио успех и Лафајет се годинама борио за признање.

Најзад, срећа се променила с репертоаром. Био се извештио у опонашању Чинг Линг Фуа који је 1898. године дошао у Америку и убрзо стекао, велику славу као „Дворски мађионичар кинеске царице". Лафајет је уложио новац у неколико кинеских костима и после десетак представа постао славнији од оригинала.

ХУДИНИЈЕВ ПОКЛОН

Као прекретницу у животу сам је означио онај дан 1899. године када је наступио у истој представи са чувеним Худинијем у Нешвилу, држава Тенеси. Пријатељ Худини поклонио му је том приликом псето звано Лепотица. Од тог тренутка, срећа није издавала Лафајета. Ускоро је обилазио Енглеску за 300 фунти недељно као „Велики Лафајет" и „Највећи Забављач на свету". У Америци му је зарада скочила на 4000 долара недељно. Људи нису жалили новац, знајући да ће видети невиђено.

У једном од трикова Лафајет би развио велику свилену мараму и пустио је да падне на под. Потом би је подигао и открио испод ње великог плишаног медведа који би оживео и проходао. Ово је опсенар постизао на тај начин што је под својом богатом, лепршавом источњачком одором скривао дете прерушено у медведа. Касније, када је кажњен глобом због коришћења деце, служио се кепецима.

Временом, Лафајетови трикови постајали су све узбудљивији. У тачки званој „Лавља невеста" на позорници је стајао кавез а у њему нервозно шетао цар животиња. Док је оркестар свирао свадбену музику, у кавез је лаганим кораком улазила девојка под велом у белој сатенској хаљини.

У том часу моћна животиња би рикнула и зачуо би се продоран девојчин врисак. Тада би Лафајет ускочио у кавез и тријумфално избавио девојку.

Касније се открило да је Лафајетов лав био савршено кротка и безопасна животиња која би свом господару „учинила љубазност" и страшно рикнула када би је протресао шок од електричне струје пропуштене кроз под кавеза. Лафајет је опет кажњен глобом, али овога пута није ни за длаку изменио свој трик.

СА МНОМ ЈЕ СВРШЕНО!

Где год је ишао велики мађионичар и Лепотица је ишла с њим. Никако се није могло рећи да живи пасјим животом. Имала је читав апартман где су је сваког јутра намирисали колоњском водом а сваке вечери јој доносили обед који се састојао од предјела, јела и десерта. Њена златна огрлица била је оптoчена дијамантима који су јој се слагали са „наруквицама" на ногама.

Када је боравио у Лондону, Лафајет је становао у својој отменој кући на Тависток Скверу где су он и Лепотица имали спаваће собе једну до друге. У соби Лепотице налазили су се, између осталог, софа одговарајућих размера и минијатурна порцуланска када. С балдахина њене мале златне постеље висили су љубичасти застори; имала је и сопствену кабину у господаревом љубичастом мерцедесу.

Лепотица је угинула у седамнаестој години живота у шкотском граду Единбургу. Лафајет је био сломљен. Те вечери, док је тело пса лежало изложено у хотелској соби посуто љиљанима, мађионичар је изишао на сцену единбуршког позоришта „Емпајер" и, ронећи сузе, почео представу речима:

— Док нисам добио Лепотицу, срећа ме није хтела. Сада, кад ње више нема, и са мном је свршено.

Нико није слутио да је његово предосећање било тачно.

Четири дана пошто је Лепотица угинула, 9. маја 1911. године, било је вече друге Лафајетове представе у позоришту „Емпајер". Представа је била на врхунцу: „Лавља невеста" спасена је из кавеза и илузиониста је изишао на просценијум да се поклони одушевљеној публици.

Високо над позорницом запалио се један украсни лустер и пламен је, још непримећен, лизао врхове кулиса. Али, дим је ускоро покуљао у гледалиште. Завеса је спуштена и публика је полако почела да напушта дворану. Мало ко био је свестан да све није у најбољем реду. Зар се није свака Лафајетова представа завршавала неким изненађењем?

Иза позорнице су отворени излази и промаја је разбуктала ватру. Запаљене кулисе почеле су да се руше на особље које је покушавало да продре на сцену кроз бочне улазе. Њих су закључали Лафајетови помоћници како нико не би открио мађионичареве тајне посматрајући са стране. Лав се у кавезу избезумио од дима и топлоте.

Малтер и гипс отпадали су са зидова и таванице пљуштали по главама ватрогасаца који су покушавали да се пробију на позорницу. До два сата пожар је сузбијен али је десет људи недостајало.

ЛЕПОТИЦА ОД ЦВЕЋА

У зору су спасиоци недалеко од лављег кавеза пронашли леш тако унакажен да се није могао препознати. Крај њега је лежао мали сребрни мач који је Лафајет увек носио на сцени. Мађионичар је по свој прилици погинуо покушавајући да спасе лава. Тело је послато у Глазгов да буде спаљено.

Па ипак, укупно је пронађено само девет лешева. Зар се није некоме учинило да је Лафајета видео пред његовим собом одмах после пожара? Да није „највећи мађионичар на свету" опет обмануо свет?

Три дана касније један радник угледао је људску шаку како вири из још нерашчишћеног лома под позорницом. Шака је носила дијамантско прстење — још једно мађионичарево обележје. Леш је лежао лицем према земљи. Када су га окренули, видели су да је то Лафајет.

Леш са сребрним мачем у руци, који је спаљен у Глазгову, морао је, према томе, бити тело Франка Ричардса који је Лафајету служио као дублер у неким тачкама.

Погребу су присуствовала многа велика имена из мађионичарског света. Хари Худини послао је, уместо венца, цветну скулптуру која је представљала Лепотицу.

А када је обавештен да је и сам изгубио пријатеља, Худини је рекао:

— Завидим му. Повукао је публику за нос и у смрти.

Б. Д.

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

Знате ли да је град Каркасон у Француској највећа тврђава у Европи? Њега окружује четрдесет и осам кула и пет пушкарница подигнутих још у средњем веку. Град и данас има мостове који се подижу и бедеме који га окружују. У старом делу града налазе се многобројне средњовековне куће са нишама у којима се налазе статуе од мермера и старински балкони.

Недавно су у сеоцету Океан Сити, у савезној америчкој држави Њујорк, ухапшене две особе које су на улици јеле колаче и једна која је пила воду. На први поглед изгледа као да су полицајци сишли с ума. Међутим, разлог је у томе што су извесно време пре овог хапшења градски оци донели одлуку о одржавању чистоће улица којом је узимање оброка на улици забрањено.

ПОБЕДНИК ЈЕ ИЗГУБИО

НАЈЛЕПШЕ АНТИЧКЕ ЛЕГЕНДЕ

По хеленској митологији, Реа је кћи Урана и Геје, жена Хронова а мајка Зевса, Хере, Посејдона и Ада.

Многи уросци изгубили су живот надмећући се са брзоногом лепотицом Аталантом. Изгледало је да ће млади Хипомен бити боље среће.

У [illegible] покрајини Аркадији живела је брзонога девојчица Аталанта, кћи [illegible] краља Јаса и Климене. [illegible] рођење Аталанте [illegible] на брегу у близини Калидона [illegible] девојчицу дојила медведица.

Аталанта је одрасла међу ловцима који су је нашли [illegible] сама постала [illegible] Увек је носила [illegible] и стрелу.

После успеха у чувеном калидонском лову на вепра [illegible] најхрабрије ратнике [illegible] отац [illegible] кћи и укаже [illegible] својој наследници.

[illegible] Аталанти [illegible] да је [illegible] Аталанта [illegible] уз помоћ [illegible]

— У реду, оче — рекла је — али имам један услов. Свако ко запроси моју руку мора да ме победи у трчању, или да ми допусти да га убијем.

— Нека буде тако — [illegible]

Многи несрећни просци изгубили су [illegible] Хипомен [illegible] живот [illegible]

Али [illegible] Аталанте. Хипомен [illegible]

Афродита [illegible] Аталанта [illegible] Хипомен [illegible]

[illegible] Хипомен [illegible] Афродити [illegible]

[illegible] Хипомен [illegible] пред свети[illegible] Кибеле [illegible] Реа [illegible] мајке Афродита [illegible] у Кибелином светилишту [illegible] и натерала их [illegible] да до краја живота [illegible] јармом.

ТЕЛЕТИНА ИЗ АПОТЕКЕ

На вест о смрти краља Петра I Карађорђевића цело Ваљево било је у црним заставама. Поред тога, месна власт се потрудила да ти дани 1921. године када је владар умро буду пропраћени и изразом народне жалости. Људи су се кретали улицама, залазили у кафане, пазарили по радњама, ишли за послом, али живости — нигде!

Изненада, око подне чаршијом се заорила песма. Трговци изађоше из радњи, домаћице похрлише на прозоре, народ на улици стаде да се окреће. Пошто је прошао главном улицом, певач се вратио назад и не прекидајући застао пред окружним начелством. Начелник, занет послом, тек тада је чуо песму. Скочио је и бесно повикао на жандаре:

— Који је то мангуп?! Доведите ми га да му кожу живом одерем!

Жандари излетеше напоље, склепаше весељака и увукоше га у начелство.

— Знао сам да је Душан Буба! — издрао се начелник на преступника. — **Је ли, битанго, владар се ни о'ладио није, а ти ударио у весеље!**

Сиромашак Душан, иначе слободоуман и напредан, мирно је гледао представника власти све док се није мало примирио, а онда је, бајаги снебивајући се, рекао:

— Ама, људи, шта вам је?! Ја то певам од радости што сам дочекао ту срећу да један српски краљ умре природном смрћу и не буде убијен од свог народа!

ИЗРАЗ ВАЉЕВСКА ПОДВАЛА НИЈЕ НАСТАО СЛУЧАЈНО. ВАЉЕВЦИ ГОТОВО СВАКИ РАЗГОВОР НА УЛИЦИ, У КАФАНИ, НА ПОСЛУ, СВЕЈЕДНО, ЗАЧИЊУ ХУМОРОМ. ШАЛЕ СУ ВРЦАЛЕ НАРОЧИТО С КРАЈА 19. И ПОЧЕТКОМ ОВОГ ВЕКА.

ВИДИНА КАФАНА

Душан Буба није био једини чапкун и шерет у Ваљеву. Шала без пакости красила је Ваљевце одвајкада и на неки начин постала саставни део њиховог духовног живота. Нарочито у другој половини прошлог и с почетка овог века када готово и није било Ваљевца који није зачињао разговор хумором. И као што је мало грађана знало Душана по презимену већ само па надимку Буба, тако су и све друге Ваљевце красили „шпицнамети". Ко није познавао Ацу Козицу, Јакова Саларџара, Светозара Прцу, Матију Ћалова... А они су досконице истресали као из рукава.

Истина, средином прошлог века Ваљево је било паланка као и све друге у Србији, са једном или две калдрмисане улице, блатњавим или прашњавим сокацима, много дућана у чаршији, али су се људи скоро свакодневно надметали ко ће да измисли бољи виц, преради неки текући догађај и изазове буру смеха, не дозвољавајући при том да им било ко са стране прода рог за свећу. У свему томе није било ни злобе ни претеривања.

У то доба нарочито је на гласу била „Видина кафана" коју је држао неки Аца Ненадовић. Налазила се у данашњој Улици војводе Мишића. Ту су се окупљали сви виђенији Ваљевци. У ствари, та старинска једноспратна зграда из гледом није пленила, кафана у приземљу са олајисаним подом, расклиматаним столовима и доста мрачна, чак је одбијала, али су зато угледни Ваљевци сматрали дан пропалим ако не наврате у њу. Ту је долазио и покојни књижевник Љуба Ненадовић, ту су навраћали трговци и богати сељани, ту је имао свој сто председник суда и командант окружне војске, поред кафане су пролазили да виде или буду виђени многи који би са села послом навратили у град, ту је, речју, био вашар смеха.

КВАРИ ЈОЈ КАРИЈЕРУ

Седи тако лети друштво пред „Видином кафаном", кад однекуд наиђе нека сељанка водећи краву на ужету. Гледају шерети, те ће један:

— Је ли, стрина, продајеш ли ти млеко од те краве?

— Продајем, а што? — узврати у ходу сељанка.

— Како што, жали се крава да јој квариш каријеру јербо сипаш воду у млеко!

Ваљевци се нису одрицали духовитости ни у озбиљним тренуцима. Једном је градски лекар позван код трговца, познатог као тврдица да прегледа његово болесно дете. Лекар је одмах видео да дете куња због неухрањености. И остало шесторо деце било је анемично. Чувши да домаћин целој породици купује недељно само пола килограма меса, лекар написа два рецепта. Трговац пожури до апотекара, али уместо лекова на име два, доби лекове по једном рецепту.

— А овај други?! — упита збуњено.

— Е, то је за касапина, газда, Симо! Ту лепо пише: „Сваки дан по три килограма телетине", а ја још нисам почео да продајем тај лек!

За време посете Александра Обреновића Ваљеву, поздравио га је као што је и ред, тадашњи председник општине. Читајући говор у присуству масе света, онако у заносу стигао је и до места где се обећава да ће се Ваљевци борити за династију Обреновића до последње капи крви што је он прочитао: ... до последње капи њихове крви..."! Да ли му је неко од ваљевских ујдурмаша то раније убацио у текст остало је тајна, тек његово величанство се штрецнуло, а маса громко насмејала!

БЕСПЛАТНО ПУТОВАЊЕ

Душан Буба, који шалама није штедео никог, поготову кад потегне коју чашицу више, посебно је имао пик на краља Петра I Карађорђевића. Како је често одлазио код пријатеља у Београд, чим би попио ишао је пред двор и викао:

— Доле краљ!

Разуме се, одмах би га одвели у затвор. Међутим, он за то није давао ни пет пара јер је знао да ће га после неколико дана стражарно возом спровести у место боравка, односно у Ваљево. Владар је сазнао за ово и чим је првом приликом навратио у Ваљево затражио је да доведу Душана Бубу.

— Је ли, богати, што ме толико мрзиш? — упитао га је строго.

Срећом, Душан је тог дана био трезан. Неколико тренутака је размишљао како да се извуче из невоље, а онда је понизним гласом одговорио:

— Ма, ценим ја Вас, величанство! Али знате како је: дођем у Београд, ухватим се с оним мојим Ваљевцима, окренемо у које кање, чашица по чашица и на крају останем без марјаша. Како да се вратим у Ваљево, него да дођем пред двор и да Вас грдим! Жандари ме дограбе, отерају у апс, после у воз и ја, брате, бесплатно назад у моје Ваљево!

Тако је Душан једним ударцем убио две муве: „извадио" се због политичког опредељења и наставио и даље да бесплатно путује из Београда у Ваљево.

М. Тодоровић

ЗАБЛУДЕ И ИСТИНЕ О ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

Револвераши су ретко трошили муницију једни на друге. Најчешће су умирали природном смрћу или гинули из заседе

НИЈЕ СВАКО ФИЛМСКИ ТИП

На Дивљем западу ни издалека није било толико револвераша и двобоја као у холивудским филмовима. Просечан каубој зарађивао је око седам долара недељно и једва је имао за муницију. Само варалице и професионални револвераши имали су довољно новца да увежбавају вештину баратања оружјем до миле воље.

Шерифових десет посто

Неке чувене каубоје предање је обасуло свим врлинама док је од других начинило обичне зликовце. Ниједно сасвим не одговара истини. На пример, је ли ко чуо да су и славни делиоци правде браћа Ерп прибегавали понекој ситној обмани да би напунили кесе?

Просечна плата градског шерифа била је скромних 20 долара недељно, али се знатно више могло зарадити у виду провизије од десет посто, дакле, два долара, коју је федерална влада исплаћивала за сваког ухапшеног преступника. Зна се да је Вајат Ерп прилазио на улици савршено трезним грађанима и отпочињао с њима следећи кратак разговор:

— Пијани сте!

— Ја? Шта вам пада на памет!

— Ипак сте пијани. Пођите са мном.

И трезни грађанин нашао би се у затвору. Не треба ни рећи да су они заиста пијани пролазили још горе. Подаци говоре да су три четвртине „злочинаца" које су ухапсили представници закона на Дивљем западу били недужни сточари који су се напијали после дугих месеци проведених на пашњацима.

Ипак, једна врста легенди мање-више одговара истини: она о брзини револвераша. На пример, професионалац Хенри Пламер могао је да потегне оружје и испали пет хитаца за само три секунде.

Важна је памет

Али, није све било у брзини. Овако је један лист 1877. године писао о Дивљем Билу Хикоку:

„Потезао је и пуцао муњевито. Знајући то, непријатељи су се склањали са страхопоштовањем где год би се Дивљи Бил појавио. Али, да се икада завадио са споријим Вајатом Ерпом, било би мудро кладити се на Ерпа".

Брзина је без сумње била пожељна али је памет имала последњу реч; више је вредело хитро оценити ситуацију и бити спреман на изненадне обрте. У сваком случају, само потезање револвера није играло готово никакву улогу; зна се да су двобоји обично почињали с већ извученим оружјем, као и да се пуцало из много веће близине него што то филмови приказују. Растојање између противника често није било много веће од дужине руке.

Борбе су по правилу трајале краће него што се обично мисли. Чувени обрачун код ОК Корала одвија се на филму читавих петнаест минута; у стварности, он је трајао много краће.

Иначе, професионалци су ретко трошили метке једни на друге. Плаћени убица најчешће је гинуо из заседе или умирао природном смрћу.

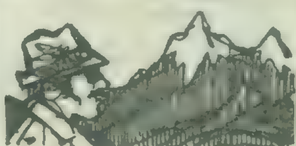
Најзад, филмови су нам створили погрешну представу и о томе како се потеже револвер, јер га није сваки каубој носио на истом месту. Као и остали људи, и каубоји су били различитог стаса — неки дебели, неки кратког руки, неки патуљасти — па су намештали опасаче како им је било најзгодније. Једни су потезали укосо са супротног бедра, други су држали оружје затакнуто спреда у панталоне, а трећи чак отпозади.

Тек понеко био је „филмски тип".

Б. Д.

АЛПИНИСТА НА ШТУЛАМА

Дванаестогодишња Енглескиња Еми Дисли извела је недавно изванредан подвиг кад се на штулама попела на плaнински врх Сноуден, висок 1275 метара.

Ема је љубав за планинарење наследила од свог оца, познатог енглеског алпинисте, који ју је још као сасвим малу девојчицу носио у руксаку на леђима док је планинарио.

ДРВЕНИ КОЊ ЗА ЈАХАЊЕ

Пре извесног времена у Дрездену, у Демократској Републици Немачкој, отворена је уметничка изложба која је имала много успеха јер су уметници изложили више од три хиљаде предмета који могу да се користе. Један од најзапаженијих експоната био је и овај дрвени коњ издељан из једног стабла дрвета а намењен забави најмлађих. Изложба ће бити отворена до априла 1978. године.

ХАРМОНИКА — ОРГУЉЕ

У близини Париза недавно је одржан Сајам старих музичких инструмената на којем је велику пажњу привукла хармоника — оргуље. Праљена је између 1939. и 1946. године и тада је процењена на пет милиона старих франака. Оргуље су тешке три тоне, дугачке осам метара, високе четири и по метра и три широке. Са хармоником су повезане каблом састављеним од три стотине електричних жица. Хармоника — оргуље могу да замене цео оркестар. Кажу да је уз овај инструмент, између осталих, певао и славни француски шансоњер Морис Шевалије.

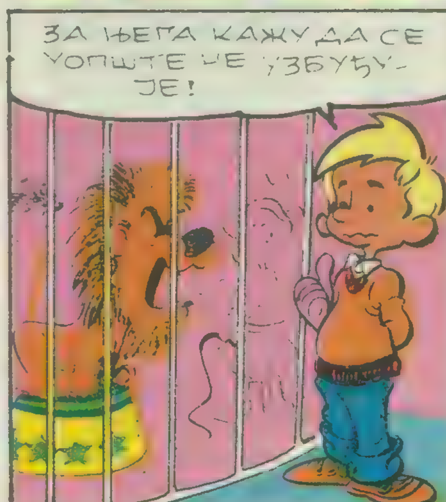

BABALU стрип

МАНДРАК: СЛУЧАЈ ЛУДОГ ПСА

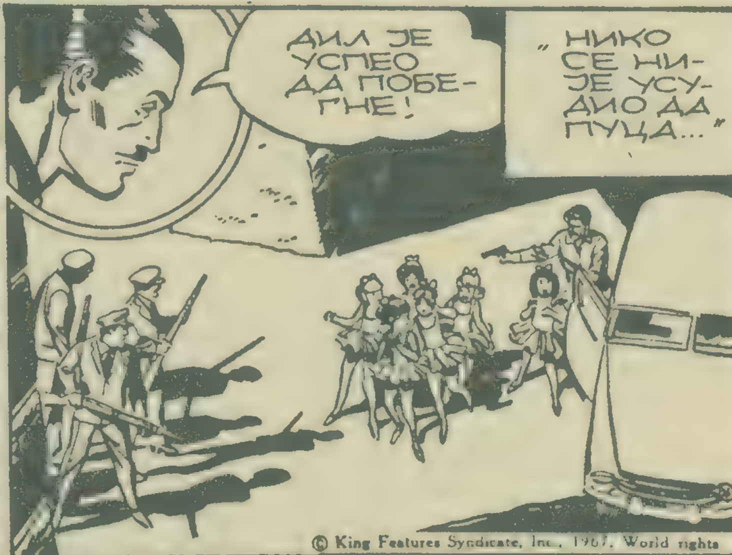

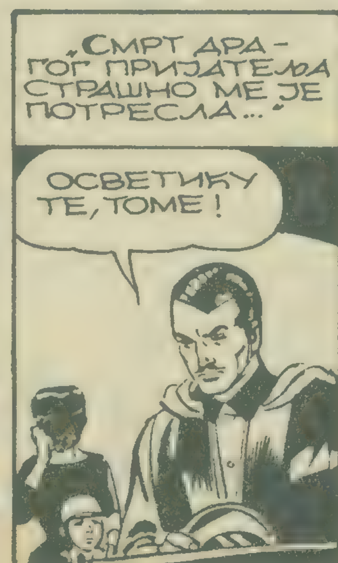
© King Features Syndicate, Inc., 1967, World rights

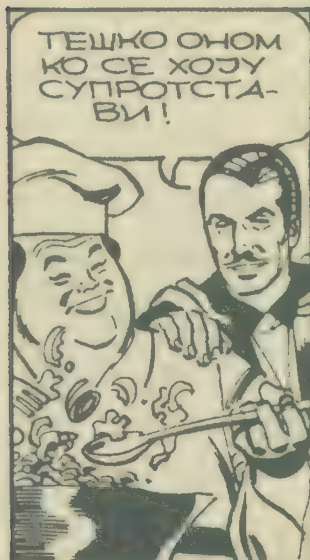

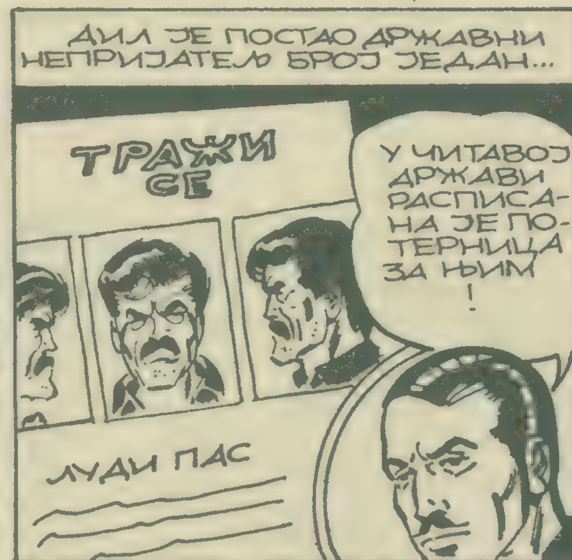

Х'ОЈО, ЈОШ ЈЕДАН МАНДРАКОВ ПРИЈАТЕЉ, БИО ЈЕ ШЕФ КУХИЊЕ...'

... АЛИ И СТРУЧЊАК ЗА КАРАТЕ. НОСИО ЈЕ И ЦРНИ ПОЈАС У ЏУДУ...
ОВОГ ПУТА СИ ГОТОВ, ХОЈО!
МИСЛИШ ?

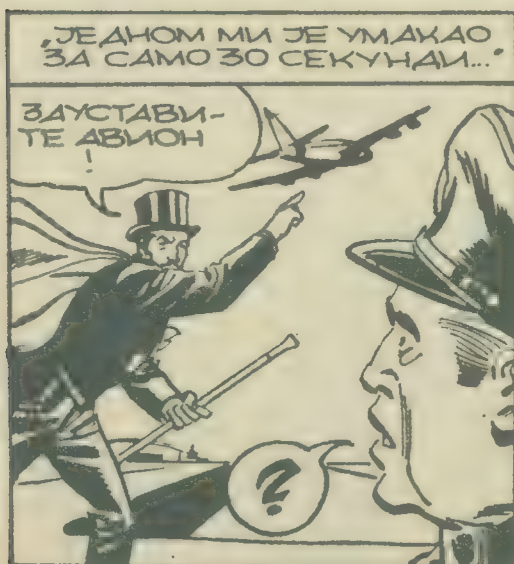

ТЕШКО ОНОМ КО СЕ ХОЈУ СУПРОТСТАВИ!

ДИВНА ТИ ЈЕ ВЕЧЕРА, ХОЈО!
ХВАЛА!
МАНДРАЧЕ, НАСТАВИ ПРИЧУ О ЛУДОМ ПСУ!
ДА...

ДИЛ ЈЕ ПОСТАО ДРЖАВНИ НЕПРИЈАТЕЉ БРОЈ ЈЕДАН...
ТРАЖИ СЕ
У ЧИТАВОЈ ДРЖАВИ РАСПИСАНА ЈЕ ПОТЕРНИЦА ЗА ЊИМ!
ЛУДИ ПАС

„НИЈЕ БИЛО ТЕШКО ПРАТИТИ ГА. ЗА СОБОМ ЈЕ ОСТАВЉАО КРВАВ ТРАГ...“

„ЈУРИО САМ ГА ПО ЧИТАВОЈ ДРЖАВИ...

„ЈЕДНОМ МИ ЈЕ УМАКАО ЗА САМО 30 СЕКУНДИ...“
ЗАУСТАВИТЕ АВИОН!
?

7V8112C, ЧУЈЕТЕ ЛИ НАС ?
ДА! ШТА СЕ ДОГОДИЛО ?
ЛУДИ ПАС ЈЕ У ВАШЕМ АВИОНУ!

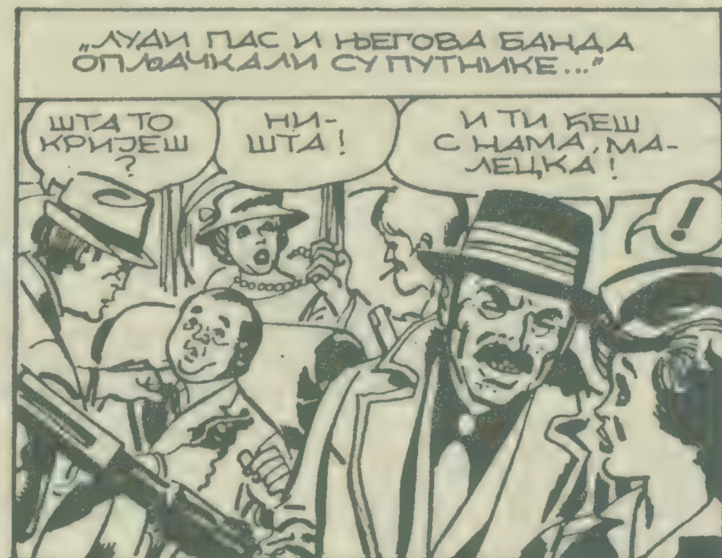

ЗНАМО!
ПАЗИТЕ!

ШТА СИ ОНДА УРАДИО ?
УЗЕО САМ БРЗИ ДВОСЕД И ПОЛЕТЕО ЗА ЊИМ !

„КРУЖИЛИ СМО ОКО ПУТНИЧКОГ АВИОНА, АЛИ НИШТА НИСМО МОГЛИ ДА УРАДИМО..."
!!??

МОРАМО НАТРАГ! ИМАМО ЈОШ МАЛО ГОРИВА!
ЗНАМ!

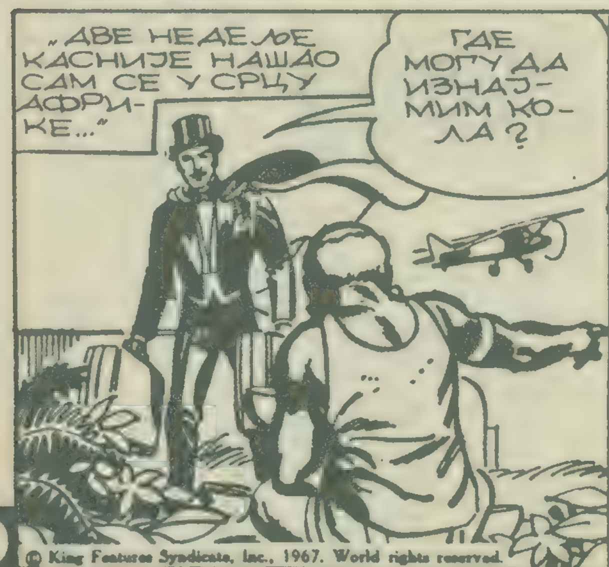

„ЛУДИ ПАС ЈЕ ПРИСИЛИО ПИЛОТЕ ДА ПРОМЕНЕ ПРАВАЦ ЛЕТА..."
СЛЕТЕЋЕМО У АФРИЦИ!
ДИЛЕ, ЈА ЋУ ДА УПРАВЉАМ АВИОНОМ!
!

„ЛУДИ ПАС И ЊЕГОВА БАНДА ОПЉАЧКАЛИ СУ ПУТНИКЕ..."
ШТА ТО КРИЈЕШ ?
НИШТА!
И ТИ ЋЕШ С НАМА, МАЛЕЦКА!
!

СЛЕТЕЛИ СУ НА ЈЕДАН НАПУШТЕН АЕРОДРОМ!

УЗЛЕТИТЕ ДОК ВАМ НИСАМ РАЗНЕО РЕЗЕРВОАР ЗА ГОРИВО!
!!

ЛУДИ ПАС У АФРИЦИ
СВИ ПУТНИЦИ ЖИВИ У АЛЖИРУ
КО ЋЕ ГА НАЋИ У АФРИЧКОЈ ЏУНГЛИ ?
ЈА!

„ДВЕ НЕДЕЉЕ КАСНИЈЕ НАШАО САМ СЕ У СРЦУ АФРИКЕ..."
ГДЕ МОГУ ДА ИЗНАЈМИМ КОЛА?

„АЛИ, ЛУДИ ПАС МЕ ЈЕ ПРЕДУХИТРИО..."
ОВДЕ НЕМА НИ ВЛАСТИ НИ ПОЛИЦИЈЕ...
ТРГОВИН

„АЛИ, ПРЕВАРИО САМ СЕ. У ОВОЈ ОБЛАСТИ ВЛАДАО ЈЕ КРАЉ, ЛОТАРОВ ОТАЦ..."
FALK and FREDERICKS 6-18

ЛУДИ ПАС ЈЕ УКРАО ЈЕДИНИ АУТОМОБИЛ У ОВОМ КРАЈУ!
ТРГОВИНА
ДОШЛИ СУ ОВАМО С ПУШКАМА!

ИМАТЕ ЛИ КОЊЕ НА ПРОДАЈУ?
ХОЋЕТЕ ДА УХВАТИТЕ УБИЦУ МОГ ПРИЈАТЕЉА?

ДА!
ОНДА ЋУ ВАМ ДАТИ КОЊА!

„УБРЗО САМ НАИШАО НА АУТО ...”
НИЈЕ МОГАО ДАЛЕКО ДА ОДМАКНЕ ЈЕР ОВДЕ НЕМА БЕНЗИНСКИХ ПУМПИ!

ДИЛ ЈЕ СЕЈАО СМРТ НА СВОМ ПУТУ!
!

„ОН И ЊЕГОВА БАНДА ЗАШЛИ СУ ДУБОКО У ЏУНГЛУ...”
ЗАШТО ДА ПУЦАМО, ДИЛЕ? ВИДИШ ДА НИСУ РАТОБОРНИ!
НЕЋУ СВЕДОКЕ!

„ВЕСТ О ОВОМ ЗЛОЧИНЦУ СТИГЛА ЈЕ И ДО ЛОТАРОВОГ ОЦА...”
ПОЗОВИТЕ ОДМАХ ПРИНЦА ЛОТАРА!

„У ТОМ ТРЕНУТКУ ЛОТАР СЕ НАЛАЗИО У СУСЕДНОМ СЕЛУ ГДЕ СЕ ОДРЖАВАЛО НЕКО ТАКМИЧЕЊЕ ...”

ПРИНЧЕ, ЗОВЕ ВАС ОТАЦ!
ДОЛАЗИМ!

СИНЕ, МОРАШ ДА НАЂЕШ ОПАСНОГ УБИЦУ ЦРНЕ КОСЕ И БРКОВА!
АЛИ И ЈА ИМАМ ЦРНУ КОСУ И БРКОВЕ!

МИСЛИО САМ ДА ЋЕШ МИ РЕЋИ КАКО СИ УПОЗНАО ЛОТАРА!
ЏЕДЕ, БУДИ СТРПЉИВ!

МАНДРАК ВОЛИ ДА ПРИЧА НА СВОЈ НАЧИН! ПРИПОВЕДАЊЕ МОЖЕ ДА ПОТРАЈЕ И ЦЕЛУ НОЋ!

ТАКО ТИ О МЕНИ, НАРДА!
МАНДРАЧЕ!

ПРИЧА ЈЕ НАСТАВЉЕНА ...
ДИЛЕ, ИМАМО ДОВОЉНО МЕСА! ЗАШТО ПУЦАШ?
ЈЕР ВОЛИМ!

ЛАКО САМ СЛЕДИО ДИЛА!
„СЕЈАО ЈЕ СМРТ НА СВОМ ПУТУ..."

ШТА ЈЕ ТРАЖИО ДИЛ У ЏУНГЛИ?
У ТО ВРЕМЕ НИСАМ ЗНАО! ЛОТАРЕ, ПРИЧАЈ ТИ ДАЉЕ!
МОЈ ОТАЦ, КРАЉ 12 ПЛЕМЕНА, ПОСЛАО МЕ ЈЕ У ПОТЕРУ!

„НИСАМ ЗНАО ИМЕ УБИЦЕ ..."
ДОШАО ЈЕ ИЗ НЕКЕ ДАЛЕКЕ ЗЕМЉЕ, ЛОТАРЕ!
© King Features Syndicate, Inc., 1967. World rights r

ЈАШЕ НА КОЊУ!

... И ИМА ЦРНУ КОСУ И БРКОВЕ!
ШШШ!

ЕНО ГА!

„МАНДРАК НИЈЕ НИ СЛУТИО ДА ГА НЕКО ПРАТИ...“
ТРАГОВИ СУ СВЕ СВЕЖИ-ЈИ! САМО СУ ДАН ИЛИ ДВА УДАЉЕНИ ОД МЕНЕ !

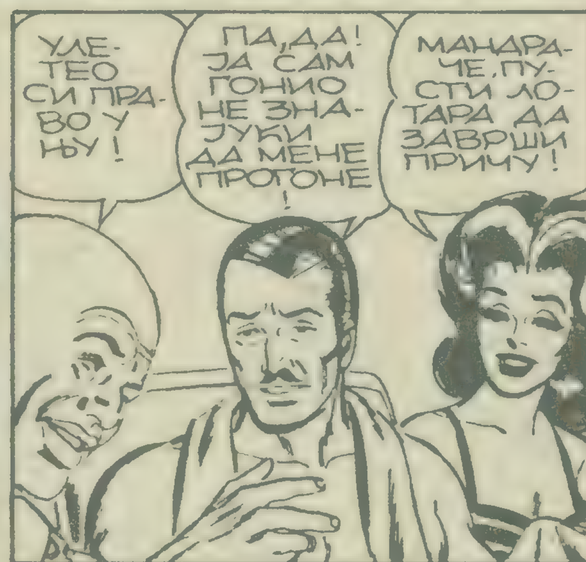

„И ДОК ЈЕ МАНДРАК БИО ЗАДУБЉЕН АНАЛИЗИРА-ЈУЋИ ТРАГОВЕ...“
ШШШ !

„...СМРТ ЈЕ БИЛА ТАКО БЛИЗУ ЊЕГА...“

ЛОТАР ЈЕ ВЕРО-ВАО ДА СИ ТИ ЛУДИ ПАС ?
ТАКО ЈЕ! И ЈА САМ, КАО И ДИЛ, ИМАО ЦРНУ КОСУ И БРКОВЕ !

ДА! БИО САМ СИГУРАН ДА ЈЕ МАНДРАК ДИЛ!
НЕМОЈ ГА УБИ-ТИ! СУ-ДИЋЕМО МУ !

ОДЛУЧИЛИ СМО ДА МУ ПРИПРЕМИМО ЗАМКУ!

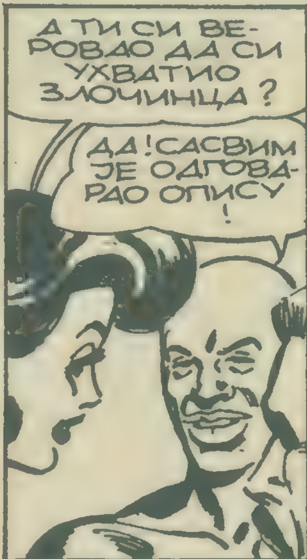

УЛЕ-ТЕО СИ ПРА-ВО У ЊУ !
ПА, ДА! ЈА САМ ГОНИО НЕ ЗНА-ЈУЋИ ДА МЕНЕ ПРОГОНЕ !
МАНДРА-ЧЕ, ПУ-СТИ ЛО-ТАРА ДА ЗАВРШИ ПРИЧУ !

„БИЛА ЈЕ ТО СТАРА ЗАМКА КО-ЈУ СМО КОРИСТИЛИ ЗА КО-ЊАНИКЕ. ПРВО БИ СЕ И КОЊ И ЈАХАЧ НАШЛИ НА ДНУ ЈАМЕ...“

„...А ОНДА БИСМО ПОДИГЛИ ЈАХАЧА...“
!?
7

ТАКО СМО СЕ ПРВИ ПУТ СРЕЛИ !

„МАНДРАК СЕ БАШ НИЈЕ НАЛАЗИО У ЗАВИДНОМ ПОЛОЖАЈУ...“
НЕ ЛИЧИ МИ НА УБИЦУ!

А ТИ СИ ВЕРОВАО ДА СИ УХВАТИО ЗЛОЧИНЦА?
ДА! САСВИМ ЈЕ ОДГОВАРАО ОПИСУ!

ПРИЧУ ЈЕ НАСТАВИО МАНДРАК...
ПОЛОЖАЈ У КОМЕ САМ СЕ НАШАО НИЈЕ МИ ДОЗВОЉАВАО ДА ДОБРО ВИДИМ ЛОТАРА!
?

„ПРИШАО МИ ЈЕ С НОЖЕМ, АЛИ САМО ДА БИ ПРЕСЕКАО УЖЕ...“
!

ТАДА САМ ПРВИ ПУТ УПОЗНАО МАНДРАКА ВРАЧА!
?!
???!!
НЕК' ГОРИ НОЖ!

ОДЈЕДНОМ, СВИ СМО СЕ НАШЛИ У ВАЗДУХУ!
ЛЕБДИТЕ!

„ОКО НАС СЕ СВЕ ВРТЕЛО...“
ОКРЕЋИТЕ СЕ!
7-16

„ОНДА СЕ ЛОТАР НАШАО НА ЗЕМЉИ, А ЈА САМ БИО СЛОБОДАН...“
?!
ШТА СТЕ ХТЕЛИ? ДА МЕ ОПЉАЧКАТЕ?

И ПОРЕД ТОГА ШТО САМ ИМАО РЕВОЛВЕР, ЛОТАР СЕ БАЦИО НА МЕНЕ!
ДА ТЕ ОПЉАЧКАМО?
!
8

На Мандраковом имању...
И тако је дошло до неспоразума!
Да! Нисам могао да знам да Лотар јури Аила!
Имао си револвер, Мандраче! Зашто ниси пуцао?

Заиста! Зашто ме ниси убио?
Хмм!

Нисам дошао у Африку да убијам, већ да нађем убицу! Употребио сам један трик!

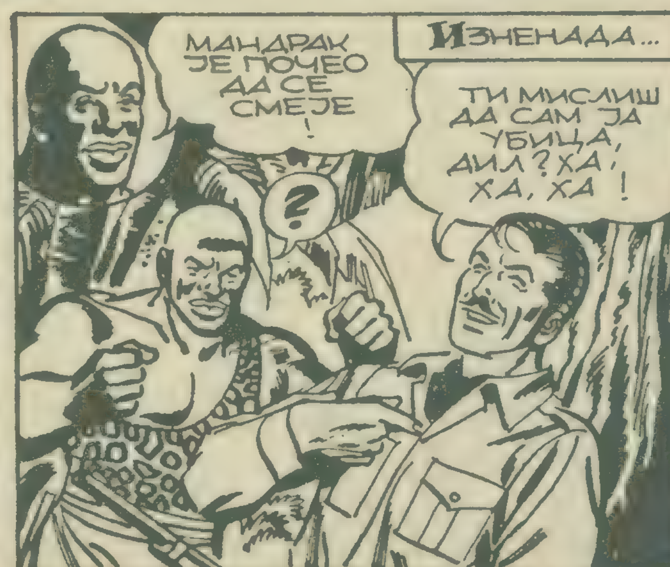

„Лотар је само застао ...“
?

А онда је појурио према мени! Био је невероватно храбар!
Мора да је врач!
!!
!

„Ни ватра, која је изгледала као права, није могла да заустави Лотара...“
!

„Био сам и џин...“
!?

Зар ништа не може да те заустави?
Не, убицо!

Изненада...
Мандрак је почео да се смеје!
Ти мислиш да сам ја убица, Аил? Ха, ха, ха!
?

ЛОТАР ЈЕ ОПЕТ ПОЛЕТЕО ПРЕМА МЕНИ!
„...АЛИ ЗАДРЖАО САМ ГА У ВАЗДУХУ..."
?!

НИСАМ ЈА ТАЈ КОГА ТРАЖИШ!
?

ОВО ЈЕ УБИЦА! И ЈА ЖЕЛИМ ДА ГА УХВАТИМ!
?

МНОГЕ ЗЛОЧИНЕ ЈЕ ПОЧИНИО У МОЈОЈ ЗЕМЉИ!
ИЗВИНИ ШТО САМ ТЕ ЗАМЕНИО ЗА ЊЕГА!

СВЕ ЈЕ У РЕДУ! ЈА САМ МАНДРАК!
А ЈА ПРИНЦ ЛОТАР! ЈЕСИ ЛИ ТИ МАЂИОНИЧАР?
FALK and FREDERICKS 7-30

ПА, ТАКО НЕШТО! ЗАЈЕДНО ЋЕМО ТРАГАТИ ЗА УБИЦОМ!
ТИ ЋЕШ ЈАХАТИ! ЈА БРЗО ХОДАМ!

ИАКО ЈЕ ЛОТАР ИШАО ПЕШИЦЕ, ЈЕДВА САМ УСПЕВАО ДА ЈАШЕМ УПОРЕДО С ЊИМ!

СПЛАВАР ЈЕ МРТАВ! ДИЛ ГА ЈЕ УБИО И СПЛАВОМ ПРЕШАО У ЗОДУМ!
ГДЕ?

У ГРАД ПОРОКА!

НЕ МОЖЕМО ДА ПРЕЂЕМО РЕКУ ЈЕР ЈЕ ПУНА КРОКОДИЛА! МОЖЕТЕ ЛИ ДА НАМ ПОЗАЈМИТЕ КАНУ?
СВАКАКО, ПРИНЧЕ ЛОТАРЕ!
ПОЗНАЈЕТЕ ГА?

СВИ У ЏУНГЛИ ЗНАЈУ ЗА ПРИНЦА ЛОТАРА!

ЏЕД ЈЕ НЕСТРПЉИВ ДА ЧУЈЕ КРАЈ ПРИЧЕ...
КАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАО ГРАД ЗОДУМ?
БИЛО ЈЕ ТО ЈЕДНО РУЖНО МЕСТО!

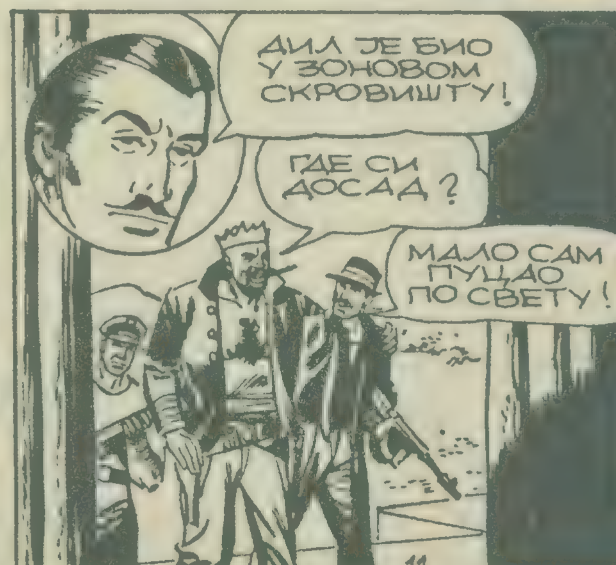

„ОСНОВАЛИ СУ ГА ПИРАТИ У 17. ВЕКУ. У ЊЕМУ СУ СЕ ОКУПЉАЛИ РАЗБОЈНИЦИ ИЗ ЧИТАВОГ СВЕТА...“

„ОНАЈ КО ЈЕ БИО НАЈЈАЧИ, ПОСТАО БИ КРАЉ ЗОДУМА. У ТО ВРЕМЕ ГРАДОМ ЈЕ ВЛАДАО НЕКИ ЗОН...“
КАКВА ЈЕ ТО ПУЦЊАВА?
СТИГЛА ЈЕ ГРУПА ЉУДИ НАОРУЖАНА МАШИНКАМА!
РАТАТА... ТА... ТА...
FALK AND FREDERICKS 8-6

„БИО ЈЕ ТО ЛУДИ ПАС И ЊЕГОВА БАНДА...“

„ЛУДИ ПАС И „КРАЉ“ ЗОН СУ СЕ НЕМО ПОСМАТРАЛИ, А ОНДА...“

ЗОНЕ, ЗАР МЕ НЕ ПРЕПОЗНАЈЕШ?
ЛУДИ ПАС!

ДИЛ ЈЕ БИО У ЗОНОВОМ СКРОВИШТУ!
ГДЕ СИ ДОСАД?
МАЛО САМ ПУЦАО ПО СВЕТУ!

ЗОВИТЕ МЕ КАД ДОЂЕТЕ ДО ОНОГ ДЕЛА ПРИЧЕ КАДА СТЕ СТИГЛИ У ЗОДУМ!
НАРДА ЈЕ ОВО ЧУЛА БАР СТО ПУТА!
ЈА НИ-САМ! НАСТАВИ!

ЗОДУМ ЈЕ БИО СКЛОНИШТЕ РАЗБОЈНИКА!
СЕЋАШ ЛИ СЕ КАКО СМО УШЛИ У ГРАД?

ЕНО ЗОДУ-МА!
БОЉЕ ДА СЕ ОВДЕ ИСКРЦАМО!

„ТАКО СМО И УРАДИЛИ...“
ДИЛ МЕ ПОЗНАЈЕ! КАД БИХ МОГАО ДА СЕ ПРЕРУШИМ
САЧЕКАЈ НЕШТО ЋУ ВЕЋ НАЋИ!

ЗОН ЈЕ БИО ЧЛАН ДИ-ЛОВЕ БАНДЕ! УСПЕО ЈЕ ДА ПОБЕГНЕ КАДА ЈЕ ЛУДИ ПАС ПРВИ ПУТ УХАПШЕН!
А ТИ?
БЕЖИ, ЗОНЕ!

„САДА ЈЕ ЗОН ВЛАДАО ЗОДУМОМ...“
ВИДИМ ДА СИ УСПЕО У ЖИВОТУ, ЗОНЕ!
ЈА САМ КРАЉ ЗОН!

НИЈЕ ЛОШЕ ТО ШТО СИ НАШАО!
КУПИО САМ ОВЕ КРПИЦЕ У НЕКОЈ РАДЊИЦИ ИЗВАН ГРАДА!

ОВДЕ ВЛАДА БЕЗА-КОЊЕ!
ГРАД ЛОПОВА И УБИЦА!

„ТЕК ШТО СМО УШЛИ У ЗОДУМ...“
?!

БИЛИ СУ ЛУДИ КАДА СУ СЕ УСУДИЛИ ДА УЂУ У ТАЈ ГРАД!
ЈА БИХ ПРЕ РЕКАО СУВИШЕ ХРАБРИ!
ПРЉАВИЈЕ МЕСТО ОД ЗОДУМА НЕ ПОСТОЈИ!

ЧИМ СМО КРОЧИЛИ У ГРАД...

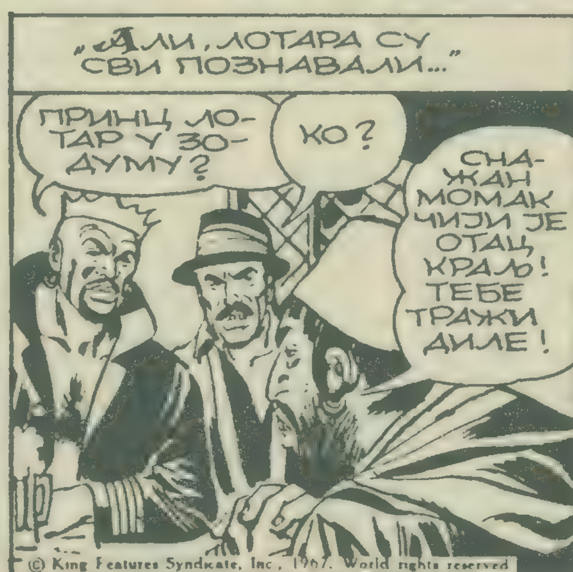

„...БИЛИ СМО НАПАДНУТИ..."

„ИЗА СВАКОГ УГЛА ИСКОЧИО БИ ПОНЕКИ РАЗБОЈНИК..."
FALK and FREDERICKS

„И ЈА САМ УСПЕВАО ДА ИЗИЂЕМ НА КРАЈ С БАНДИТИМА."
?!
ДУМ!

„НАЈЗАД СМО МОГЛИ ДА ПРЕДАХНЕМО..."
ДОБРО СИ ИХ УДЕСИО!
ВИШЕ МИ СЕ ДОПАДА ТВОЈ НАЧИН БОРБЕ! И НЕ ДОДИРНЕШ ИХ, А ОНИ СУ У ВАЗДУХУ ИЛИ НА ЗЕМЉИ!

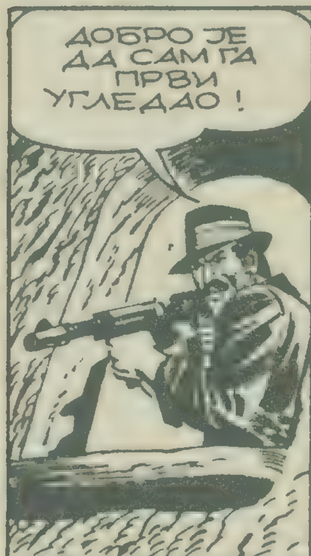

ОВДЕ ЋЕМО СЕ РАЗИЋИ! ТРЕБА ШТО ПРЕ ДА НАЂЕМО ДИЛА! САСТАЋЕМО СЕ НА ОВОМ МЕСТУ КРОЗ ДВА ЧАСА!

„АЛИ, ЛОТАРА СУ СВИ ПОЗНАВАЛИ..."
ПРИНЦ ЛОТАР У ЗОДУМУ?
КО?
СНАЖАН МОМАК ЧИЈИ ЈЕ ОТАЦ КРАЉ! ТЕБЕ ТРАЖИ ДИЛЕ!

ЈЕ ЛИ ОНО ТАЈ ПРИНЦ?

ЈА САМ СЕ НЕСМЕТАНО КРЕТАО ГРАДОМ!

„... Али, принца Лотара сви су познавали...“

ДОБРО ЈЕ ДА САМ ГА ПРВИ УГЛЕДАО!

ДА ГА НЕ УБИЈЕМ? АЛИ ОН ТРАГА ЗА МНОМ!
НЕ СМЕМО ОВАКО ЈАВНО ДА ГА УБИЈЕМО, ЗБОГ ЊЕГОВОГ ОЦА!

УЧИНИЋЕМО ТО НА БОЉИ НАЧИН!
ПОЂИ, ТАМУРА!
КАКО ТИ КАЖЕШ!

ЛОТАР ЈЕ ВЕРОВАО ЉУДИМА И НИЈЕ ИХ СЕ БОЈАО!
ПРИНЧЕ, ТРАЖИШ СТРАНЦА С ЦРНОМ КОСОМ И БРКОВИМА! ПОЂИ СА МНОМ!
FALK and FREDERICKS 8-27

„Била је то замка...“
УХВАТИТЕ ГА!
!

„Лотар се лавовски борио...“

„Преко двадесет људи навалило је на њега...“
ДРЖ'ТЕ ГА!

КАКО ЈЕ СНАЖАН! ШТЕТА ШТО МОРА УМРЕТИ!
НИЈЕ ДОШАО САМ! ЈОШ ЈЕДАН ЈЕ С ЊИМ!
И ОН ТРАГА ЗА МНОМ?

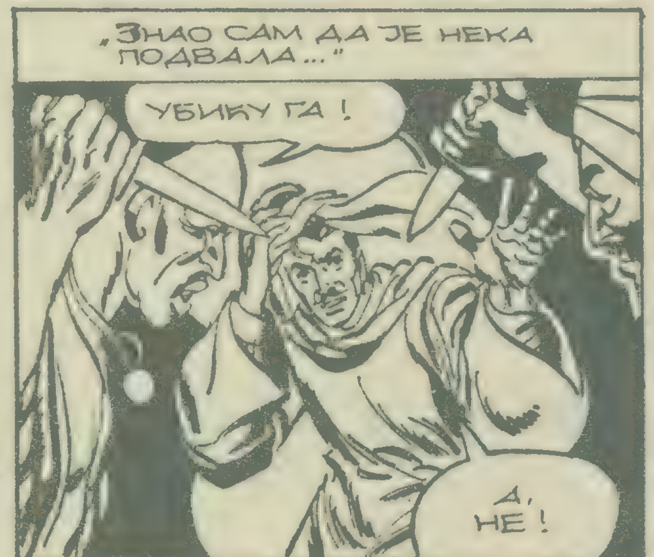

ЛОТАРЕ, ЗАР ЈЕ ДВАДЕСЕТ ЉУДИ БИЛО ПОТРЕБНО ДА ТЕ САВЛАДАЈУ?
НИСАМ БРОЈАО!
МАЛО ЈЕ ТРЕБАЛО ПА ДА ЗАВРШИ ЖИВОТ У ТОМ РАЗБОЈНИЧКОМ ГНЕЗДУ!
!

КАДА САМ СЕ ОСВЕСТИО, БИО САМ БЕСПОМОЋАН!

САДА?
НЕ! УБИКЕШ ГА НОЖЕМ!
ЗАШТО НЕ ПОТРАЖИТЕ И ЊЕГОВОГ ПРИЈАТЕЉА?

ЕНО ГА!
НАМАМИ ГА, ТАМУРА!
?!

ПССТ! ТРАЖИШ СВОГ ПРИЈАТЕЉА ЛОТАРА! ПОЂИ ЗА МНОМ!
!?
РЕКЛА ЈЕ ГЛУПОСТ! ЈА НИСАМ ТРАЖИО ЛОТАРА!
FALK and FREDERICKS 9-3

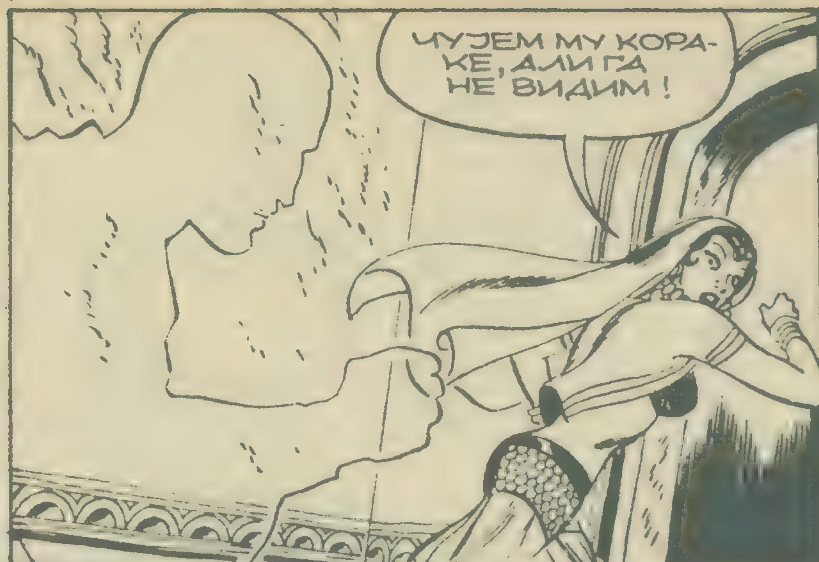

„ЗНАО САМ ДА ЈЕ НЕКА ПОДВАЛА...”
УБИЋУ ГА!
А, НЕ!

„ДВА РАЗБОЈНИКА НАШЛА СУ СЕ У ЗАГРЉАЈУ...”
?!

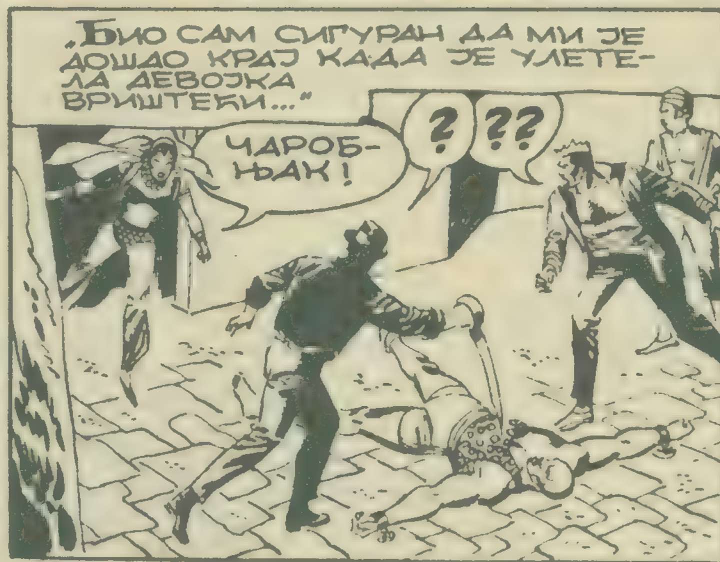

„ЈА САМ ПОСТАО НЕВИДЉИВ ЗА ТАМУРУ...”
НЕСТАО ЈЕ!

СКЛОНИ ТАЈ НОЖ!
НЕ МОГУ ДА МРДНЕМ!
ЧАРОБЊАК!

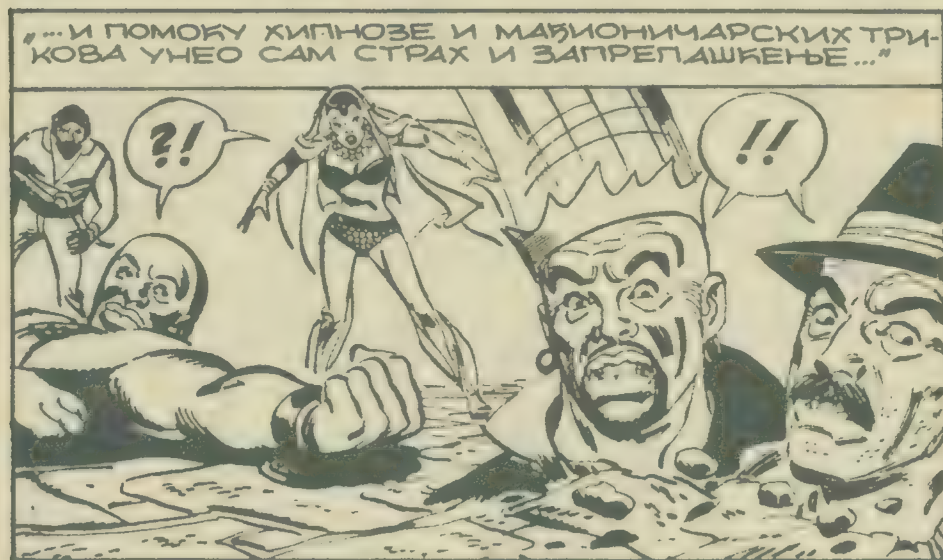

МЕНЕ ТРАЖИШ, ПРИНЧЕ?
СВРШИ С ЊИМ, ДИЛЕ!

ЧУЈЕМ МУ КОРА-КЕ, АЛИ ГА НЕ ВИДИМ!

ЧУВАЈТЕ СЕ! ЧАРОБЊАК!

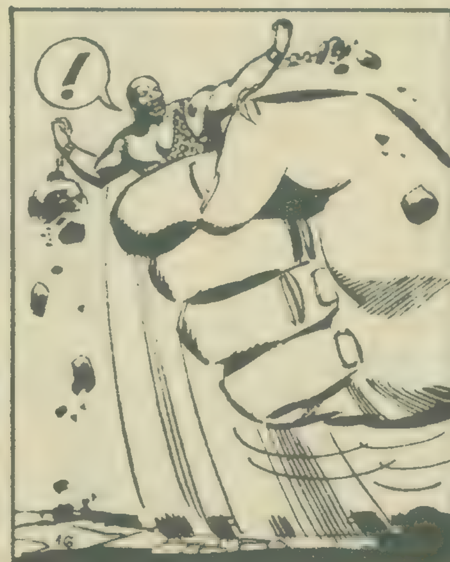

„БИО САМ СИГУРАН ДА МИ ЈЕ ДОШАО КРАЈ КАДА ЈЕ УЛЕТЕ-ЛА ДЕВОЈКА ВРИШТЕКИ..."
ЧАРОБ-ЊАК!
?
??

„А ОНДА СЕ ПОЈА-ВИО МАНДРАК..."
ЕВО ГА!

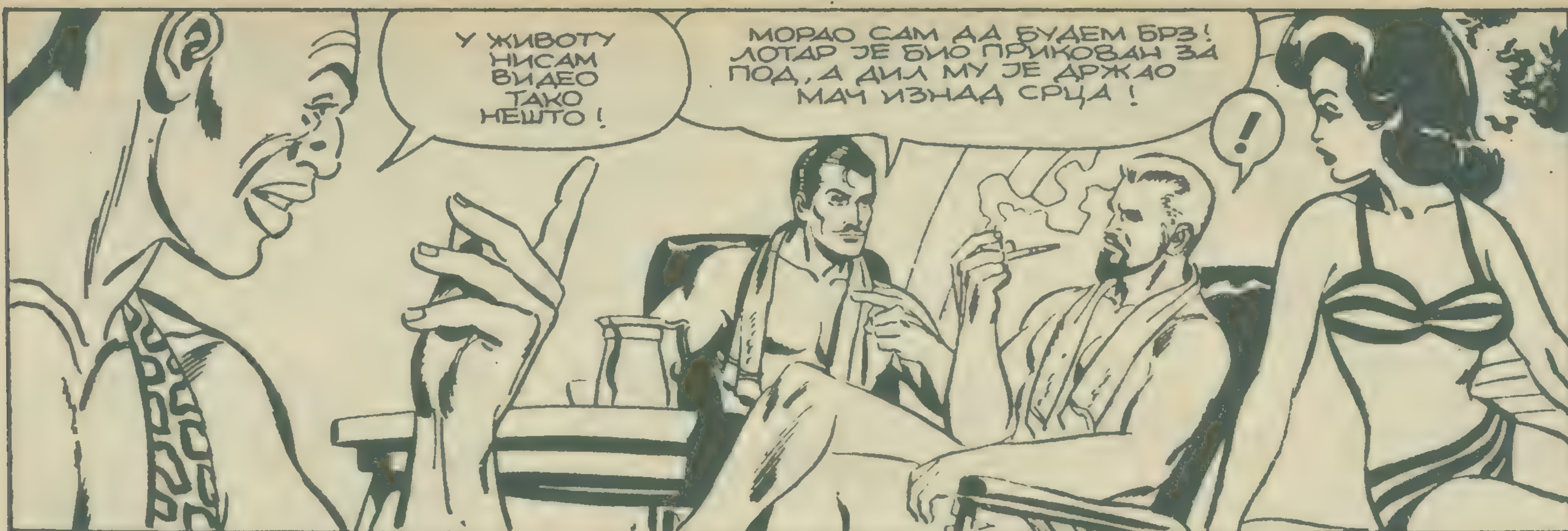

„...И ПОМОКУ ХИПНОЗЕ И МАЂИОНИЧАРСКИХ ТРИ-КОВА УНЕО САМ СТРАХ И ЗАПРЕПАШКЕЊЕ..."
?!
!!

„БИО ЈЕ НА-ЛИК НА ЏИ-НА..."
!!

„...КОЈИ ЈЕ СВОЈОМ ОГРОМНОМ РУ-КОМ ОСЛОБОДИО ЛОТАРА..."

!

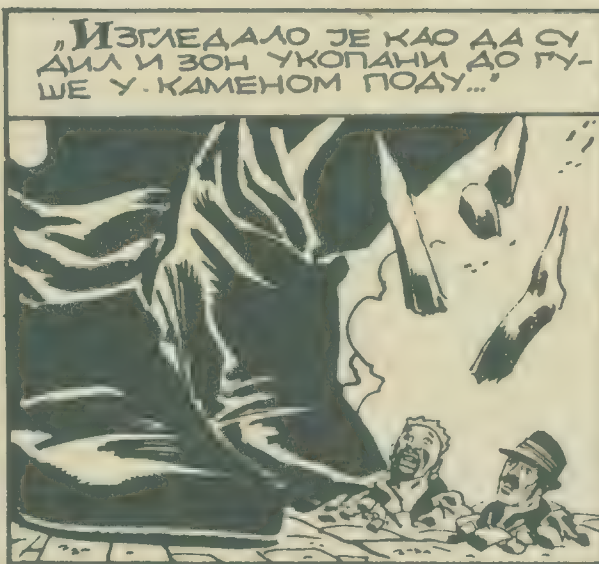

„ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА КЕ МАНДРАК СРУШИТИ ЧИ-ТАВУ ПАЛАТУ..."

У ЖИВОТУ НИСАМ ВИДЕО ТАКО НЕШТО!
МОРАО САМ ДА БУДЕМ БРЗ! ЛОТАР ЈЕ БИО ПРИКОВАН ЗА ПОД, А ДИЛ МУ ЈЕ ДРЖАО МАЧ ИЗНАД СРЦА!
!

ПОРЕД ТОГА, ДВОРАНА ЈЕ БИЛА ПУНА БАНДИТА!
ЛОТАРЕ, ИСПРИЧАЈ КРАЈ!

„Изгледало је као да су Дил и Зон укопани до гуше у каменом поду...“

„...док је Мандрак лаким додиром песнице све рушио...“
!
© King Features Syndicate, Inc., 1967. World rights reserv

„Уплашени разбојници се разбежаше...“
СПАСАВАЈМО СЕ!
СТРАШНО!
!?

„А онда је чаролија нестала...“
ДИЛЕ, ТИ И ЗОН СТЕ МОЈИ ЗАРОБЉЕНИЦИ!
ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
?
УХ!

©!ж✱!
✱#©!✱!
ПОЖУРИТЕ! ДУГ ЈЕ ПУТ ДО ЗАТВОРА!

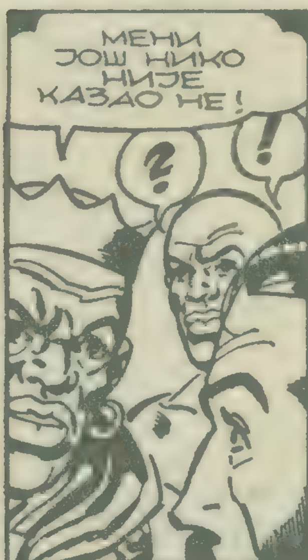

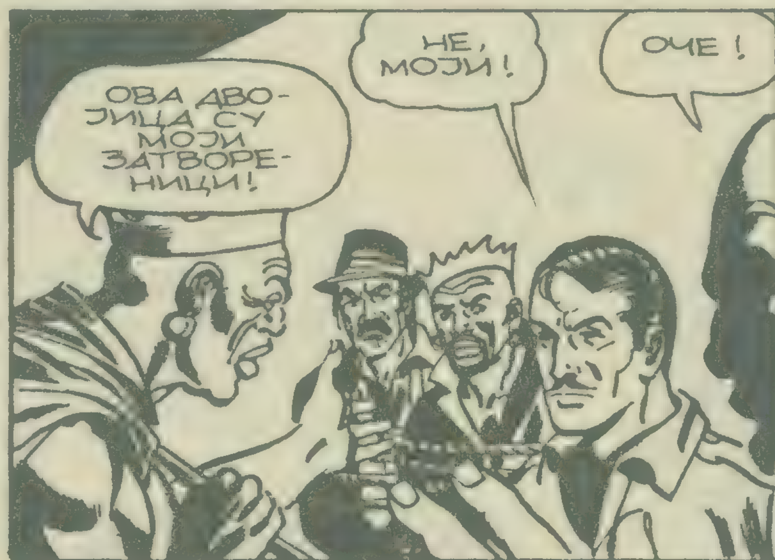
„Сви су већ знали за Мандрака чаробњака и бежали од њега!“
УЛИЦЕ СУ ОПУСТЕЛЕ!
БОЈЕ ТЕ СЕ, МАНДРАЧЕ!

„Касније, на двору Лотаровог оца...“
СПАСЛИ СТЕ МИ СИНА И УЧИНИЋУ СВЕ ЗА ВАС!
НЕ ЖЕЛИМ НИШТА! МОРАМ ДА КРЕНЕМ!
?

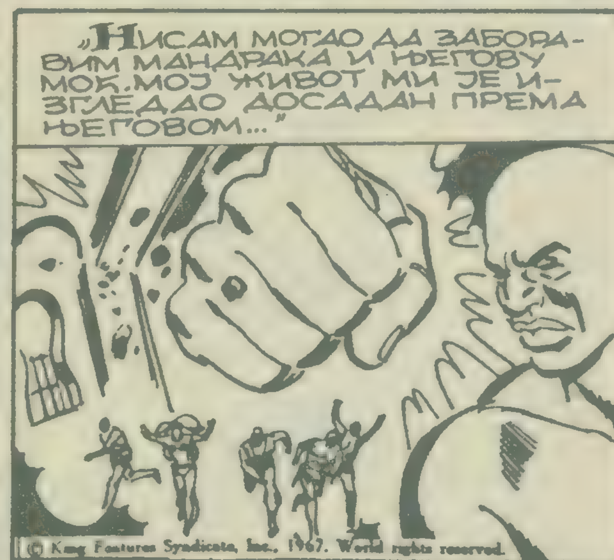

МАН-ДРАЧЕ, МИ ЋЕМО КАЗНИТИ ДИЛА И ЗОНА !
НЕ, КРАЉУ! ОНИ ЋЕ ПОЋИ СА МНОМ !
?
!!

МЕНИ ЈОШ НИКО НИЈЕ КАЗАО НЕ !
?
!

ОВА ДВО-ЈИЦА СУ МОЈИ ЗАТВОРЕ-НИЦИ!
НЕ, МОЈИ !
ОЧЕ !

МАНДРАК ЈЕ ДОШАО ОВАМО ДА БИ УХВА-ТИО ТЕ КРИ-МИНАЛЦЕ !
У РЕДУ, СИНЕ ! НЕК' ИХ ВОДИ !

ОНДА САМ СЕ ОПРОСТИО ОД ЛОТАРА И ЊЕ-ГОВОГ ОЦА !
МИСЛИО САМ ДА СЕ ВИШЕ НИКАДА НЕЋЕМО ВИДЕТИ !
ЗБО-ГОМ !

„НИСАМ МОГАО ДА ЗАБОРА-ВИМ МАНДРАКА И ЊЕГОВУ МОЋ. МОЈ ЖИВОТ МИ ЈЕ И-ЗГЛЕДАО ДОСАДАН ПРЕМА ЊЕГОВОМ...”

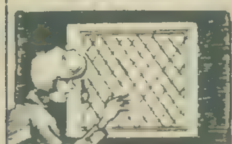

„ИЗНЕНАДА САМ ДОНЕО ОДЛУКУ...”
ОЧЕ, ВРАТИЋУ СЕ ЈЕДНОГ ДАНА !
?

ЧЕКАЈ МЕ !
?!
FALK and FREDERICKS
9-24
18.

ОД ТАДА СМО НЕРАЗ-ДВОЈНИ, ЏЕДЕ !
ЗА СВЕ ТРЕБА ДА ЗАХВАЛИТЕ ЛУДОМ ПСУ !
КРАЈ

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА

СЕМИ, СИН ПОЛИЦИЈСКОГ НАРЕДНИКА ДЕНИЈЕЛА БРУСТЕРА, ЊЕГОВА СЕСТРА ШЕЈЛА И ДРУГОВИ ЕНГУС И БИЛИ, ТАЈНО СЕ БОРЕ ПРОТИВ КРИМИНАЛА У ЈЕЗЕРСКОЈ ОБЛАСТИ У ШКОТСКОЈ. ЈЕДНЕ НОЋИ СЕМИЈА ЈЕ ПРОБУДИО НЕКИ ЗВУК...

СЕМИ ЈЕ УБРЗО ЗАСПАО И ЗАБОРАВИО НА ХЕЛИКОПТЕР. УЈУТРО...

ЧИМ ЈЕ НАРЕДНИК БРУСТЕР ИЗИШАО...

СЕМИЈЕВА ДРУЖИНА САСТАЛА СЕ У НАПУШТЕНОМ БУНКЕРУ...

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...

КАДА СУ СТИГЛИ ДО МЕСТА ГДЕ ЈЕ, ПО СЕМИЈЕВОМ ПРОРАЧУНУ, ХЕЛИКОПТЕР СЛЕТЕО...

ИСТРАГУ СУ ОНДА НАСТАВИЛИ У РАЗЛИЧИТИМ ПРАВЦИМА...

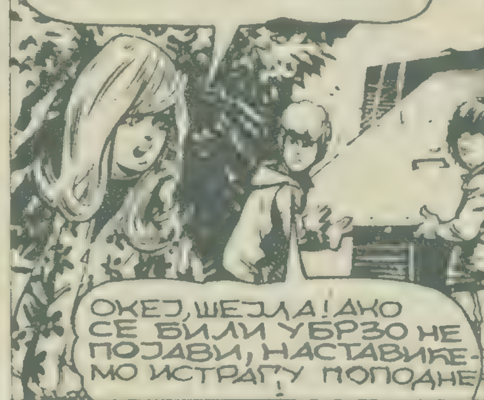

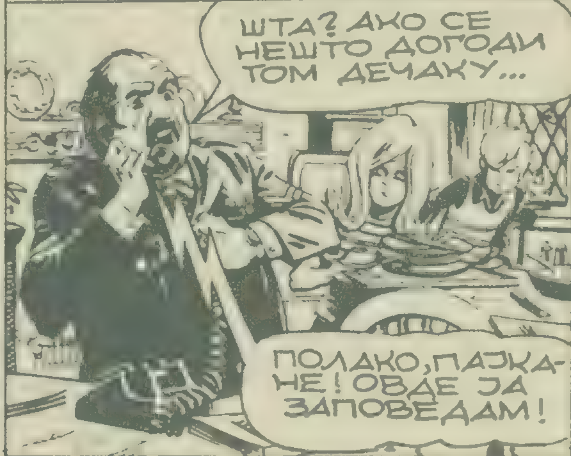

Били је скинуо своју опрему и дошуњао се до замка...
Хоћу прво да се уверим да сам у праву, па тек онда да позовем дружину!

Аха! Неко се овде крије!
Стани, дечко, и ништа ти се неће догодити!

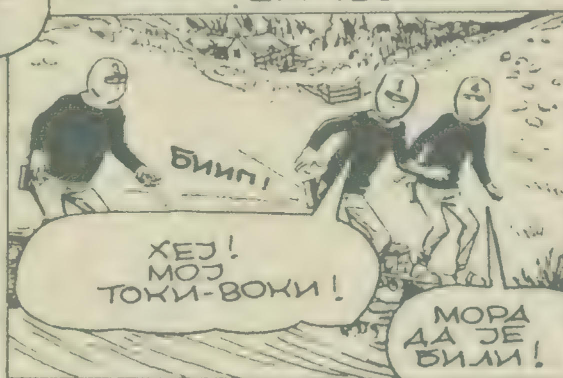

Нећеш се извући! Полиција те већ тражи!
Хоћу! Ти ћеш ми бити талац!
На срећу, није ме претресао! Нашао би токи-воки!

Када су се касније састали остали чланови дружине...
Ни трага од бегунца!
Можда је Били нешто открио!

Час касније...
Семи, тата ће се вратити кући, а ручак није готов!
Океј, Шејла! Ако се Били убрзо не појави, наставићемо истрагу поподне!

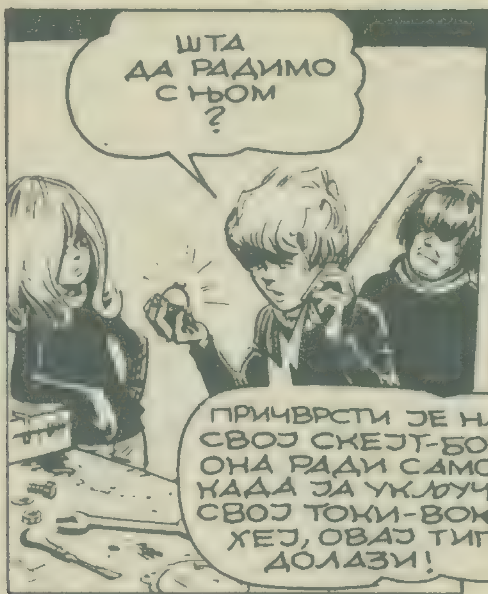

Тек што су завршили с ручком...
Шта? Ако се нешто догоди том дечаку...
Полако, Пајкане! Овде ја заповедам!

Бегунац је ухватио Била! Морамо да прихватимо све услове разбојника да бисмо спасли вашег друга!
Јадни Бил!

Чим је наредник Брустер изишао из куће, Семи и Шејла састали су се са Енгусом...
Бип!
Хеј! Мој токи-воки!
Мора да је Били!

И заиста...
Налазим се у напуштеном замку! Разбојник је отишао да телефонира!
Знамо! Уцењивао је мог оца! Тражи да му се да моторни чамац!

Били, не брини! Долазимо ти у помоћ!
Слушај ме, Семи! У нашем склоништу налази се један мој изум – теледиригована батерија!

ШТА ДА РАДИМО С ЊОМ ?
ПРИЧВРСТИ ЈЕ НА СВОЈ СКЕЈТ-БОРД! ОНА РАДИ САМО КАДА ЗА УКЉУЧИМ СВОЈ ТОКИ-ВОКИ! ХЕЈ, ОВАЈ ТИП ДОЛАЗИ!

ЈЕ ЛИ ТИ ЈАСНО, СЕМИ ?
ПА, НЕ БАШ! АЛИ, КАД БИЛИ КАЖЕ...

КАДА ЈЕ ПАЛА НОЋ...
СЛУШАЈТЕ МЕ, ПАНДУРИ! АКО СЕ ТУ НЕГДЕ КРИЈЕТЕ И НЕШТО ПОКУШАТЕ, ДЕЧАК ЈЕ ГОТОВ!
ОН СЕ НЕ ШАЛИ, СЕМИ!

ЧАМАЦ ЈЕ КРЕНУО...
СКЕЈТБОРДОМ САДА УПРАВЉА БИЛИ ПОМОЋУ ТОКИ-ВОКИЈА. СИЈАЛИЦА НА ЊЕГОВОМ ИЗУМУ СВЕТЛИ, ПА МОЖЕМО ЛАКО ДА ПРАТИМО ЧАМАЦ!
БИЛИ ЈЕ ГЕНИЈЕ!

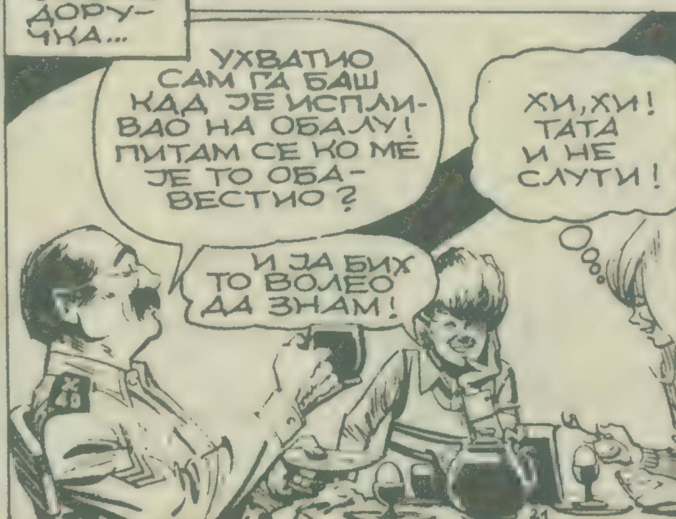

ХЕЈ, ШТА ЈЕ ОНО?
МОЈИ ДРУГОВИ СУ ПОСТУПИЛИ ПО УПУТСТВУ!

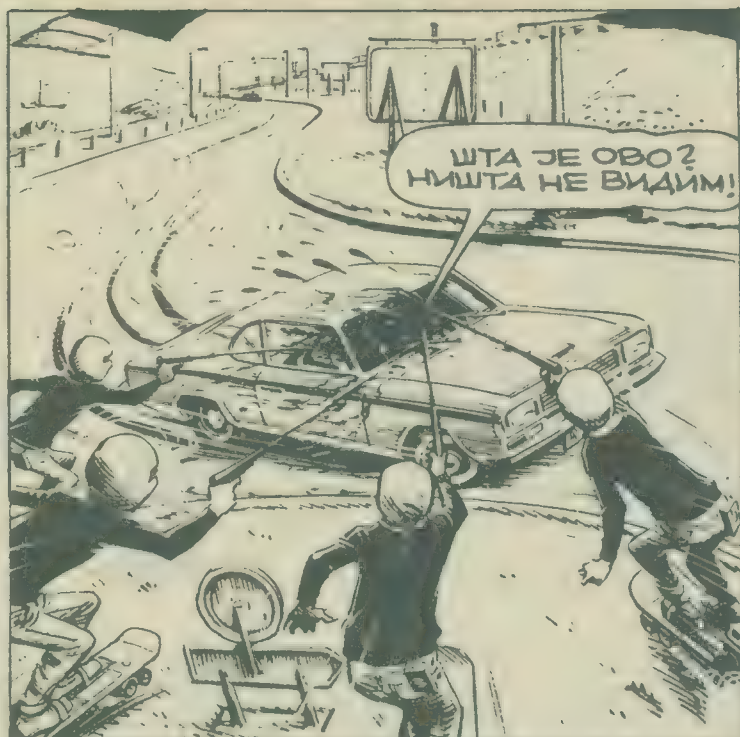

МЕЦИ НЕ МОГУ ДА ЗАУСТАВЕ ОВО ЧУДО!

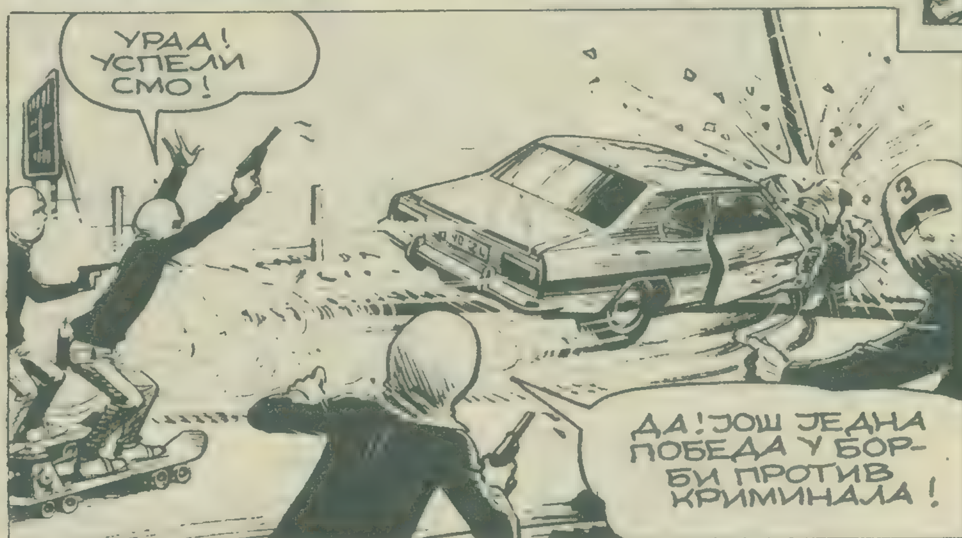

БЕЖИМ ОДАВДЕ!
СЕМИ, ТИП ЈЕ СКОЧИО У ЈЕЗЕРО!

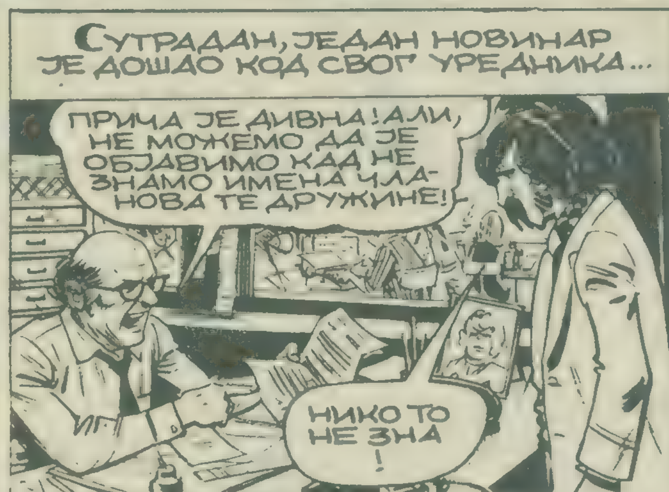

ПЛИВА ПРЕМА ЗАПАДНОЈ ОБАЛИ! ПОЗВАЋУ ПОЛИЦИЈУ И ОБАВЕСТИТИ ТАТУ!

СУТРАДАН ЗА ВРЕМЕ ДОРУЧКА...
УХВАТИО САМ ГА БАШ КАД ЈЕ ИСПЛИВАО НА ОБАЛУ! ПИТАМ СЕ КО МЕ ЈЕ ТО ОБАВЕСТИО ?
ХИ, ХИ! ТАТА И НЕ СЛУТИ!
И ЈА БИХ ТО ВОЛЕО ДА ЗНАМ!

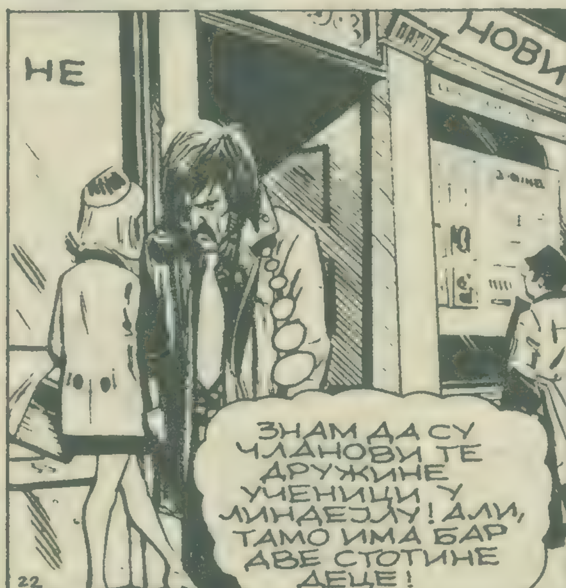

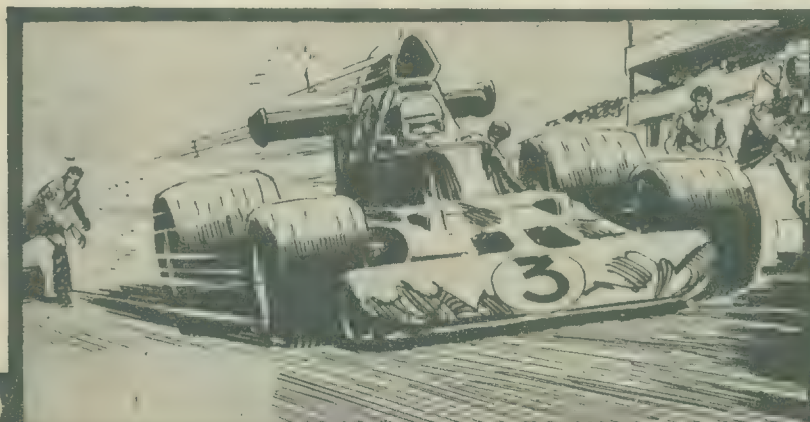

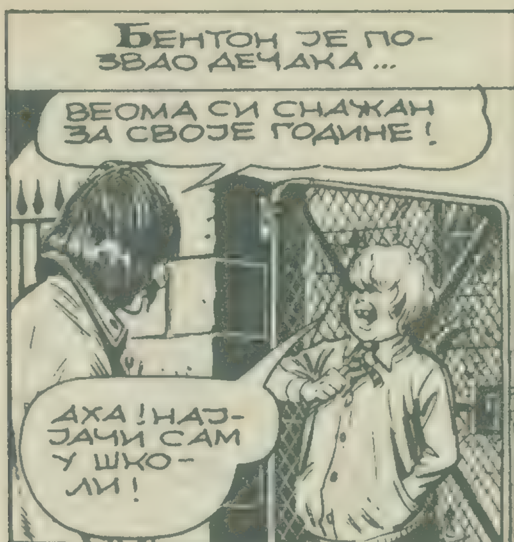

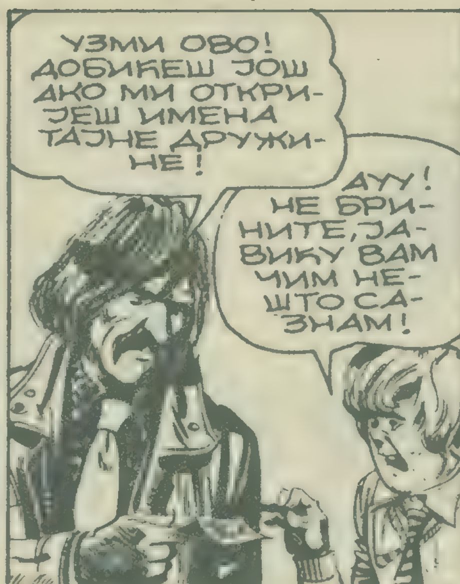

у идућем броју

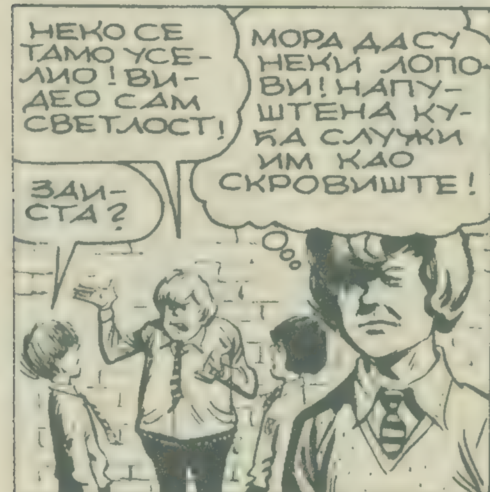
Ас Брад Формен:

ДЕРБИ ДО УНИШТЕЊА

БЕНТОН ЈЕ ПОЗВАО ДЕЧАКА...
ВЕОМА СИ СНАЖАН ЗА СВОЈЕ ГОДИНЕ!
АХА! НАЈЈАЧИ САМ У ШКОЛИ!

УЗМИ ОВО! ДОБИЋЕШ ЈОШ АКО МИ ОТКРИЈЕШ ИМЕНА ТАЈНЕ ДРУЖИНЕ!
АУУ! НЕ БРИНИТЕ, ЈАВИЋУ ВАМ ЧИМ НЕШТО САЗНАМ!

СУТРАДАН У ШКОЛИ...
ХЕЈ! СИГУРАН САМ ДА НЕ ЗНАТЕ ШТА СЕ ДОГАЂА У НАПУШТЕНОЈ КУЋИ КРАЈ ИЗВОРА ВОЛТОН!
ПУСТИ МЕ, БЕРТИ! О ЧЕМУ ТИ ТО ГОВОРИШ?

НЕКО СЕ ТАМО УСЕЛИО! ВИДЕО САМ СВЕТЛОСТ!
МОРА ДА СУ НЕКИ ЛОПОВИ! НАПУШТЕНА КУЋА СЛУЖИ ИМ КАО СКРОВИШТЕ!
ЗАИСТА?

ТЕ ВЕЧЕРИ САСТАЛА СЕ СЕМИЈЕВА ДРУЖИНА.
ОДЛУЧЕНО ЈЕ! ИДЕМО ТАМО!
БАШ МЕ ИНТЕРЕСУЈЕ КО СЕ ТО ТАМО КРИЈЕ!

ЧАС КАСНИЈЕ, КАДА СЕ ДРУЖИНА НАШЛА У БЛИЗИНИ ИЗВОРА ВОЛТОН...
ТРИК ЈЕ УПАЛИО! ЕНО ИХ!
ВИ УЂИТЕ У КУЋУ, ЈА ЋУ ИХ САЧЕКАТИ ОВДЕ!

УСКОРО...
МИ ЋЕМО УНУТРА, А ТИ, ШЕЈЛА, СТРАЖАРИ ОКО КУЋЕ!
БРЗО!

АЛИ ТЕК ШТО СУ УШЛИ У МРАЧАН ХОДНИК...
ЈА САМ НОВИНАР БЕНТОН! ПИШЕМ О ВАМА! СКИНИТЕ МАСКЕ!
УПАЛИ СМО У КЛОПКУ!

КРОЗ ПРОЗОР, БРЗО!

УУХ! ДА УПОЗОРИМО ОДМАХ ШЕЈЛУ!

АЛИ ШЕЈЛА ЈЕ ПРИМЕТИЛА СВЕТЛОСТ У АМБАРУ И ПОШЛА ТАМО...
УХВАТИО САМ ТЕ!
ААХ!

СКИНИ ТУ МАСКУ!
ПА, ОВО ЈЕ БЕРТИ! МОРАМ ДА ГА СЕ ОСЛОБОДИМ!

ШЕЈЛА ЈЕ УПОТРЕБИЛА СВОЈУ ПЕСНИЦУ...
УУХ!
ОВО ЋЕ ГА НАУЧИТИ ПАМЕТИ!

УСПЕЛА ЈЕ ДА ПОБЕГНЕ БЕРТИЈУ...
СРУШИЛА ЈЕ ЛАМПУ! ИЗБИЋЕ ПОЖАР!

ИЗЛАЗИ ИЗ ТОГ АМБАРА!
НЕ МОГУ! ПОВРЕДИО САМ ЧЛАНАК НА НОЗИ!
ШТА СЕ ДОГОДИЛО?

ПОЖАР У АМБАРУ! БЕРТИ ЈЕ УНУТРА!
БРЗО ДА ГА ИЗВУЧЕМО ОДАНДЕ!

СЕМИ И ЕНГУС ПРОЈУРИШЕ КРОЗ ДИМ И ВАТРУ...
ИЗНЕЋЕМО ТЕ НАПОЉЕ НА ОВОЈ ДАСЦИ!
У РЕДУ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...
У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ СУ ГА ИЗБАВИЛИ!
А САД ДА ПОЗОВЕМО ВАТРОГАСЦЕ! ОСТАВИЋЕМО БЕНТОНА И БЕРТИЈА ДА ОБЈАСНЕ КАКО СЕ ОВО ДОГОДИЛО!

БЕНТОН ЈЕ ПОБЕСНЕО КАД ЈЕ САЗНАО ДА ЈЕ ПЛАН ПРОПАО...
СТО МУ МУКА! СЛЕДЕЋИ ПУТ МИ НЕЋЕ УМАЋИ!
НЕЋЕ БИТИ СЛЕДЕЋЕГ ПУТА! СПАСЛИ СУ МИ ЖИВОТ И ЈА НИКАДА НЕЋУ ПОКУШАТИ ДА ОТКРИЈЕМ КО СУ ОНИ!

ОД САДА ЋУ ИМ ПОМАГАТИ КОЛИКО МОГУ!
ХЕЈ! ТАЈ БЕРТИ И НИЈЕ ТАКО ЛОШ!
ПУСТИ МЕ!
КРАЈ

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ТОРЊАЈ СЕ!
АХА! ГУБИ СЕ!
?

КАКВА ЈЕ ЛЕНШТИНА ТАЈ ПЕРА!
У ПРАВУ СИ!

ДЕБЕЛА, УВЕК ГЛАДНА МЕШИНА!
СТВАРНО ЈЕ ТАКАВ!

ОДВРАТАН, БЕДАН ПАРАЗИТ И НЕИЗЛЕЧИВИ ЖИЦАРОШ!
ПОТПУНО СИ У ПРАВУ!

КАКО МОЖЕ ЈЕДАН ЧАСТАН И ПАМЕТАН МОРНАР ДА ИМА ТАКВО ПРАСЕ ЗА ПРИЈАТЕЉА?
!

?
?
?
?

НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА МЕ ПОДСЕЋА ДА СИ МИ ПРИЈАТЕЉ!
?
?
11-13
BUD SAGENDORF
© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

КУНГ ФУ - ЗЛАТНИ РУДНИК

Сваки слободан тренутак Брус Ли је користио за вежбање кунг фуа. Постао је и врло марљив студент. Заволео је математику, природне науке, историју и филозофију. Човек да га не препозна. Раније се знојио са најпростијим једначинама, а сада је за две године с одличним успехом завршио школу. Уписао се на Универзитет у Вашингтону.

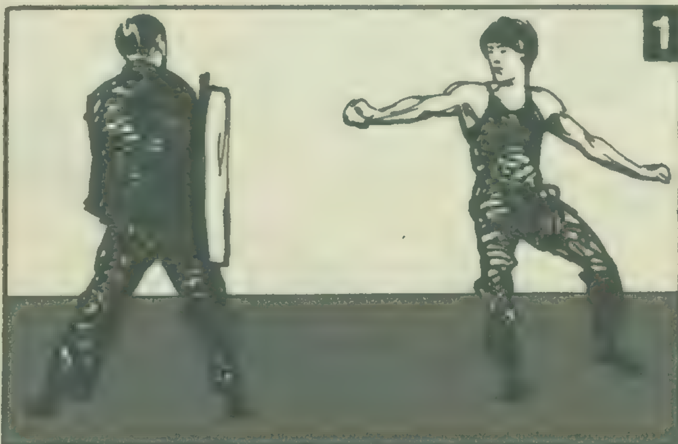
Шездесетих година Америку је захватила нова лудост — источњачке борилачке вештине. Широм земље отварани су клубови. Брус је у томе видео своју прилику. На интернационалном шампионату САД 1964. одржана је прва јавна демонстрација кунг фуа.

Брус Ли је брилирао. Одушевио је гледаоце и стручњаке. Није промакао ни оку филмских бизнисмена, опазио га је Виљем Дозијер. Две године доцније понудио му је улогу у тв серији „Зелени обад".

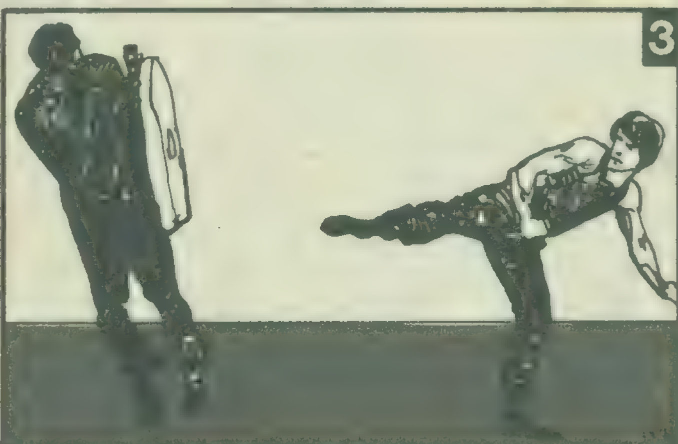
СВЕ ВИШЕ ПОКЛОНИКА

Ли је корачао степеницама успеха. Имао је све више ученика. Сви су хтели да уче код овог атлете; високог 171 сантиметар и тешког 65 килограма. Прочуо се снагом и брзином и изводио права чуда. Могао је веома хитро да скине човеку новчић с руке, а да се овај не помери, да невероватном снагом, ударцем 1 до 3 инча (са удаљености 3 до 8 сантиметара), одбаци праве грдосије и по четири метра, да изведе стој на само једном прсту руке. Уз пут је предавао оријенталну филозофију коју је веома добро знао.

Кад се посао разгранао широм САД, побунила се кинеска заједница, која је сматрала да белцима не треба одавати тајне источњачких борилачких вештина. Брусово дело прогласили су за издајство, па су изабрали извесног Вонг Џек Мана, пореклом из Хонгконга, да са делегацијом оде код Лија и уразуми га. Али, застрашивање није уродило плодом. Брус је претукао Вонга.

Послови су цветали, а Брус је непрестано вежбао. Ниједан слободан тренутак није пролазио, а да нешто не ради. Био је заражен кунг фуом. И за столом, док је јео, нагло би скочио и проверавао неки замишљени потез. Живео је за своју вештину.

Прича се и да је, пролазећи улицом, изненада изводио брзе ударце док су га зачуђени пролазници посматрали.

НЕСПОСОБАН ЗА ВОЈСКУ

Упорним вежбањем Брус Ли је стекао изврсну снагу. Људи су му се дивили. Иза тога се, међутим, крило нешто друго. Наиме, није могао да пешачи на настави предвојничке обуке. Зато је сатима ходао.

Са 23 године морао је у војску. Предстојао му је одлазак на вијетнамско ратиште. Међутим, кад се појавио пред комисијом, од 12 студената, њега и једног фудбалера прогласили су неспособним. Добио је непрелазну оцену 4Ф. Очигледно је посреди био неки трик. Јер, Брус је пуцао од снаге и здравља.

Те године упознао је своју будућу супругу, Линду Емери, опет захваљујући кунг фуу. Она је чула за нову вештину, па је с једном пријатељицом, Кинескињом, дошла на тренинг Бруса Лија. Тада је интересовао само кунг фу, јер је њен учитељ увек био окружен лепим девојкама. Није ни слутила да ће убрзо са њим стати пред матичара.

Када је после једног тренинга позвао на вечеру, Линда је за ту прилику позајмила хаљину. Допао јој се, нарочито због разговора о филозофији и духовитости. Следеће године одлучили су се на брак. Брус није волео одела али је за ту прилику ипак позајмио једно, јер је своје заборавио. Узео је и туђи прстен. Венчали су се у протестантској цркви, иако му је отац био будист, а мајка католкиња. Линдина мајка била је против, али то није помогло.

Младенци су били бескућници. Сместили су се код Џемса Лија. Међутим, те године им се осмехнула срећа. Брус Ли је одушевио на међународном првенству САД у Лонг Бичу, па су га очекивале филмске понуде.

ПОДУЧАВА ГЛУМЦЕ

У Хонгконгу Брус је снимио двадесетак филмова. Ипак, обрадовао га је позив Дозијера који му је послао и 1.800 долара аконтације.

Требало је да игра у филму „Син број 1". Али, тај филм никад није снимљен...

Брус је добио улогу у серији „Зелени обад". Играо је шофера који демонстрира борилачке вештине. Једино је он добио повољну оцену критике. Од хонорара измирио је дугове и отворио клуб у Лос Анђелесу. Ту су убрзо нагрнуле филм ске звезде. Роман Полански је чак из Швајцарске долазио на часове! Међу првима дошао је и Џемс Коберн кога је Ли одушевио ударцем „1 до 3 инча". То је привукло и друге познате личности: Елке Зомер, Џемса Гарнера, продуцента Вајнтробуа и друге. Међутим, најдражи ученик му је био Стив Мек Квин с којим се и спријатељио.

Чланарина за његов клуб била је све већа. Од тих пара, слично Мек Квину, купио је брзи аутомобил „порше". Уживао је у брзој вожњи. Али никако да добије праву филмску улогу. За то време чекања, цветао је једино посао са кунг фуом.

Одбио је неколико филмских понуда, и отишао у Хонгконг. Тамо је хтео да окуша срећу. На поласку је изјавио да ће се вратити као велика звезда. То се и обистинило.

Кад је приспео у Хонгконг чекало га је изненађење. Телевизијска серија „Зелени обад" прошла је готово незапажено у САД, а на Далеком истоку пунила је благајне. Дочекала га је права армија новинара, фоторепортера, знатижељника. У биоскопима су приказивали и његове старе филмове.

То му је дало снаге да се врати у Америку. Надао се успеху али поново није имао среће. Осим, што је пропагирао »jeet kune do« (његов стил кунг фуа, обогаћен искуствима из свих борилачких вештина). У филму „Кунг фу" главна улога поверена је Дејвиду Карадину и Брус је био у његовој сенци. Морао је да схвати да је превише Кинез, да би овде успео. Поново се вратио у Хонгконг.

НЕМА ТРИКОВА

Као малишан, Брус Ли је снимао за Рун Рун Шоа. У међувремену, у Хонгконгу послове је развио други продуцент, Рејмонд Чоу, који је основао компанију „Голден Харвест". Настала је трка за Лијем. Обојица су нудили по 7.500 долара по филму, знатно мање од холивудских продуцената, али су уговори били на шест година. Ли се приклонио овом другом.

Одмах је отишао на Тајланд јер се тамо снимао „Велики газда". Филм је сниман у селу Панг Чонг код Бангкока где су услови за рад били неподношљиви. Ли је, међутим, све храбро подносио.

Пратили су га малери: већ првих дана посекао се на боци. Овде није било трикова, као у Холивуду, где су флаше пластичне. И туче су биле истинске. У дворане хонгконшких биоскопа долазили су и мајстори борилачких вештина. Њима се нису могле продавати намештене туче из западњачких студија.

Сцене борбе трајале су дуго. Осим тога, снимане су статичним камерама што није било уобичајено. У холивудским студијима камере су биле покретљивије — приказивале су како нападач почиње ударац, а затим се брзо укључивала камера с леђа која је дочаравала тобожњи додир и пад „жртве". Коришћени су и други трикови: успорено снимање, брзо емитовање...

Брус Ли је био против тога. У његовим филмским борбама камере су биле причвршћене и све се одвијало пред њима. Снимало се без прекида, а ударци нису заустављани. Наравно, за тако нешто бирани су мајстори каратеа, људи који су могли да истрпе снагу ударача.

Таква непосредност и истинитост наишли су на повољне оцене критичара.

Режирање и кореографија сцена борбе биле су Брусова специјалност. Он је хтео да све буде савршено. Није му било тешко да поједине сцене понавља по неколико пута, све док не изведе беспрекорно оно што је наумио. Свака борба је претходно испланирана до танчина на папиру: разрађен је сваки покрет, угао напада и одбране.

СЕЦИ, БОБ!

У филму „На змајевом путу" двобој Бруса Лија и мајстора каратеа Чака Нориса описан је на 20 густо куцаних страница! Ништа није препуштено случају. Цео филм има 30 сцена борби, од којих је свака другачија, зависно од противника Бруса Лија.

Филм се завршава „гладијаторским" окршајем у римском Колосеуму. Тврди се да је то најбоља борба која је икад пренета на целулоидну траку. И ако није најбоља, сигурно је најжешћа и најдужа — траје 15 минута. „Кунг фу саплаиз компани" из Хонгконга је само њу преснимила и продаје је заинтересованима, не могавши да задовољи све наручиоце.

Реално одвијање борбе пред камерама збуњивало је партнере Бруса Лија. У филму „У змајевом гнезду" с њим је играо познати амерички каратиста Боб Вол. Ево, његове приче:

„После страховитог ударца ногом у груди, који сам добро осетио и поред штитника, одлетео сам неколико метара и пообарао десетак људи. Требало је да устанем сав разбешњен, дограбим две боце, разбијем их и њима нападнем Бруса. Просто сам се уплашио кад сам их ударио једну о другу. Боже мој, па оне су праве! У филмовима се, иначе, користе имитације стакла.

Стао сам као укопан, збуњен тим сазнањем. Тада сам чуо глас режисера: „Сеци Боб!" Уто је и Брус довикнуо: „Хајде, нападни ме!"

Јурнуо сам. Више се не сећам како ми је избио стакло из руку, али сам у трен ока био разоружан. А нисам, верујте, лако збуњив. Победио сам на многим карате турнирима."

ЗЛАТНЕ РИБИЦЕ У ПОТОКУ

Вративши се после завршетка филма „Велики газда", Брус Ли је упознао лице и наличје славе. Купио је вилу у ексклузивном делу Хонгконга. Да би се одбранио од обожаватеља, саградио је зид висок два метра! Кућа је имала 11 соба, велики парк и поточић у коме су пливале златне рибице.

Сви су желели да га виде, загледају, додирну.

„Велики газда" је напунио благајне биоскопа. Улазнице су код препрсдаваца биле чак 18 пута скупље! За 19 дана приказивања зарађено је 3,2 милиона хонгконшких долара.

БУЂЕЊЕ ПОСЛЕ ЗИМСКОГ СНА

ФУРУНИЦЕ СМЕЂЕ БОЈЕ

КАКО СЕ НЕ СМРЗНУ ПОЛАРНЕ ЖИВОТИЊИЦЕ КОЈЕ ЗИМСКЕ МЕСЕЦЕ ПРЕСПАВАЈУ? ТАЈНА ПРИРОДЕ ОТКРИВЕНА ЈЕ ТЕК НЕДАВНО.

Још у 4. веку пре нове ере допро је Грк Питијас из Масилије (данашњи Марсеј) надомак Северног пола, Арктика. Јужни пол или Антарктик био је непознат све до краја 19. века, када су на њега крочили истраживачи Кристенсен и Боргревник. Сви ти први истраживачи сусрели су се са бројним животињама које обитавају у овим леденим пределима сасвим нормално. Међутим, тајна њиховог опстанка на температурама које се спуштају и до минус 65 степени откривена је тек у новије време.

Заиста, када се зна да телесна температура једног поларног мрмота, на пример, износи око 38 степени, баш колико је топло и тело свих осталих сисара, па и оних који живе у тропским пределима, човек не може а да се не запита како опстају ови житељи снежних пространстава. Јер, ово значи да је њихов организам у стању да поднесе температурну разлику од преко стотину степени!

Многи од њих, нарочито ситни сисари као што су глодари и бубоједи, најхладније зимске месеце преспавају, слично добром, старом меди из наших шума. То значи да се температура њиховог успаваног организма толико спусти да се приближи — нули! Кад дође време буђења, нервни систем ових снежних животињица реагује тако што „нареди" кожи да се најежи — то је најпростији начин загревања.

Али, доказано је да јежење може да обезбеди само минималну количину калорија, а да се тело загреје до природне топлоте од 38 степени, потребно је знатно више. Одакле животињама та енергија после зимског сна у којем се и не мичу, а камоли нешто једу и пију?

Научници су још подавно приметили да животиње које падају у зимски сан имају на одређеним деловима тела, између лопатица и око великих крвних судова, наслаге такозваног „смеђег масног ткива". Структура тих „јастучића" откривена је тек недавно: установљено је да њихова смеђа боја потиче од великог броја митохондрија, делова ћелија које обезбеђују топлоту. То значи да је једина функција овог смеђег масног ткива да буде — телесна „топлана"!

Иначе, смеђе масно ткиво није „привилегија" само животиња које зиму преспавају. Њега има и — новорођенче и то зато што оно не може да се најежи. Ова врста масних наслага која се код беба јавља у пределу између лопатица, око врата, зглавака и артерија, касније ишчезава, тако да је одрасли људи немају.

М. К.

чудесне и тајанствене ЖИВОТИЊЕ

Х. Менцел-Тетенборн и Гинтер Ратке у преводу др проф. Стјепана Чанаћије

У издању „НАРОДНЕ КЊИГЕ"

Познајете ли чудесне и тајанствене животиње из степа, савана, прерија, прашума и џунгли, полупустиња и пешчаних дина? Познајете ли животиње из високих планина, листопадних и мешовитих шума, гајева и шикара, мочвара и ритова, оне из воде и леда?
Ево јединствене прилике да сазнате о њима све што нисте знали.
Ево прилике за све вас који се интересујете за чудесне и тајанствене животиње.
А њихов свет је пун чуда и тајни.
Уверићете се и сами читајући ову занимљиву књигу.
САЗНАЋЕТЕ СВЕ О ДЕЧЈИМ ВРТИЋИМА ПИНГВИНА У ВЕЧНОМ ЛЕДУ АНТАРКТИКА, О НАПОРУ ВЕВЕРИЦА И ХРЧКОВА ОКО СПРЕМАЊА ЗИМНИЦЕ, О НЕВЕРОВАТНИМ ЛЕТАЧКИМ СПОСОБНОСТИМА ПТИЦА СЕЛИЦА, О ПРОДОРНОМ ЉУБАВНОМ ЗОВУ ВЕЛИКОГ БУКАВЦА И О МНОГИМ ДРУГИМ ЧУДИМА ИЗ СВЕТА ЖИВОТИЊА.
Књига је богато илустрована фотографијама, штампана је ћирилицом, формата 24 x 30 cм, на 322 страна, у тврдом повезу, са заштитним вишебојним омотом.

НАРОДНА КЊИГА — БЕОГРАД, Шафарикова 11

НАРУЏБЕНИЦА I

[illegible]
ЧУДЕСНЕ И ТАЈАНСТВЕНЕ ЖИВОТИЊЕ

1. ЗА ГОТОВО — [illegible] 450 динара [illegible] 427,50 динара [illegible]

2. НА ОТПЛАТУ — [illegible] 450 динара [illegible]

Презиме, очево име и име [illegible]

Пошт. број, место, улица и број [illegible]

Радна организација [illegible]

Овера радне организације [illegible] | Потпис купца [illegible]

М. П.

Купци [illegible] наруџбеницу [illegible]
[illegible] у Београду.

Књигу можете поручити:
- Код издавача „НАРОДНА КЊИГА", Београд, Шафарикова 11
- У Салону „Народне књиге", Цетињска 6. Чланови Клуба читалаца „Народне књиге" приликом куповине за готово добијају стални попуст од 20%

У нашим пословницама у:
- Новом Саду, Трг Братства и Јединства 5
- Смедереву, Липе, Маршала Тита 50
- Лесковцу, Вождова 9
- Ченти, Жарка Зрењанина 64
- Скопљу, Бит Пазар 66

ЈА, КЛАУДИЈЕ!

ЕНГЛЕСКА ТЕЛЕВИЗИЈСКА СЕРИЈА РАЗЛИКУЈЕ СЕ, У НЕКИМ БИТНИМ ДЕТАЉИМА, ОД ИСТОРИЈСКЕ ИСТИНЕ.

Римска Република почетком нове ере господарила је читавим Средоземљем. Владала је свим приобалним земљама, али са нестабилним границама на северу, нарочито на обалама Рајне и у Панонији, где су римске легије на „Лимесу" — војној граници — све чешће сачекивале најезде народа са Истока.

У време грађанских ратова нарастале су неправде чак и за оне који су по класној структури били неправедни. Отимачине, убиства, незаконито конфисковање имовине, неправични разрези пореза, насилна одузимања жена, бескрупулозна удаја или преудаја кћери и жена — све је то могло да изгледа као знак да Рим пропада и да се неће одржати пред великом најездом народа са Истока.

Међутим, није било тако. Римска империја одржала се још више од четири века и успела је, својом моћном државном организацијом, да прихвати и асимилира многе друге народе, да пренесе традицију државе, културе, новоприхваћену хришћанску религију и језик — латински — који ће дуги низ векова да буде језик историје, науке, културе.

Аутсајдер постаје владар

Телевизијски гледаоци, и млађи и старији, са интересовањем су пратили серију „Ја, Клаудије" и у њој приказану историју породице — династије Јулија — Клаудије. Ова лоза почиње Октавијаном, унуком великог римског војсковође и државника Јулија Цезара. У ТВ серији то је породица у којој будућност династије обезбеђује Октавијанова супруга Ливија, која ће усмртити читаву његову породицу из првог брака, све супарнике и пријатеље — да би обезбедила престо своме сину Тиберију, једном од најбољих војсковођа на римским границама према најездама Гота, Германа и осталих народа који су продирали у Италију, Галију, Средњу Европу преко Панонске низије.

Ливијина тровања историјски нису доказана, али је збиља чудно како су брзо и лако умирали Октавијанови унуци, рођаци или зет — војсковођа Агрипа...

Клаудије је био Ливијин унук од њеног другог сина Друза, који је такође био убијен у овим породичним обрачунима. Због своје говорне мане и слабуњавости — међу римским грађанима, где је мач често био главна играчка целог живота — Клаудије се рано определио за књигу и, њој захваљујући, постао један од најобразованијих људи свога времена. Одлично је говорио грчки и етрурски језик (народа који је живео у Италији пре стварања римске државе).

Можда баш због тога што је био „аутсајдер" Клаудије је и дошао на власт јер није био благовремено убијен од својих противкандидата.

Уз образовање, Клаудије је поседовао и приличну памет, као и жељу да настави Октавијанову идеју о проширењу и учвршћењу Римске империје. Ни Октавијан, ни Тиберије, ни његов сестрић Калигула, као и Клаудије напослетку — нису били римски императори. Демократска традиција је била јака, па су имали само титуле принцепса, или августа — које им је додељивао Римски сенат.

Коњ проглашен за — сенатора!

После смрти Октавијана и Тиберија — на власт је дошао један нови и много лошији Гај Јулије Цезар, који је носио надимак Калигула — што у преводу значи „чизмица". Име је добио уз свог оца, чувеног војсковође Германика (Клаудијевог брата, који је свог малог сина водио у ратове против Германа на Рајни). Калигула је био љубимац војника који су весма утицали да он буде изабран за Тиберијевог наследника.

Случај је хтео да новоизабрани принцепс буде, у ствари, душевни болесник. Злоупотребе власти биле су тако страховите, да нико нормалан није могао пронаћи логична објашњења. Постао је неограничени владар Империје, прогонећи и убијајући сваког на свом путу. Да би увредио и понизио сенат прогласио је и свог коња за сенатора — који је такође присуствовао седницама! За врло кратко време потрошио је новац из богате државне благајне коју су напунили Октавијан и штедљиви Тиберије.

Онда су расписани нови порези, почеле су заплене имовине невино оптужених, директно пљачкање људи — који су убијани без суда. Тиранин Калигула остваривао је свој лудачки бес само четири године, па је 41. године нове ере убијен у завери Гарде преторијанаца — елитних јединица које су штитиле Рим и државну управу.

Преторијанци и њихови генерали и касније ће бити главни фактори за одређивање будућих господара Империје. Они су довели на власт и Клаудија, иако је сенат намеравао да Рим опет прогласи за републику.

Клаудије је био Калигулин стриц, по годинама доста старији од њега. Наравно, преторијанци су после проглашења Клаудија за владара — добили награду од по 15 хиљада сестераца, што је за оно време био веома велики новац.

За време Клаудија сенат је постао поново врховни орган државе али је Клаудије — иако никада није био ратник — успео да обезбеди подршку римских легија. Наравно, оне које су биле далеко од Италије — најпре су се побуниле, али су касније пристале, после богатих поклона, да признају новог принцепса и августа.

Несуђени научник Клаудије бирао је и чудне пријатеље. Неки од њих били су ослобођени робови. По ондашњем обичају женио се три пута. Најчувенија је била његова друга жена, Месалина, која је натерана да изврши самоубиство, јер се по други пут удала, иако је Клаудије још био жив!

Трећа жена, такозвана Агрипина Млађа, била је заправо његова врло блиска рођака ћерка његовог брата Германика. То је била Агрипинина жеља која је сплеткама и убиствима натерала сенат да призна тај брак. Натерала је и Клаудија да усвоји њеног сина из првог брака Луцијa Домиција Агенобарба — који је у историју ушао као Нерон Клаудије Цезар.

Чим је тај посао свршила — Агрипина Млађа је отровала свога мужа. Дотле су већ били придобијени и преторијанци па су нагнали сенат да Нерона призна за новог римског императора.

НАСЛЕДНА ВЛАСТ

Већ десетак недеља у библиотекама је тешко пронаћи роман Роберта Гревса „Клаудије и Месалина". Порасло је интересовање ученика за историју старог Рима, а покренула га је енглеска ТВ серија „Ја Клаудије". Она је начињена са одличном глумачком екипом, у објектима који су сигурно веома скупи, а који би требало да нам дочарају историју када је Римска Република почињала да постаје нека врста монархије. Римско робовласничко друштвено уређење обезбеђивало је демократију — за робовласнике. Међутим, она је од Цезаровог унука Октавијана, лагано али сигурно, уз помоћ метода који су били уобичајени за настајање свих монархија, започела да обезбеђује рођачку наследност владалачког звања.

J. M.

Друга половина 16. века је време владавине првих Хабсбурговаца у Хрватској који настоје да што брже и боље централизују власт. Турци су и даље велика опасност па се краљевска власт ослања на племство и свештенство које ужива разне привилегије и сва политичка права. Ништа мања опасност претила је и од угрожених хрватских и словеначких кметова и Хабсбурговци се, у страху од обесправљених и осиромашених маса, опет уздају у свештенство и племство. Сем великих намета, бедни домови кметова изложени су и непрестаним турским упадима и пустошењима.

Међутим, невоље су постале неиздрживе када је озлоглашени угарски великаш Фрањо Тахи постао власник Штатенбрека, код Птуја и једног дела властелинства Сусједграда и Доње Стубице. Покушао је да прошири своје имање на штету сувласника ових властелинстава — Уршуле Мекницер и Грегоријанеца. Тако је између њих дошло до оружаног сукоба у који су увукли и своје кметове. Фрањо Тахи, у необузданом бесу, врши све јачи притисак на сељаке који, немоћни да одговоре на све његове захтеве, подносе тужбе краљу. Али, краљ се оглушио о тужбе обесправљених и њима не преостаје ништа друго него да се побуне.

У пролеће 1572. године оснивају Сељачки побуњенички савез и почињу да припремају устанак у Загорју, Посавини, Штајерској и Крањској. Вође су им Матија Губец, Иван Пасанец, Иван Могаић и Илија Грегорић, искусни ратник Војне крајине. Тако је борба против Фрање Тахија прерасла у општи устанак против племства у то под геслом — **за старе правице.** Желели су да се врате на старе новчане дажбине и кулук властели, која је била уобичајена од 13. до 14. века, као и укидање ограничења трговине.

У лето исте године кметови су заузели Сусједград, Доњу Стубицу и Летрад и протерали Тахијеву породицу. Поткрај године освојили су и Штатенберк. Хрватски племићки сабор прогласио је побуњенике за велеиздајнике па вође побуњеничких кметова одмах позивају народ на општи устанак који је почео 29. јануара 1573. године. Букнуо је истовремено у целом Хрватском загорју и јужно од Саве око Мокрица, Самобора, Окића, Јастребарског као и у Штајерској. Побуњене словеначке кметове водили су Павао Штерц и Кукец. Устанак је захватио кметове око Пазина, Шкофје Локе, на Красу и у Међимурју. Бунтовно расположење проширило се чак до Горице, Камника и Птуја.

Са пет до шест хиљада људи Илија Грегорић се упутио према Сеници, долином Саве, да би се састао са словеначким побуњеницима. Међутим, на устанике у Крањској и Штајерској утицао је и те како пораз који су доживели неки од њихових одреда када их је напао Јосип Турн. Грегорић је дознао за овај пораз кад је стигао у Севницу и пожурио да се састане са кметовима које је водио Павао Штерц. Тада је процурила лажна вест да су у Штајерску упали Турци, устаници су се разбежали а Штерц је ухваћен. Илија Грегорић је узалудно покушавао да га ослободи, а онда је одступио према Загорју. Ухваћен је ускоро у близини Иванића.

У то време подбан Гашпар Алапић, са коњицом Зринског и грофице Ердели, разбија буну у Хрватској. У крвавој четворочасовној борби код Доње Стубице, где је било окупљено око 10 хиљада побуњеника, банска војска је 9. фебруара задала последњи ударац кметовима. Могаић је погинуо, а Губец и Пасанец су заробљени и погубљени у Загребу.

Тако је велика сељачка буна угушена у крви. Претрпела је неуспех као и сви сељачки устанци тога времена јер још није било услова за обарање феудализма, али је оживела борбу за социјална права и слободу.

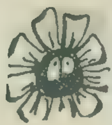

ХРВАТСКО - СЛОВЕНАЧКА СЕЉАЧКА БУНА

ЗА СТАРЕ ПР

АВИЦЕ

ХИТ-СТРАНА

ШЕЈЛА (SHEILA)

Почетком седамдесетих година име француске шансоњерке ШЕЈЛЕ није силазило са насловних страница часописа. Композиције које је интерпретирала могле су се чути на програмима свих радио-станица, а од позива за гостовање популарна певачица није имала ни дана одмора. О њеној великој популарности сведочи и податак да је тих година продала десет милиона плоча што ју је сврстало у ред најомиљенијих и најуспешнијих певачица француске поп-музике.

Како то често бива, после овако великог успеха, дошле су године затишја: Шејла се посвећује пословима модног креатора и све мање времена проводи у музичким студијима. Међутим, крајем прошле године, она се враћа поп-музици. Основала је своју пратећу групу и већ на самом почетку композицијом „Певајући на киши" (»Singin' in the Rain«) пожњела успех.

Право име Шејле је Ани Шан сел. Као певачица постаје позната још у шеснаестој години. Рођена је у породици бившег продавца бомбона али већ од првих већих певачких хонорара отвара конфекцијску кућу коју данас воде њени родитељи а за коју она често креира моделе. Посао јој је одлично кренуо тако да се данас у Француској и иностранству налази читав низ бутика са именом „Шејла".

Данас Шејла има тридесет једну годину. Редовно се бави спортом, пре свега тенисом, ски јањем на води, јахањем и џудом. Висока је 170 сантиметара, има 55 килограма. По природи је весела, што се огледа и у њеним песмама. Кажу да је веома сујеверна. Воли брзе аутомобиле и често их мења. Кад не пева и не снима, слика, црта моделе, учи стране језике, шета са псом Октавијусом за кога каже да јој је једини прави пријатељ. На питање у чему лежи тајна њених успеха одговара: „У почетку сам имала много среће, а касније сам много радила."

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ПЕВАЈУЋИ НА КИШИ (SINGIN'IN THE RAIN)

Музика: Н. Браун (Brown)

Текст: А. Фрид (Freed)

Пева: Шејла

I'm singin' in
the rain
Just singin' in
the rain
What a glorious
feeling
I'm happy again
I'm laughing at
clouds
So dark up above

The sun's in my
heart
And I'm ready
for love
Let the stormy
clouds chase
Ev'ry one from
the place,
Come on with
the rain
I've a smile on
my face
I'll walk down
the lane
With a happy
refrain
And singin', just
singin' in the rain

Why am I smilin'
and why do I sing
Why does December
seem sunny as spring
Why do I get up each
mornig to start
Happy and het up
with joy in my heart
Why is each new
task a trifle to do
Beacause I'm living
a life full of you...

ЗЛАТНИ ПРСТИ

После многих лутања и трагања за диско-кућом, зајечарска група ЗЛАТНИ ПРСТИ најзад је наишла на разумевање у продукцији Југотона и снимила нови хит „Играј реге". На Б страни плоче је исто тако добра нумера „Права ствар".

Момчило Раденковић, вођа групе који свира соло-гитару, пева и пише већину композиција, основао је овај састав још у средњошколским данима. С њим у групи су још његов брат Слободан који свира бас-гитару и пратећи је вокал, Драган Багало је за клавијатурама а понекад и компонује, док је Драган Трајковић бубњар. Први званичан наступ ЗЛАТНИ ПРСТИ су имали на Зајечарској гитаријади, а први успех постигли су на фестивалу у Суботици „Омладина 75". Одмах после Суботице снимили су прву плочу „Буди храбра" која је продата у скоро сребрном тиражу. ЗЛАТНИ ПРСТИ су тада већ имали довољно материјала да сниме један ЛП па су то и учинили. На њему су се нашле композиције „Желим", „Дођи у живот мој", „Прича о мени", које су једне од првих композиција написаних у фанки-ритму код нас. Трећа плоча, сингл „Реших да се женим", рађен је у сарадњи са Корнелијем Ковачом коме се допало музицирање ових младића.

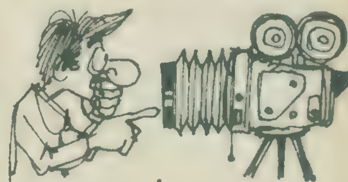
Занимљиво је да се група одлучује за снимање плоче тек када једну песму свира пред публиком и види да јој се она допада. Када говоримо о музици ЗЛАТНИХ ПРСТИЈУ не можемо рећи да припада овом или оном стилу јер у њиховим композицијама има и рока и фанки и реге-ритма.

* * * * * *

Адреса: група ЗЛАТНИ ПРСТИ, Варшавска бр. 14, 19000 Зајечар.

* * * * * *

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Сава из Оџака, Ивица из Шибеника, Коле из Скопља, Драгор из Приштине и многи други наши читаоци желе да знају где могу да набаве приручник по којем би учили да свирају на гитари.

У „Музичком магазину", на Теразијама 12, у Београду, можете купити два уџбеника намењена почетницима. То су: „Школа за гитару" (I део) од Др Јована Јовичића и „Савремена нотална школа за гитару" (за самоуке) од браће Винценца и Марка Јеличића.

Слободан из Аранђеловца наћи ће у истој радњи уџбеник „Школа за хармонику — дугметару" од Крњевца.

ЗДРАВКО ЧОЛИЋ

Својеврстан југословенски рекорд који је прошле године забележио ЗДРАВКО ЧОЛИЋ првом ЛП плочом „Ти и ја" највероватније ће ускоро бити оборен. Познато је да је овај Сарајлија једини домаћи интерпретатор забавне музике коме је пошло за руком да прода 50.000 великих плоча. За овај успех награђен је платинастом плочом. Још једну може очекивати већ за неколико месеци, јер је први тираж његове друге плоче под називом „Ако приђеш ближе" одавно распродат. О тој плочи, која се појавила почетком ове године, Здравко каже: „Нисам нимало изненађен тако великим интересовањем дискофила. То сам и очекивао јер је ова последња плоча моје најбоље остварење. Пет композиција је написао Корнелије Ковач. Аутори осталих нумера такође су проверена композиторска имена: Арсен Дедић, Кемал Монтено, Ранко Бобан, Слободан Ковачевић и Јосип Бочек, док су писци текстова Душко Трифуновић, Корнелије, Арсен и млади мостарски песник Миша Марић са којим сам успео да пронађем заједнички језик".

Од снимљених нумера ми ћемо поменути само оне које су се највише слушале на радио-програмима а које саме за себе представљају праве хитове. То су: „Једна зима са Кристином", „Пјевам дању, пјевам ноћу" и „Главо луда", песме данас радо слушане не само код нас већ и у Совјетском Савезу где је Здравко прошлог месеца боравио неколико дана. За то време снимио је две специјалне телевизијске емисије од којих је једна, у трајању од пола часа, намењена емисији у част Осмог марта. Том приликом Здравко је, поред већ поменутих песама са новог ЛП, снимио и једну нумеру познатог совјетског композитора Саше Морозова. Друга емисија, под називом „Пламичак" биће емитована овог пролећа и трајаће шездесет минута.

* * * ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ... * * * * *

ВЕСТИ ИЗ СПЛИТА

МАЛИ КАРАВАН је име нове сплитске групе која већ више мјесеци марљиво вјежба припремајући се за наступе. На репертоару имају пјесме Сузи Кватро, групе АББА, СЛЕЈД, ДИП ПАРПЛ... Али, поред туђих композиција које стварају да би стекли потребну рутину, имају и неколико својих, веома успјелих пјесама.

МАЛИ КАРАВАН чине: Весна Пешић — вокал, Далибор Бобан — соло-гитара, Иван Јакшић — бас, клавир и оргуље и Здравко Шупут — бубњеви.

Игор Шерић
Браће Сантини 19/VII
Сплит
(хонорар 100 дин.)

ВЕСТИ ИЗ БИХАЋА

У Бихаћу већ двије године дјелује састав КРАТКИ СПОЈ. У групи су: Ђуро Хајдуковић (бас-гитара), Амир Зјакић (бубњеви) и Славко Пашић (соло гитара и вокал). Чланови овог састава су присталице прогресивног, тешког рока па тај стил углавном и његују. Свирају пјесме познатих свјетских и наших група као што су ЛЕД ЦЕПЕЛИН, ДИП ПАРПЛ, СМАК, ПОП МАШИНА итд. али имају и неколико својих композиција за које је музику писао Славко Пашић, а текст Амир Зјакић. Група је већ наступала по околним мјестима, а спрема се и за своји први наступ у родном граду.

Един Кудић
Гајево шеталиште 22/I
Бихаћ
(хонорар 100 дин.)

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем оригиналне албуме групе YARDBIRDS: »Remember«; LEД ZEPPELIN: »Led Zeppelin I« и »Led Zeppelin II« и њихов дупли албум »Physical Graphitti«; »Beggining« — дупли албум групе ALLMAN BROS BAND; троструки албум »Woodstock One« и дупли »Woodstock Two« и четвороструки албум »Boxed« Mike Oldfield-a.

Милан Мандић
Ул. 670,-44/4
Скопље

*
* *

Продајем ЛП плоче ових група. BLACK SABBATH, PINK FLOYD, DEEP PURPLE, JETHRO TULL, NAZARETH, IKE AND TINA TURNER, БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА, СМАКА, ЦРНИХ ВИСЕРА, YU групе и око 80 [illegible]

Жељко Шиканић
Дубровачка 18
Вуковар

*
* *

Продајем ЛП плоче: БИЈЕЛО ДУГМЕ — „Кад бих био бијело дугме", Demis Roussos — »My Only Fascination«, и синг-плоче: Benny Hill — »Ernie«, Vicky Leandros — »Theo, on va au bal«, HOT CHOCOLATE — »Changing World«, THE RUBETTES — »Sugar Baby Love«, Donny Osmond — »When I Fall in Love« и BAY CITY ROLLERS — »All of Me Love All of You«

Ивана Радуновић,
Трг Иве Лоле Рибара
Младеновац

КВИН - QUEEN -

Пре неколико година, тачније 1974, о групи КВИН се говорило као о једној од многих сличних које покушавају да успеју у свету несигурног шоу-бизниса. Члановима овог састава једва је пошло за руком да нађу продуцента и те, 1974, сниме свој први диско-успех, „златни" сингл »Killer Queen«. Одмах потом добили су позив да као предгрупа саставу МОТ Д ХУПЛ (MOTT THE HOPLE), тада веома познатом, крену на дужу турнеју по Сједињеним Америчким Државама, Европи и Азији. На тој турнеји предгрупа је имала много више успеха од главних звезда програма. Од тада њихова популарност расте и данас је састав КВИН један од најтраженијих у свету. То потврђује и њихова последња шестонедељна турнеја по Америци. Група је одржала 26 изразито успешних концерата на којима су наступали без предгрупе свирајући два и по часа, без престанака, само своју музику. Сваки свој шоу група почиње најновијом хит-нумером „Ми смо шампиони" (»We Are the Champions«), а затим долазе песме »Somebody to Love«, »Love of My Life«, »Keep Yourself Alive«, »You Are My Best Friend«, »Killer Queen« и, наравно, чувена »Bohemian Rhapsody«. Звезда програма увек је певач Фреди Меркури (Freddie Mercury) чији специфичан глас на најоригиналнији начин исказује најразличитије емоције.

Чланови састава су: Фреди Меркури који је вокални солиста и пијаниста. Рођен је у Занзибару 5. 9. 1946. Има црну косу, смеђе очи и висок је 178 сантиметара. Бас-гитару свира Џон Дикон (John Deacon), рођен 19. 8. 1951. у Ланкастеру у Енглеској. Има зелене очи, тамносмеђу косу и висок је 183 сантиметра. Гитариста, пијаниста и други вокал је Брајан Мej (Brian May), рођен 19. 7. 1947. у Хамптону (Енглеска). Има тамносмеђу косу, смеђе очи и висок је 185 сантиметара. За бубњевима је Роџер Тејлор (Roger Taylor) рођен 26. 7. 1949. године у Лин-Норфолку (Енглеска). Висок је 178 сантиметара, има плаву косу и плаве очи.

X-РЕЈ СПЕКС (X-RAY SPEX)

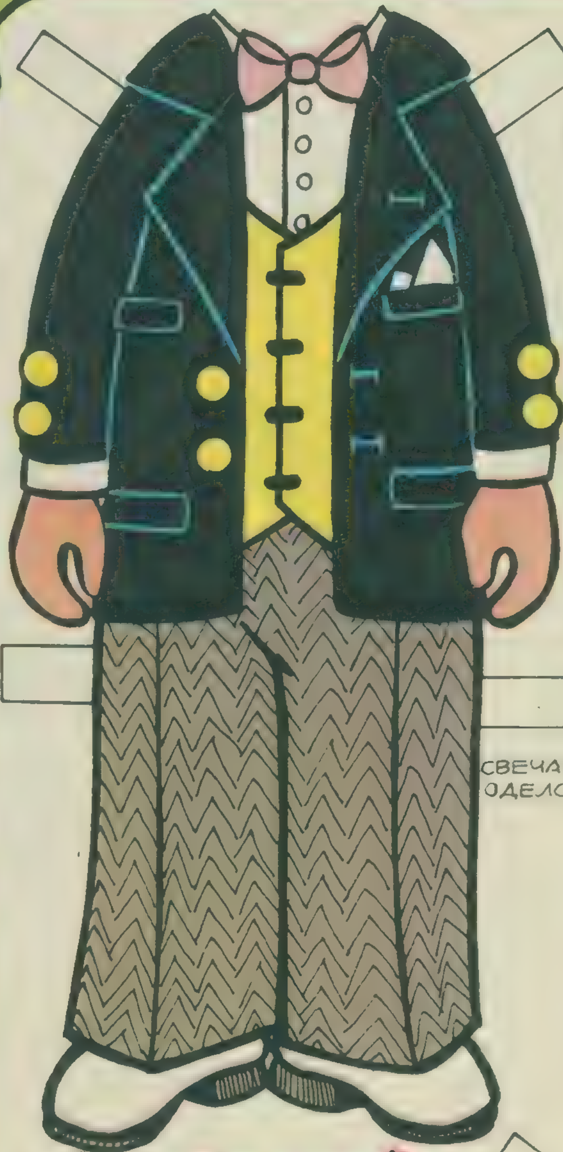

панк-саставима све се више пише иако сви они личе један на други. Овај о коме данас говоримо нешто је другачији: у њему је, поред три младића и једна девојка. То су басиста Пол Дин (Paul Dean), гитариста Џек Еапорт (Jack Airport), бубњар Д. П. који је променио своје презиме и сада се представља искључиво под иницијалима, и вокални солиста и душа састава, Поли Стирен (Poly Styrene).

Састав је постао запажен баш захваљујући Поли која је рођена у најсиромашнијој четврти Брикстона. Оца се уопште не сећа а са мајком не живи откако је у 16. години напустила родни град и настанила се у Лондону. Годину дана се потуцала по главном граду Велике Британије све док се 1974. године није упознала са Д. П-ом и саксофонистом Глин Џонсом (Glyn Johnes) и заједно с њима основала састав X—РЕЈ СПЕКС. Публици су се први пут представили у клубу Рокси. Већ после неколико седмица њиховим концертима присуствује и по хиљаду особа, а продуцентска кућа Вирџин (с којом ради и састав СЕКС ПИСТОЛС) нуди им први уговор.

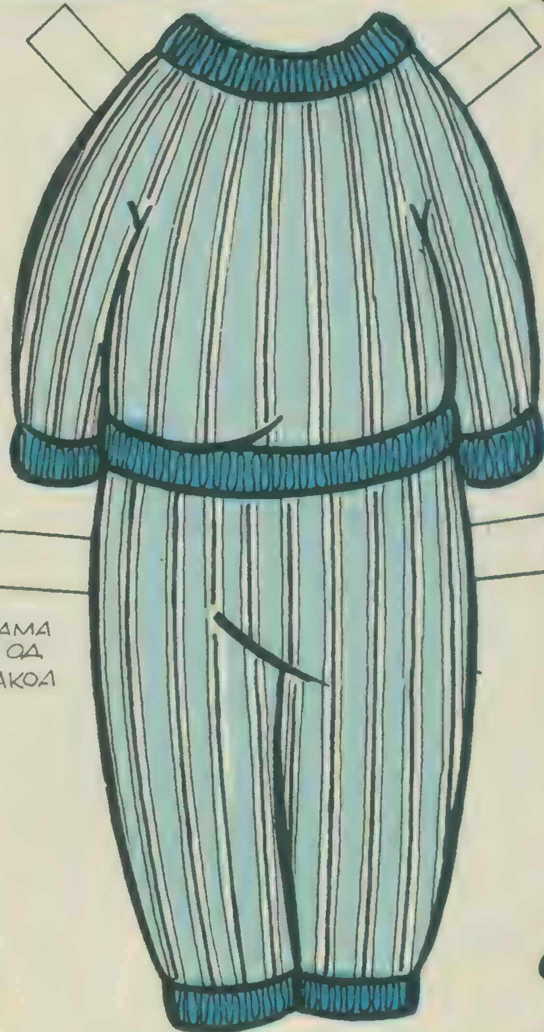
Пуначка црна девојка са „афро" фризуром већ на први поглед одаје утисак најоригиналније младе девојке данашњице. У ружичастом костиму, са обрвама нашминканим у истом тону, златним навлакама на горњим зубима и најобичнијим дугметом уместо минђуше у десном уву, она не може да не буде запажена. Ципеле су јој шпицасте, са невероватно танком потпетицом тако да се једва креће, док се у коси и на костиму налазе украси од пластике у облику ружа. Кад пева мрмља нешто неразговетно али је млада публика ипак слуша. На питање како ће снимити плочу када до сада нису имали неки одређени текст, Поли одговара: „Ми се држимо једне панк-изреке. Осећања и проблеме генерације која је без икаквих шанси изнети отворено на видело". Како, то никоме није јасно.

ОБУЦИТЕ ТАТУ

СВЕЧАНО ОДЕЛО

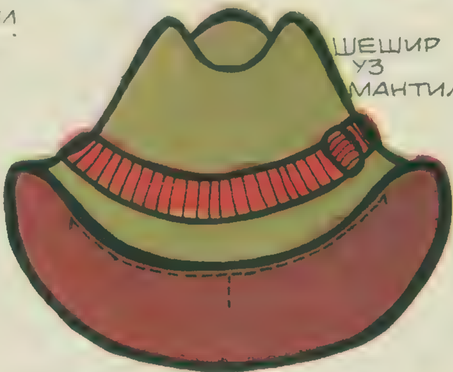

ПИЖАМА ОД МАКОА

МАНТИЛ ЗА КИШУ

ШЕШИР УЗ МАНТИЛ

ЏЕМПЕР И ФАРМЕРКЕ ЗА КУЋУ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА
И ПРОВУЦИТЕ ТАТИНУ ГЛАВУ

Likar P.B. 77

Л. ПОПОВИЋ БИБАНА 77

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

Вага правде

Рамон, власник „Луна парка" у једном предграђу Париза, омањи човек лисичија лица, узбуђено је објашњавао инспектору Ледрију:

— ... Знате... управо сам намеравао да затворим... јер је у сали био још само један тип... играо је на разним апаратима али увек ми је био окренут леђима...

— Наставите — нестрпљиво га је пожуривао Ледри.

— Приближио сам му се — настављао је власник — да бих му рекао да пожури јер ускоро затварам. Међутим, он се окренуо и без иједне речи треснуо ме песницом по глави... Кад сам се освестио, он је у рукама држао платнену кесу у којој се налазио ситан новац који ми служи да муштеријама могу да разменим крупније новчанице. Бацио сам се на њега и одбацио га на вагу за мерење која се ту налазила. Тада је он замахнуо руком у којој се налазило џакче с новцем и ударио ме опет по глави. Затим се више ничег не сећам — завршио је Рамон.

— Можете ли да ми опишете нападача?

— Не баш сасвим... Сећам се само да је на себи имао капут од сивог габардена и на глави добро натучен шешир.

— А лице? Ваљда је имао лице?

— Није се видело, инспекторе... Носио је велике тамне наочари и преко доњег дела лица везану мараму...

— Овакав опис ће нам свакако помоћи да брзо пронађемо нападача — ругао се инспектор Ледри.

Тог тренутка пред локалом се заустави полицијски аутомобил и из њега искочише инспектор Жеди и његов шеф, инспектор Бурдон, који се одмах обрати Ледрију:

— Па, инспекторе, јесте ли што открили?

— Ништа... прогунђао је Ледри и испричао шта је управо сазнао од Рамона.

— Не секирајте се, Рамоне — обрати се инспектор Бурдон власнику „Луна парка", који је погружено стајао насред сале — пронаћићемо га ускоро.

Његове речи прекинуо је долазак нових полицијских кола и групе полицајаца.

Један од њих обрати се инспектору Ледрију показујући на три човека с лисицама на рукама и изнošеним капутима од габардена.

— Ко су сад ови? И како сте их нашли? — упита Ледри.

— Чим сте јавили да је Рамон опљачкан, направили смо рацију и у једној кући, познатој да служи као скровиште сумњивим типовима, пронашли смо ове птичице, као и ово. — При том он извади из џепа тамне наочари и једну мараму... — полицајац показа на једног од доведених људи обученог у безобличан капут од габардена.

— Како се зовете? — оштро га упита инспектор.

— Едвард Делмен...

— Чекајте, шефе! То није све! — умеша се онај исти полицајац. — У једној рупи испод паркета на одморишту другог спрата нашли смо и ово.

И он пружи инспектору Бурдону џакче од платна пуно ситног новца у фишецима направљеним од новинске хартије.

— То је мој новац! — узвикну Рамон.

— Ваш новац?

— Да, инспекторе! У већину ових апарата — флипера — убацује се по један метални франак и ја увек имам спреман ситан новац да не бих морао да трчим и тражим кад некој муштерији треба разменити крупан.

— Проверите да ли је у џакчету сав новац!

— Да, све је ту.

За то време инспектор Жеди се удаљио од групе да би разгледао различите типове флипера на којима се играло тако што би се у њих убацио франак и повукла ручица. Тада би се у апарату завртела једна куглица. У зависности од тога на који би број пала, играч је добијао или губио. Играчима се чинило да сума коју улажу није велика и тако би, франак по франак, током вечери губили велике суме.

Инспектор Бурдон шчепа Едварда Делмена и поче да га дрмуса:

— Признај! Признај! Ти си кривац!

— Шта да признам? — бунио се Делмен — ја сам невин.

А за њим и остала двојица, као по договору, повикаше:

— Невин сам! Невин сам!

Пошто су им скинули лисице, Бурдон поче да их испитује:

— Како се ти зовеш? — обрати се другом.

— Роберт Вермо — промуца човек чији се леви очни капак трзао па је изгледао као да стално намигује.

Трећи се звао Етјен Летурнер и чинило се као да је веома поносан на своје сивобеле бркове који су му давали изглед пуковника у пензији.

Инспектор Бурдон се окрете Рамону и упита га:

— Можете ли да препознате нападача?

Власник „Луна парка" шмркну кроз нос два-три пута и рече:

— На жалост, не! Од мараме нисам видео лице! Уосталом, сваки од ове тројице могао би да буде мој нападач!

— Што не питате свог помоћника Жедија? — умеша се Ледри. — Али не — продужио је иронично — јер изгледа да њега сад занимају само ови апарати?

— Грешите, Ледри, грешите! Ја сам већ пронашао кривца — рече Жеди. — Погледајте овај тикет који сам нашао у прорезу на ваги. Показује · 77 килограма!

— Па? — зачуди се Ледри

— Па, вага је избацила тикет кад је Рамон нехотице, у гушању, гурнуо нападача на вагу!

— Али, то нам ипак не казује ко је кривац? — инсистирао је Ледри.

— Казаће нам, казаће — био је упоран Жеди. — Довољно је да се сваки од ових типова измери!

Један по један, кисела лица, стадоше редом на вагу. Ево колико су били тешки:

Едвард Делмен: 77 kg.

Роберт Вермо: 71 kg.

Етјен Летурнер: 77 kg.

— Шта ће мо сад? — повика инспектор Бурдон...

— Вермоа можемо да искључимо, он има само 71 килограм. Али, остају нам ова двојица.... Који је од њих нападач? Шта ви мислите, Жеди?

— Ја знам ко је кривац, шефе! А и ви мало размислите!

Шта мислите, драги читаоци, на основу чега је инспектор Жеди открио кривца. Ако знате, честитамо! Уколико нисте расположени за решавање детективских загонетки, погледајте наше решење на 35. страни.

МИНИ-КВИЗ

1. Да ли корњаче имају зубе?
2. У којем роману Жила Верна се појављује личност „Капетан Немо"?
3. Тривијално значи:
4. Шта је пармезан?
5. Како бисте написали две хиљаде римским бројкама?

ОДГОВОР:

Корњаче (Chelonia) припадају групи гмизаваца и имају вилице без зуба, превучене рожним навлакама; 2) Жил Верн (1828 — 1905), популарни француски књижевник, писао је вешто конструисане фантастичне романе. „Капетан Немо" је личност из његовог романа „20.000 миља под морем"; 3) Тривијално значи обично, свакидашње, просто; 4) Пармезан је врста полумасног сира; 5) ММ.

ЛЕПОТА МЕЂУ

Из непознатих разлога, почетком другог миленијума, људи напуштају своје домове и ови крајеви вековима остају потпуно пусти. Солун, који није постојао у доба Филипа и Александра, основао је 315. године пре н.е. Касандар, краљ Македоније. Град је добио име по краљевој жени Тесалоники, кћерци Филипа II и полусестри Александра Великог. Касандар је увећавао број становника новог града досељавајући, често силом, људе са околних пољопривредних имања.

На подручју данашњег Солуна постојале су људске насеобине још почетком трећег миленијума пре наше ере. Најстарија насеља припадала су неолиту.

Доласком Римљана 168. године пре н. е. Солун добија све запаженије место у томе делу света. У време Цицероновог изгнаничког боравка, 58. године пре н. е. већ је имао статус водећег у целој римској провинцији Македонији.

Цар Галерије око 300. године подиже овде грандиозну палату. Император Константин I (306—337) гради луку. Теодосије I (379—395) утврђује градске бедеме. Теодосије, који је живео једно време у Солуну, памти се и због страховите одмазде над становништвом 392. године. Наиме, после једне буне у којој је убијен градски поглавар кога је Теодосије наименовао, император је наредио да се на градском хиподрому закоље више хиљада Солунаца.

Кроз цео средњи век Солун је по броју становника и развоју културе био други град Византијског царства. Ипак, чести налети варвара остављали су тешке последице. Приликом једног таквог упада у град, 904. године, сарацenски гусари одвели су више од 20.000 становника на источно тржиште робова и тамо их продали.

Турци улазе у град 1430. године и остају у њему све до пораза у балканским ратовима 1912. године, када Солун поново постаје део грчке територије.

БЕЛА КУЛА — Мада су постојећи остаци градских зидина углавном средњовековног порекла, на више места могу се видети и старији делови. Неизвесно је да ли они потичу из времена Касандра или су дело Римљана. Велику кулу на јужном ободу Акропоља подигли су Турци почетком 15. века, непосредно по заузимању града.

ДИМИТРИЈЕВА БАЗИЛИКА — На месту где је 303. године, у време Диоклецијановог прогона хришћана, убијен св. Димитрије, верници су подигли мали храм одмах после Константиновог едикта о признавању ове религије. Један век касније, владар Илирикума Леонт, у знак захвалности што је излечен од парализе, саградио је на истом месту велику цркву. Непосредно после једног пожара зграду је, средином 9. века, обновио солунски војни заповедник Лав, отац познатих мисионара Ћирила и Методија. Касније је, у више наврата, извршен низ поправки, али оне нису битно измениле изглед базилике.

СВЕТА СОФИЈА — Као и истоимена црква у Цариграду, тако је и ова у Солуну подигнута у част Божје Мудрости (мудрост се на грчком каже „софија“). Изгледа да је Света Софија у Солуну старија од Јустинијанове цркве у Цариграду. Стручњаци то доказују упоређивањем неколико архитектонских елемената који откривају да њен градитељ још није савладао систем ослањања куполе на сводове. Основа куполе није правилан круг већ више личи на квадрат са заобљеним угловима.

БЕДЕМИМА

ГАЛЕРИЈЕВ СЛАВОЛУК — После успешних похода по Арменији, Персији и Месопотамији, које је 297. године организовао цар Галерије, грађани Солуна подижу у његову част овај споменик. Галеријев славолук сазидан је од опека, али његови масивни стубови прекривени су каменим рељефом који је подељен у четири зоне. Очигледна је тежња да се збије што више фигура на релативно скучен простор. Људи и животиње нису приказани сасвим верно (на пример, коњи су нижи од људи), али њихови ликови још су далеко од средњовековне стилизације. По богатству представа овај споменик је јединствен. У исто време то је једна од најмонументалнијих творевина те врсте у целокупној историји римског неимарства.

РОТОНДА — Велику кружну грађевину подигао је Галерије са жељом да то буде његов маузолеј. Зграда се налази у истој оси са славолуком и са њиме је била повезана монументалном улицом са два низа наткривених стубова. Крајем 14. века, после незнатних преправки конструкције и украшавања унутрашњости, претворена је у цркву. Уметници нису одступили од хеленистичке и римске традиције, трудећи се да савременике што верније овековече на мозаицима.

ДВАНАЕСТ АПОСТОЛА — Ова црква, сазидана од опека, има најбогатију орнаменталну декорацију од свих средњовековних грађевина Солуна. То је нарочито уочљиво на апсидама које су потпуно прекривене украсним шарама. Унутрашње зидне површине са својим богатим мозаицима и сликама говоре о високом степену развоја уметности у доба Палеолога. Грађевина је подигнута 1312. године и представља прелазни тип од базилике ка уписаном грчком крсту (сва четири крака једнаке дужине). Први пут се у византијској архитектури појављује портик који окружује објекат са три стране. На западној страни, где је главни улаз, налази се лепа галерија.

ЦРКВА ТЕОТОКОС — Турци су ову цркву, одмах после заузимања Солуна, претворили у џамију и дали јој име Казанџилар, то јест „Ковачка", јер се налази у старом делу града где су смештене ковачнице бакарних предмета

Текст и снимци: Д. Замуровић

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Џ. П. ВЕРТЕНБЕЈКЕР

ДОЛАЗАК ВЕЛИКОГ ЛЕДА

Страшно је бити овако сам, на овој хладноћи. Бити последњи човек на Земљи.

Снег се нечујно ковитлао око мене, а ја сам, усамљен у овом малом белом склоништу, сигурно најусамљеније створење у све миру. Колико миленијума је прошло откад сам последњи пут имао друштво које сам желео? Ја сам усамљен одавно, али је некад око мене било људи, бића од крви и меса. Њих више нема. Чак нема ни звезда да ми праве друштво, јер су се изгубиле у снежном бескрају и земаљском сутону.

Била је 1990. када је почела велика авантура мог живота. Живео је тада један велики научник који је вршио смеле операције на виталним органима својих ближњих. Име му је било Џон Гранден и имао је право да испред свог имена стави титулу „сер", по обичају који је тада важио у Енглеској.

Био сам сер Џонов присан пријатељ и никад нећу да заборавим дан кад ми је саопштио своје велико откриће. Управо сам се вратио из дуге шетње по снегу са Алисом. Чудно је да моја прича и почиње и завршава се снегом у сутон...

Тада се сер Џон просто створио на вратима и узвикнуо:

— Тајна је решена! Решена!

Сер Џон је одмах почео да ми објашњава, као да дуже не може да ћути.

— Денеле, да не мислите да сам полудео? Није ни чудо! И ја се сам питам како ми се то није догодило!... Денеле, верујте ми, то је чудесно! То ће изменити свет! То је тајна вечног живота!

— Сер Џоне! Забога! — узвикнуо сам, савлађујући смех.

. — Озбиљно говорим! Ви знате да ми је живот прошао у изучавању процеса рађања и онога што се догађа у читавом процесу зачећа... Нећу сувише улазити у појединости, јер ни сам још не знам читав ток процеса. Али, схватићете...

Откриће

Можда су милиони, милиони година прошли од дана кад ми је сер Џон то објаснио. Ја сам, без сумње, заборавио и оно мало што сам схватио, али ћу покушати што боље могу да објасним суштину његове хипотезе:

„Једног дана — причао ми је он — направио сам једну малу грешку: експериментишући са неким заморчетом, вратио сам на место извесне органе лоше или добро, ни сам не знам, тек било ми је јасно да сам потпуно растурио утробу несрећне животиње. Она је, међутим, преживела. Оставио сам је у кавезу и заборавио. Тек после неколико година сетио сам се да је поново проучим. Разуме се, никакав окот није донела, али сам се запањио што није остарела, што се уопште није изменила."

„Дуго сам и пажљиво изучавао заморче. Сувишно је улазити у појединости, али на крају сам открио да је моја грешка у ствари била једно страшно откриће. Запазио сам да је довољно затворити извесне органе, покренути друге, атрофиране, скренути неке канале, па да дође до промене читавог процеса репродукције. Чини вам се нејасно и невероватно? Али, најневероватније је то што је ово истинито! Ма које било право објашњење, чињеница је да операција може да буде извршена, да она стварно бесконачно продужује живот и да тајну знам само ја!"

Нисам могао да се савладам и узвикнуо сам:

— Сер Џоне, ви ту операцију сигурно треба да покушате на неком људском бићу! Зашто то не бих био ја!

— Страх ме је, Денеле. Сигуран сам да човек још није спреман за нешто тако значајно, јер треба много да жртвује. Треба да се лиши потомства, да изгуби осећање лепог и узвишеног, љубав према уметности и поезији, да све сведе на хладни интелект. Остала би му само нека, саможива, осећања, нагон за самоодржањем... Ја то не могу да прихватим!

Дуго смо расправљали, али сам на крају сломио отпор сер Џона, а исте вечери сам убедио и Алису да тако мора да буде и да после мене треба и сама то да учини... Некорисно је да улазим у детаље, рука ми већ дрхти, минути су ми избројани. Ускоро више неће бити ни мене, ни моје приче, од човечанства ће остати само лед, снег и хладноћа...

Без повратка

Три дана касније стигао сам са Алисом у болницу. Хтео сам да она буде у болници за време операције и гледа моје опорављање, па да се после и сама одлучи. А кад сам после операције почео да се ослобађам ошамућености од анестезије, распознао сам поред себе њу и сер Џона.

— Браво! — узвикнуо је он. — Све се добро завршило!

И Алиса је нешто рекла, али се не сећам шта. Ћаскали су, они су ме нешто задиркивали. У једном часу схватио сам да се спремају да пођу, а нешто је дубоко у мени говорило да **треба** да останем. Таква предосећања се не могу објаснити. Али, они су се смешкали и говорили да морају на вечеру и да ће брзо вратити. Отишли су, а ја сам заспао...

Кад сам се пробудио, био сам и поред одвратног мириса етера скоро потпуно свестан. Чим сам отворио очи, знао сам да се нешто догодило. Питао сам за сер Џона и Алису, али су моја питања остајала без одговора... Ипак, петог дана сам сазнао истину: сер Џон и Алиса погинули су у саобраћајној несрећи, одлазећи из болнице на вечеру.

Знам само да сам више недеља био скрхан неизрецивом тугом, јер су нестали једини пријатељи које сам имао на свету.

Ипак, опорављао сам се, осећао сам да у мени расту нове снаге, које су ми личиле на израз вечног живота. А неки чудни глас, у почетку мени туђ, шапутао је у мени: „Ко је та Алиса? Никог под тим именом ти ниси познавао!" И, право да кажем, почео сам се питати да ли је она икад постојала... Полако сам се ослобађао старих осећања и почињао да се радујем што се моје умне способности развијају, забављао сам се давно заборављеним математичким формулама и новим које сам откривао, као што се песник забавља неком речју и свим нијансама њеног значења.

После сам деценијама ишао са факултета на факултет и збирао плодове науке, без журбе, јер се нисам плашио да ћу рано умрети. Мењао сам имена и прелазио из земље у земљу, учио и стално учио.

Превазиђен!

Али, једног дана, 2132. године, неки Заренцов дође до великог открића о кривуљи космоса, које је радикално мењало све теорије почев од Ајнштајна. Али, на моје запрепашћење, ја Заренцова никако нисам могао да схватим. Један познати професор физике, коме сам тада рекао да Заренцов пише и говори глупости, сажаљиво ми се обратио:

— Плашим се, Модевски — рекао ми је он обраћајући ми се презименом које је у то доба било моје — плашим се да ви то не можете да схватите.

Да ли вам је јасно шта се догодило? Ја сам могао остати само оно што сам био, један веома интелигентни човек 20. века, а за то време људска раса је напредовала! Њене способности, моћи сазнања, развијале су се, а ја сам тапкао у месту. Крајем тог века сви студенти на свету су ме превазишли и... ја Заренцова никад нисам схватио!

Многи догађаји су прохујали и ја сам био њихов сведок. Видео сам прва страна бића из свемира, која су дошла 6371. године са планете Венере, како се касније сазнало. Али, били су одбачени, јер су у поређењу са Земљанима били

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Мудрости није потребно насиље.

(Толстој)

обични дивљаци, иако у свему једнаки људима мог, 20. века. Они који нису страдали од хладноће, у којој су се нашли после врелог поднебља Венере, и они који нису побијени, кренули су натраг ка својој планети. А ја сам остао да жалим што нисам имао смелости да им се придружим.

Видео сам како свет постаје бесмртан, захваљујући проналаску извесног Католова, који је употребио готово исти метод који је сер Џон применио на мени. Био сам сведок нестанка речи, свих моћи опажања изузев једне, кад су људи научили да опште непосредно помоћу мисли и да својим мозгом хватају безбројне вибрације свемира. Доживео сам и тренутак када више није било открића, када је настао Савршени Свет у коме људима ништа сем сећања више није било потребно. Најзад су људи престали да рачунају време и негде око 200 000. године, како би се то у моје време рачунало, уништени су часовници и календари и престало је чување архива. Човек је заборавио године, заборавио је време, јер је постао бесмртан...

Глечери надиру

После дугих, бројаних и небројаних векова, дошло је доба кад су дани постали хладнији, зиме дуже, а лета су трајала само месец-два. Зими су беснеле страшне олује, а лети је често падао снег. Људи су умирали од хладноће, а Њујорк је постао најсевернији настањени град на свету, арктичка варош у коју је топлота ретко продирала. Глечери су се полако спуштали ка југу и уништавали цивилизацију...

Снег је лети почео да пада и у Африци и на Флориди. Становништво је напустило Њујорк, Чикаго, Париз, Јокохаму. Настала је сеоба ка екватору, бежали су милиони људи, прогоњени снегом, ледом и неумољивим глечерима. Када је Велика Хладноћа дошла била су то слабачка бића, мекушна и нежна. Нису могли да је поднесу, па их је косила неколико векова.

Лед је све даље напредовао и последњи преживели окупили су се у Египту, Индији и Јужној Америци. После је читав свет, сем уза-не траке са обе стране екватора, постао џиновски, блиставн глечер, бела равница која је покривала рушевине градова.

Страшна је била самоћа, страшан је био вечити сутон који нас је окруживао, снег и тишина, који су нас опкољавали са свих страна. Стално је владала сурова зима и ми смо постали избезумљене дивље звери које су се између себе бориле за сваки пламичак и дашак топлоте...

Последњи...

Лед се неумољиво склапао. Једног дана је од свих људи нашег малог села остало само двадесетак најотпорнијих. Тискали смо се око наше умируће ватре од старих пањева и костију. Били смо последња, мртва стража човечанства... Последња слика коју сам видео била је стравична: сви су устали и не обраћајући пажњу на мене, јер су ме сматрали за биће нижег реда, кренули некуд у ледену пустош, покидавши претходно и последње остатке одеће. Остао сам потпуно сам...

Како сам сад био усамљен! Писао сам ову последњу фантастичну причу о себи самом и човечанству и од ње се никад нисам раздвајао. Зашто сам је писао? То не умем да објасним, али неки нагон ме је терао, а и сад ме гони, иако неће бити човека који ће је читати.

Остао сам да седим и чекам, присећајући се с тугом и узбуђењем сер Џона и Алисе коју сам волео. Да ли је могућно да ми се после толико хиљада година враћају осећања, трагови, делићи узбуђења, која су некад била моја?

Хладно ми је. Већ сам све написао. Следио сам се. Мој дах се, кад дође у додир са ваздухом, претвара у ледене кристале па једва покрећем укочене прсте. Лед ме захвата, склапа се око мене и не могу да га разбијем. Снежна олуја бесни у сутону око мене и знам да је то крај. Крај света. И крај мој.. крај последњег човека...

Последњег човека...

...хладно ми је... хладно...

Али, ти си овде, Алиса. Ти си, реци? Заиста си ти?

укрштене речи

ПОЗНАТИ ФИЛОЗОФИ:

1. Немачки филозоф (1724—1804), родоначелник немачке класичне филозофије, оснивач критицизма („Критика чистог ума"); 2. Холандски филозоф (1632—1677) материјалист, снажно утицао на немачку филозофију и француско просветитељство, главно дело „Етика"; 3. Француски филозоф и математичар (1596—1650), развио учење о двема основним супстанцијама (дуализам), позната његова изрека: „Мислим, дакле постојим":

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ЗАМАХ ВЕСЛОМ		ОЗЛЕДА / 2	ХАПС, АРЕСТ / „РАДНИЧКИ САВЕТ"		ПОЈАМ У БУДИЗМУ	СЕВЕРНИ ЈЕЛЕНИ, ЛОСОВИ	КРИЛОВ ИВАН
НАРОДНИ ЗАСТУПНИК, ПОСЛАНИК									
САМОСТАНИ									
ОБАР					МЕСТО НА ДУНАВУ				3
НЕГАЦИЈА			УКРЦАЈ РОБЕ						
ДЕО ТЕЛА КОД КИТА			ЗНАК ВОДОНИКА / МАЖУРАНИЋ		ПАСМИНЕ / ОПЕРА ЂУЗЕПА ВЕРДИЈА				
ПРОПЕЛЕР						ГРАДИЋ КОД ЗАДРА / ЦАРИНАРНИК			
МАЛА ЛАМПА								ШПАНИЈА / ПОСТОЈАН	
КАШТЕЛАН ЈУРЕ			ИТАЛИЈ. ФИЛМСКА ГЛУМИЦА ЛУПИНО				АУТООЗНАКА СМЕДЕРЕВА		
АМПЕР		МАЂАРСКА МЕРА ЗА ПОВРШИНУ	ЈУЖНО ВОЋЕ / РАДЊА, ПОСАО				ЗНАК ТЕЛУРА / „РЕНДГЕН"		
ДАЛМАТИНСКО МУШКО ИМЕ					ДРЖАВА У АЗИЈИ / ГЛУМИЦА КАРИЋ				
РАЗБОРИТ, ТРЕЗВЕН							ЗНАК ЛАНТАНА / НЕДА АРНЕРИЋ		
ПТИЦА ГРАБЉИВИЦА	АЛПИНИСТ / „РАДИЈУС"								
				ВРСТА БИЉКЕ, ТРАТОРАК					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 3. ОРАНГУТАН, пасторала, Которанин, она, идеја, ривали, а, заказати, ш, ч, и, исти, Игало, Кем, тор, строп, мир, Ферара, Ерато, Ин, Ото, алојз, шиб, нагао.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбуњов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ПРВА ЧЕСТИТКА

Срдачно честитамо четрдесет година излажења. Читајући „Забавник", од 28. фебруара 1938. године, увијек смо били задовољни. Много поздрава.

Јелена и Милан Грајић,
Бањалука

Ово је прва честитка за четрдесетогодишњицу излажења „Политикиног забавника" која је стигла у нашу редакцију. Додуше, први број „Забавника" изашао је у уторак 28. фебруара 1939. године, али Ваша честитка нас је, драги наши читаоци из Бањалуке ,веома обрадовала и ми Вам се захваљујемо. Надамо се да ћете нас и даље са задовољством читати.

ПОГЛЕД У СУНЦЕ

Желео бих да знам зашто увек кинем када погледам у Сунце?

Зоран Николовски,
Битољ

Када погледаш у Сунце које емитује интензивну светлост, тада из сузних жлезда (које су заштитни део ока) почињу да се луче сузе. Оне одржавају површину беоњаче влажном и уклањају честице прашине које су доспеле у око. Један део суза отиче преко доњег капка, други одмах испари на самој површини ока, док трећи отиче у носну дупљу, кроз носно-сузни каналић. Сливање тог дела суза надражује носну слузницу, затим се надражај преко нерава преноси до централног нервног система мозга — где се и налази центар за кијање. И још нешто занимљиво: научници тврде да до сада ниједан човек није успео да кине, а да при томе не — зажмури! Иначе, гледати право у сунце без икакве заштите — није здраво.

О, ЛУДО СРЦЕ МОЈЕ!

Желео бих да знам зашто ми срце брже закуца када се уплашим и која је жена најтежа на свету?

Милан Вучковић,
25230 Кула

Вегетативни нервни систем, који регулише активност унутрашњих органа, састоји се из парасимпатикусног и симпатикусног дела који луче одређене супстанце супротног дејства. Тако, на пример, када се уплашиш, из посебних нервних влакана симпатикуса почињу да се луче материје које убрзавају рад срца. Да би то спречио, благо притисни очне јабучице и, видећеш, убрзо ће срце почети спорије, нормално да куца. На тај начин притискаш nervus vagus који лучи материје парасимпатикуса, а оне успоравају рад срца.

Када се родила Маја Џексон је имала 4,530 килограма, у 11 години већ је била тешка 121 килограм, у 25. години — 282 килограма, а у тренутку када је умрла (и већ била позната широм света као Бејби Фло, јер је наступала у циркусима) била је тешка 381 килограм. Ипак, од ње је била тежа извесна Перси Вашингтон, која је, када је умрла у 46. години у једној болници у Милвокију (9. октобра 1972. године), имала — 399 килограма.

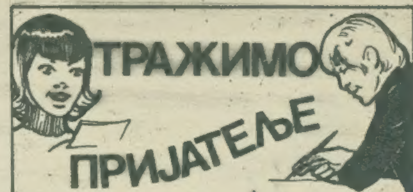
КОЊ ЈЕДЕ ДИНАРЕ

Један друг ми је поставио проблем који нисам успела да решим. Прво се постави на свако поље шаховске табле по један динар. Онда се постави коњ на прво поље са леве стране (а 1) и тако поједе први динар. Затим коњ треба да скаче као када се игра шах и да покупи све динаре са табле, али тако да се никад не враћа на поље на којем је већ био. Да ли тај проблем уопште може да се реши?

Александар Крстић,
Ђуре Ђаковића 82
Београд

Може да се реши. Али, у колико потеза? Ето задатка за читаоце који воле да решавају проблеме и који су способни да се ухвате укоштац и са оним тежим.

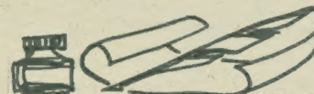

Светлана Парлић, 91000 Скопље, Карпош III А1 II/12, реон 75 — 14 година, воли све што воле млади

* * *

Никола Зорић, 25000 Сомбор, Јосићки пут 24 — 13 година, воли музику, спорт, скупља маркице и значке.

Ана Драшковић, Valualla BLVD, Scarborough, Toronto, Canada — желела би, путем писма, да стекне што више пријатеља из Југославије. Посебно моли младе из Бољевца да јој се јаве.

* * *

Биљана Татић, 14000 Ваљево, Сењак 1 — ученица шестог разреда, скупља значке, воли забавну музику и навија за „Партизан"

* * *

Зорица Петровић, 18000 Ниш, Ивана Горана Ковачића 21 — 12 година, воли забавну музику, скупља маркице.

* * *

Жељко Шимунић, 43350 Ђурђевац, Стјепана Радића 90 — 15 година, навијач „Динама", скупља разгледнице

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

ВАГА ПРАВДЕ

решење загонетке:

Кривац је Вермо, иако његова тежина износи само 71 килограм. Ево како је инспектор Жеди до тога дошао: ни Делмен ни Летурнер који имају по 77 килограма нису кривци. Кривац је стао на вагу кад је у руци имао џакче пуно ситног новца, тако да је тикет који је вага аутоматски избацила показивао његову тежину увећану за тежину џакчета пуног металног новца.

WALT DISNEY
МИКИ

ГРАДСКИ МУЗЕЈ
МОЖДА ЋЕМО У МУЗЕЈУ СРЕСТИ ШИЉУ!

ОН ОБИЧНО ОБИЛАЗИ МУЗЕЈЕ КАД ПАДА КИША...

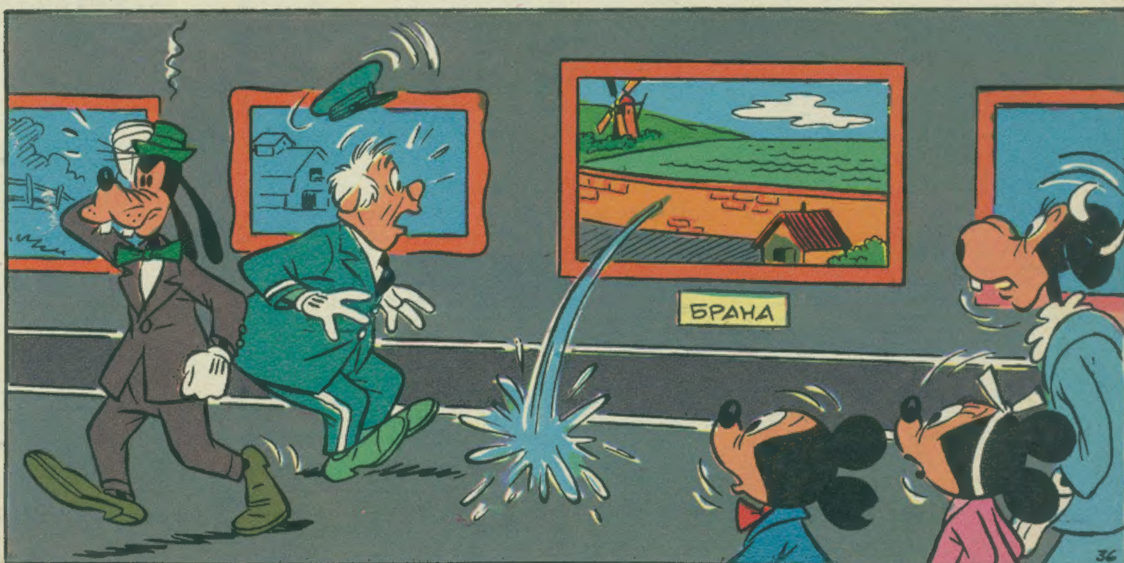
ЈЕР МУ КРОВ НА КУЋИ ПРОКИШЊАВА!
ГАРДЕРОБА

ПОГЛЕДАЈ, МИКО! БАШ ЗГОДНО! ИЗИГРАВА ОНОГ МАЛОГ ХОЛАНЂАНИНА КОЈИ ЈЕ СПАСАО БРАНУ!
БРАНА

ХИ, ХИ! БАШ СИ ИЗМИСЛИО ЗГОДНУ ИГРУ, ШИЉО! 'АЈДЕ, ЗДРАВО!
Copyright © 1977
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ХИ! ХИ! ДУХОВИТО ЈЕСТЕ... АЛ' НЕЋЕШ, ВАЉДА, ДА СТОЈИШ ТУ ЧИТАВ ДАН?

МИЦИ СЕ, ДРУГАР! ЗНАШ ДА НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО ПИПАТИ СЛИКЕ!
АЛИ...
12-11

АЛ' ДОБРО... КАД ВИ КАЖЕТЕ!

БРАНА